

İLÂHİYYÂT KÜLLİYATI

1 ve 2 nci kitap

**BAŞLANGIÇTAKİ
FİKİR
ve
ALLAH MEFHUMU**

Yazan

ÖMER FEVZİ MARDİN

Yayan

İLÂHİYYAT KÜLTÜR TE'LİFLERİ

BASIM ve YAYIM KURUMU

İLÂHIYYAT KÜLLİYYATI

Sayı: 2

2 inci KİTAP

(2 nci Baskı)

ALLAH

Mefhûmu

Yazan :

Ömer Fevzi Mardin

Yayan :

İlâhiyyat Kültür Te'lifleri
Basım ve Yayım Kurumu

Sayı : XX

Nur Matbaası
İSTANBUL
1953

BİR İZAH

(Hakikat ilmi) ismini taşıyan ve bu ilâhiyyât külliyyâtının sırada ikinci kitabını teşkil eden esasatın bir kısmını, yani (Allah mefhumu) bahsini sırf mukaddes kitapların tarifinden ibaret olmak üzere ayrıca basıp neşretmeği faydalı buldum. Bu suretle bu en mühim bilgi esasının tab'ı da, neşri de kolaylaşmış olacak ve bu mühim, ilk iş, o ilmî kitabın tab'ı ve neşrini beklemiyerek meydana gelmiş olacaktır. Binaenaleyh bu kısım; külliyyâtın ikinci kitabının haricinde bir mevzu değil onun ihtiva ettiği esaslardan biridir. Asıl ikinci kitabın hey'eti umumiyesi inşaallah intişar ettiği vakit yine bu bahsi izahlariyle tafsilen ihtiva etmiş olacaktır.

Ö. F. M.

DİNLERDE ALLAH TELÂKKİSİ

ALLAH mefhumu

ALLAH'ın hüviyyeti

Her Dindeki mukaddes kitapların neticesi şöyledir :

Kur'ân-ı kerîme göre:

(24 - Nûr - 35) : «Allah-ü Taalâ göklerin ve yerin nûrudur. »

(36 - Yâsîn - 83) : «Her şeyin melekûtu [yani hükümü, hükümrânlığı, idaresi ve tasarrufu] elinde olan Allah; her ayıp ve noksandan münezzehtir.»

(2 - Bakara - 165) : «Muhakkak kuvvetin hepsi Allahındır.»

(57 - Hadîd - 1 : 5(2 ÷ 3)):«Her şeye kaadirdir. Her şeyden evvel ve her şeyden âhir, her şeyden zâhir ve her şeyde bâtırdır. Ve her şeyi bilicidir. »

(17 - Esrâ - 93) : « De ki, Rabbim her ayıp ve kusurdan münezzehtir ve mukaddestir. »

(58 - Mücâdele - 6) : « Allah her şeye hâzır ve nâzırdır. »

(57 - Hadîd - 4): «Her nerede olsanız O sizinledir.»

(28 - Kasas - 88) : «Onun yüzünden maada her yüz fânîdir. »

(29(40) - Ankebût(Mümin) - 65):«Ondan başka İlâh yoktur.»

(43 - Zuhref - 84): «O Allahdır ki semâda İlâh ve arzda Allahtır. »

(21 - Enbiya - 22) : « Eğer göklerde ve yerde Allah'tan gayri İlâh olsa idi, gökün ve yerin işleri fesda uğrardı. »

(32 - Secde - 4) : «Ondan gayri sizin için bir yardımcı ve bir şefaati yoktur. Hiç düşünüp tezekkür etmezsiniz. »

(16 - Nahil - 53) : «Sizde olan her nimet Allah'tandır. »

(59 - Haşir - 24): «O Allah'tır ki Hâliktir, mevcûdatı yoktan var edendir. Her şeye suret verendir. »

(55 - Rahmân - 30(29)):«O her gün bir şeyindedir.»

(112 - İhlâs - 1 : 4) : « Ya Muhammed de ki Allah birdir. Allah Samed'dir [cemi sıfatta kâmil, her kesin ihtiyacını temin eder. Her ihtiyaç ve kusurdan münezzehtir] doğmadı ve evlâdı da olmadı, ve ona hiç bir şey eş ve benzer olmadı. »

(23 - Mü'minûn - 92(91)):«Allah evlâd edinmedi. Onunla beraber başka İlâh da yoktur. »

(42 - Şûrâ - 28) : «Allah kullarının velisi ve bizatihi hamde müstahaktır. »

(16 - Nahil - 75): «Hamdin cümlesi Allah-ü Taalâyâ mahsustur. »

(4 -Nisâ - 129(131)): «Eğer küfür ve inkâr ederseniz Al-

lah sizden müstağnidir. Çünkü göklerde ve yerde olan mahlûkat Allahındır. Allah-ü Taalâ insanlardan ve onların ibâdetlerinden ganî ve bizatihî Hamîd oldu. »

(21 - Enbiyâ - 23): «Allah-ü Taalâ işlediğinden mesul değildir. Onlar [insanlar] mes'uldür. »

(45 - Câsiye - 36 ve 37) : « İmdi hamd-ü senâ göklerin ve yerin ve âlemlerin Rabbı olan Allah-ü Taalâya mahsustur. Göklerde ve yerde Kibriyâ [büyüklik] ona aittir. O; galib, ve kaadir ve tedbirinde hakîmdir. »

(55 - Rahmân - 26 : 28(26 ÷ 27)):«Yer yüzünde her ne varsa fânîdir. Celâl ve azamet ve lûtf ve kerem sahibi olan Rabbın yüzü bâkîdir. »

(6 - En'am - 103) : « Onu gözler idrak edib görmez, ve O; gözleri idrâk eder ve görür. Lâtif ve Habîrdir. »

(2 - Bakara - 255) : «O Allah ki ondan gayri Allah yoktur. Bizatihî ve her şeyden evvel Hay ve bizatihî Kaim ve Mevcuttur. Onu gaflet ve uyku tutmaz, göklerin ve yerin mülkü Onundur. »

(2 - Bakara - [Fâtiha-i şerîfe] 1:7): «Hamd-ü senâ âlemleri yaradan ve besleyip yaşatan ve terbiye edip yetiştiren, kemallendiren ve bütün yarattıklarına ayırd etmeksizin ve karşılık beklemeksizin rahmaniyetiyle merhamet ve inâyet eden ve her zerre iyiliği rahimiyyetiyle mükâfatlıyan ve Din gününün sahibi [yâni

Mahşerde hesabımız gününün hâkimi] olan Allah-ü Taalâya mahsustur. Yalnız sana ibâdet ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz. Bizi doğru yola hidâyet edib götür. O yol ki kendilerine nimet olarak açtığın yoldur. Gazab ettiklerinin ve dalâlete sapanların yolu değildir. »

Cenâb-ı Peygamber efendimizin öğrettikleri.

A — Hadîs-i kudsf: «Arzıma, semama sığmam ancak mü'min kulunun kalbine sığarım. »

Hadîsi şerîf :

1— «Allahın öyle bir cenneti vardır ki onda hurriler ve köşkler, bahçeler bal, süd değil ancak Hakkın cemaline nazar vardır. [Âyeti Kerime : (Kıyâme-22 ve 23) : «Nice yüzler o gün nâzıradır. [Yâni neşe içinde, ışıldar parıldar, çünkü Rabbin cemaline bakar]»

2— «Ay-ı görür gibi Rabbinizi göreceksiniz.»

3— «Ancak nefsinin bilen Rabbinin bildi. »

İncil-i Şerîfe göre :

(1 - Yuhanna - 1 - 5) : «Allah nûrdur. »

(Yuhanna - 4 - 24) : «Allah ruhtur.»

(2 - Korintoslulara - 3 - 17) : «Rab ruhtur. »

(1 - Yuhanna - 4 - 16) : «Allah muhabbettir. Ve muhabbette kalan Allahta kalır. Allah dahi ande kalır. »

(1 - Korintoslulara - 8 - 4) : «Birden başka Allah yoktur. »

(1 - Korintoslulara - 8 - 6) : «Bizim için bir Allah Baba vardır. Her şey Ondandır. Ve biz Onun içiniz.»

(1 - Timotaosa - 1 - 17) : «İmdi ezeli ve ebedi hükümdara, zeval bulmaz ve göze görünmez, yalnız [Alîm] Allaha ebedil-âbâd izzet ve hamd olsun. âmin.»

(Vahyi Yuhanna - 1 - 8) : «Rab buyurur ki elif ve yâ [iptida ve intiha] Benim. »

(1 - Timotaosa - 6 - 16) : «Ve takarrüb olunmaz, nûrda sâkin olan zat. »

(1 - Yuhanna - 1 - 5) : «Allah nûrdur ve Onda hiç karanlık yoktur. »

(1 - Yuhanna - 4 - 8) : «Sevmiyen adam Allahı bilmez. Çünkü Allah sevgidir. »

(1 - Yuhanna - 4 - 19) : «Biz seviyoruz, çünkü evvelâ O, bizi sevdi. »

(Resûllerin işleri - 17 - 24) : «Dünyayı ve içinde olan bütün şeyleri yaradan Allah. »

(Resûllerin işleri - 17 - 25) : «Hepsine [bütün mahlûkata] hayat, nefes ve her şey veren kendisidir.»

(1 - Korintoslulara - 10 - 26) : « Dünya ve onda olanların hepsi Rabbındır. »

Tevrât ve Zebûr-u Şerîfe göre :

(Hurûc - 3 - 14) : «Ben vâcibil-vücûdüm. »

(Tesniye - 4 - 35) : « Yalnız Yahova Allah olub Andan gayrisi olmadığını bilmen için bu; sana gösterildi. »

(Tesniye - 6 - 4) : «Ey İsrâil dinle, Allahımız Rab: Rabbi Vâhiddir [bir tektir .] »

(Tesniye - 10 - 14) : «İşte semâvat ile semâi semâvâtın ve zemin ile ande bulunanın kâffesinin sahibi Allahın Rabdır. »

(Mülûkü sani - 7 - 22) : «Yâ Rab Allah, muaz-zamsın. Zira kulaklarımızla cümle işittiğimize göre nazîrin yoktur. Ve Senden gayri ilâh yoktur. »

(Mülûkü sâlis - 8 - 27 :) «Lâkin Allah filhakika zeminde sâkin olur mu [yâni yer yüzüne sığar mı] işte semâvât ve şemâi semâvât Seni ihtiva edemez. Bu bina ettiğim Beyt [Kudüsü Şerifte Hazreti Süleymanın bina ettiği Beytullah] nerede kaldı. »

(Mezmûrlar - 36 - 9) : «Hayat menbaı Sendedir. Senin nûrunla nûr göreceğiz. »

(Mezmûrlar - 59 - 17) : «Ve inâyet menbaı olan Allahtır. »

(Mezmûrlar - 62 - 12) : «İnâyet dahi Yâ Rab sana mahsustur. »

(Mezmûrlar - 102 - 26) : «Bunlar zevâl bulur amma Sen bâkîsin. Ve cümlesi libas gibi eskiyecek, Anleri kaftan gibi değıştireceksin ve değışecekler. »

(Eş'ıya - 40 - 25) : «Ve kuddûs buyurur ki Beni kime teşbih edersiniz ki ana müsâvi olayım. »

(Eş'ıya - 41 - 4) : «İşliyen ve yapan ve devirleri iptidadan çağıran kimdir. Ben Yahovayım. Evvel olan ve sonrakilerle olan Benim. »

(Eş'ıya - 44 - 6) : «İsrâilin hükümdarı Rab ve Anın

velisi olan Rabbilcünûd böyle buyurur : Evvel Benim, âhir Benim ve benden gayri İlâh yoktur. »

(Eş'îya - 45 - 5) : «Rab Benim ve gayri yoktur. Benden gayri İlâh yoktur. Sen beni bilmez iken Ben seni kuşattım (sana Hâlik ve Muhit ve sana Mutasarıf oldum). »

(Eş'îya - 45 - 7) : «Nûru vücûde getiren ve zulmeti halkeden, selâmeti yapan ve beliyeyi halkeden, bunların cümlesini yapan Rab Benim. »

(Eş'îya - 45 - 15) : «Sen kendini hafî tutan Allahsın. »

(Eş'îya - 45 - 21) : « Haber veriniz ve yaklaştırınız. Benden gayri Hak Allah ve Halâskâr yoktur. »

(Eremitiya - 10 - 6) : « Yâ Rab senin nazîrin yoktur. »

(Eremitiya - 17 - 13) : « Hayat sularının menbai [Rabdır]. »

(Hoşa' - 4 - 6) : « Kavmim Allahı bilmediğinden helâk oldu. »

(Melâhia - 3 - 6) : « Ben Yahovayım tegayyur etmem. »

ALLAHIN İSİMLERİ VE SIFATLARI

Kur'ân-ı kerîme göre :

(59 - Haşir - 24) : « Ve onun güzel isimleri vardır. Göklerde ve yerde olanların cümlesi onu tesbîh ve tenzih ederler. Ve O emrinde gâlib ve kaadir ve sun'ünde hakîmdir. »

(7 - A'raf - 180) : «Allah-ü Tealânın güzel isimleri vardır. Ona o isimlerle dua ediniz. »

(16 - Nahil - 7) : « Muhakkak Rabbiniz kullarına re'fet ve şefkat sahibidir. Merhametlidir. »

(51 - Zâriyat - 29 ve 30(30)):«Muhakkak o ; sun'unda hakîm ve her şeyi bilicidir dediler. »

(15 - Hacer - 49) : « Kullarıma ilân et. Muhakkak Ben, mağfîret ve merhamet ediciyim. »

(39 - Zümer - 53 : 55) : « Yâ Muhammed, benim lisanımdan de ki; ey âsîlikler irtikâp edip nefislerine israf ve fenalık eden kullarım, Allahın rahmetinden ümit kesmeyiniz. Muhakkak Allah-ü Taalâ bütün günahları afiv ve mağfîret eder. Zira o ; mübalâğa ile mağfîret edici ve merhametlidir. Ve Rabbinize tövbe ve rücû' edin ve size azab gelmezden evvel ona halisane teslim olun.»

(3 - Âl-i Umran - 30) : «Allah kullarına Raûfdur. [Yani acıyıb rahmet eden, ve sevib inâyet edendir] . »

(42 - Şûra - 5) : «Agâh olun ki Allah-ü Taalâ gafûrurrahîmdir. »

(42 - Şûra - 19) : « Allah kullarına lûtf edicidir. İstedîği kadar onları rızıklandırır. Ve O Kavî ve Azizdir.»

Cenâb-ı Peygamber efendimizin öğrettikleri :

A — Hadîs-i kudsî: «Cenâb-ı Hak, rahmetim gazabımdan ileridir buyurdu. »

Hadîs-i şerîfler :

1 — « Cenâb-ı Allahın her hulku [yani ahlâk ve evsafı] güzeldir. »

2 — «Cenâb-ı Allah Kerîmdir. Keremi sever, ve ülüvvü cenabı sever. Ednâ, alçak tabiatlilerden ikrah eder.»

3 — «Cömerdlik ve kerem Cenâb-ı Hakkın âzam sıfatlarındandır.»

İncîl-i şerîfe göre :

(1 - Yuhanna - 1 - 9) : «O; sadık ve âdildir »
(İbranîlere - 12 - 29) : « Çünkü Allahımız yakıb bitiren ateştir » (1)

Haşiye :

(1) Mukaddes kitaplarda Allahın bir de yakıcılık vasfiyle tavsif edilmesine ; Cenâb-ı Hakkın Hazreti Musâya dağda çalı ateşinde (Kelîm) sıfatiyle tecelli e-dib konuşması sebep olmuştur. Bu vasiyette Havariyûnun fikirlerinin takıldığı esas Tevrât-ı Şerîfdeki şu âyetlerdir :

1 — (Tesniye - 4 - 24) : «Allahın Rab ifna eder ateş ve gayyurdur. »

2 - (Hurûc - 33 - 18) : «Rica ederim bana Celâlini göster. »

3 — (Hurûc - 33 - 20) : «Didârımı göremezsin. Zirâ insan Beni görüb de yaşyamaz. »

4 — (A'dâd - 12 - 6 : 8): « Sizde bir Pey-

gamber varsa Ben Rab kendimi ona rüyada bildirib onun ile dûşde konuşurum. Kulum Musâ öyle değil; o: bütün beytimde sadıktır. Anın ile yüzyüze aşikâre mükâleme ederim ve remz ile değil. Ancak o; Rabbin suretine nazar eder. »

Şimdi Allah için hakikati ortaya koymak ve dolayısıyla Musevîyi de İsevîyi de rahatlandırmak gerekir. Bunun için de bu âyetleri tefsir etmek zarûridir.

Şöyle ki :

(1) İşâretli âyette (Allahın ifna eder ateş olması) ibâresinden (Allah ateştir) veya (Allah ateş gibidir) mânası çıkarılmamalıdır. Çünkü ateşte her ne kadar yakmak zararıyla beraber pişirmek ve muharrik kuvvet olmak vasfı gibi faydaları dahi varsa da sureti umumiyede telkin ettiği fikir ; yakıcılıktır ki Allahın hakikî vasıfları ile ve isimlerinin hükmü ile kabili te'lif değildir. Ve Allahtan beklenen müsbet fikir telkinlerine uyar da değildir. Ateş sakındırır, fakat insanı kendinden uzaklaştırır. Binaenaleyh bu telkin hikmete muvafık değildir. Zira bütün mukaddes kitaplar maâlen şu esas-

[1 nci haşiyenin devamı]

ları emrediyor : « yaklaştıran, sevdiren» . Halbuki insanlık; zarûret olmadıkça ateşi istemez. Ateşe yaklaşmaz. Ancak ateşten daha korkunç bir soğuktur ki insanı ateşe yaklaştırır. Binaenaleyh ateş aslında muhabbet telkin eder bir şey değildir.

Ateşe Kahhar vasıflarını, hassalarını veren Allah'tır. Çünkü Allah bir sıfatiyle de (Kahhar) dır, fakat ateş değildir. Cehennemnin haliki, sanii Allah'tır. Fakat Allah cehennem değildir. Kahhar sıfatı Allahın bir ismidir. Fakat Allahın sıfatlarında kahharlık asıl değildir. Bunun zıddı olan sıfatlar asıldır.

Bütün mukaddes kitablara göre Allahın hakikatinde asıl olan ; yapıcılıktır. Tahrib değildir. Sevmektir. Husûmet değildir, mükâfattır. Ceza değildir. Hülâsa lütuftur rahmettir, merhamettir, şefkettir, müsbet alâkalarıdır. Gazab, intikam, ezâ ve alâkasızlık değildir. (Allahın rahmeti gazabına üstündür) İlâhî düsturu: Allahın cemâlî sıfatlarının celâlî sıfatla-

[1 nci haşiyenin devamı]

rına üstünlüğü hakikatini bize öğretmiştir. Bâtıl dahi her mevcut gibi Allahın esma ve sıfatından birinin eseridir. Fakat asıl olan Haktır, bâtıl değildir. Nettekim Kur'ân-ı kerîmde (Enbiya - 18) inci âyeti kerimede Cenâb-ı Hak : Belki biz hak ile bâtıla hücum ederiz ki hak bâtılı mahveder. Ve o zaman bâtıl da zâil olur. Buyuruyor. Binaenaleyh celâlî sıfatların tecelliyatı muvakkattir. Onları cemâlî sıfatların tecelliyatı takib eder ve ötekilerinin âsarını ortadan izale eder. Ve onun yerine asıl olarak kendileri kaim olur.

İlyâ Peygamber Hazretleri de kitabı mukaddeste Allahın hakikati asliyesine dair bir müşahedesini ne güzel anlatır:

(Mülûk-i Sâlis) kitabının 18 inci babının 7 ve 8 ve 16 : 45 ve 19 uncu babının 1 : 11(1 ÷ 14) ayetlerinde tafsilâtı mevcut bu kıssanın hülâsası şöyledir :

«Musevîlere hâkim olan hükümdarın zevcesi Yezabel dalâlettedir. Ve kendisine dalâlet eden yalancı peygamberlerin nüfuz ve tesirleri altındadır. Binaenaleyh

[1 nci haşiyenin devamı]

Yezabel, İlya Peygambere muhaliftir. Ve nihayet İlya peygamberi öldürmeğe karar vermiştir. Haber alan İlya Peygamber; zaten canından da bezecek hale gelmiş bulunduğundan Cenâb-ı Hakka şöylece dua ediyor : «Yâ Rab artık kifayet eder, canımı al ben ecdadımdan iyi değilim. »

Cenâb-ı Hak Hûrib dağında bir mağaraya iltica etmiş bulunan İlya Peygambere şöyle hitab ediyor :

— «Ey İlya burada ne işin var. »

— [Cevap veriyor] «Rab için ziyadesiyle gayret çektim. Zira Benî İsrâil; ahdini terkedip mezbahlarını yıktılar. Ve peygamberlerini katlettiler. Ve ben yalnız kaldım, benim canımı da nihayet almağa kasdettiler. »

— [Rab ona]: «Çık Rabbin huzurunda dağ üzerinde dur.» Diye emrediyor. Şimdi mağarasından çıkan İlya Peygamber Cenab-ı Hakkın kendisine dağ üzerinde tecelli etmesini bekliyor. Bu esnadaki

[1 nci haşiyenin devamı]

ihhtisaratını da İlyâ Peygamber aynen şöyle anlatıyor :

«Ve işte Rab geçiyordu : Ve Rabbin huzurunda dağları yarıb kayaları kıran bir azîm ve şiddetli rüzgar çıktı, amma Rab rüzgârda değildi. Rüzgârın ardınca zelzele oldu, amma Rab zelzelede değildi. Zelzeleden sonra ateş zuhur etti, amma Rab ateşte değildi. Ve ateşten sonra hafif ve lâtif bir ses duyuldu» [ki Rab bunda, bu tatlı sesde idi demek istiyor]

İkinci âyette (Cenâb-ı Haktan istenilen tecelli: hakikatte celâl tecellisi değil cemâl tecellîsidir. Bunun tercüme hatası olması mümkündür. »

Üçüncü âyette : (Didarımı yani cemalimi göremezsin. Zira insan Beni görüp de yaşyamaz) ibaresine gelince :

Buradaki insan tarifinde avam asıldır Havas değil. Netekim dördüncü âyette Hazreti Musa ile yüz yüze görüştüğü bildiriliyor. Çünkü hazreti Musa nefis mertebelerinden kurtulmuş, kâmil insandır. Allahın zatiyle temasa gelmek ancak Ruhül-kuddüs yani nûr-u zatı hâmil olan

(Romalıılara - 16 - 20) : «Ve menba-ı selâmet olan Allah ; Şeytanı ayaklarınızın altında serian ezecektir»

(Matta - 19 - 16) : « Ve işte bir kimse [Hazreti İsanın] yanına gelip ona, ey kerîm muallim, hayatı ebediyeye nâil olmak için ben ne hayır işliyeyim dedi. (17) O dahi ona niçin bana kerîm diyorsun, birden yani Allahtan gayri Kerîm yoktur. [Dedi]

(Yâkûb - 1 - 17) : « Her iyi atıyye, ve her kâmil mevhibe yukarıdan [yani Allahtan] olup nûrların sahibinden nüzûl eder. »

(1 - Timotaosa - 6 - 15 ve 16): «Mübarek ve kadîr, vahîd ve hükümdarların hükümdarı ve mürebbi Rabların Rabbi, ölmemezliğe yalnız malik [olan Allah].»

(Yâkûb - 5 - 11) : « Rab çok acır ve merhamet eder. »

(Markos - 10 - 18) : «İsâ da ona dedi: Niçin bana iyi diyorsun, birden başka kimse iyi değildir. O da Allahtır. »

(1- Korintoslulara - 14 - 33) : «Çünkü Allah karışıklık Allahı değil, selâmet Allahıdır.»

[1 nci haşiyenin devamı]

büyük Peygamberlerin kârıdır. Hazreti Muhammed Aleyhisselâmın mi'racı gibi. Bu mertebedeki temasa başkalarının tahammülü yoktur. Kesafetleri manidir.

Ö. F. M.

Musevî mukaddes kitaplarına göre :

(Hurûc - 3(6) - 2ve3):«Ben Yahovayım: İbrahime İshaka ve Yâkuba Allah-el-Kadîr ismi ile zâhir oldum. Onlara Yahova ismiyle malûm olmadım. »

(Hurûc - 34 - 6 ve 7(6)):«Yahova; Allah Rahîm ve Raûf ve Sabûr, inâyet ve hakikati çok [olduğu]. »

(Tesniye - 4 - 31) : «Allahın Rab; Rahîm olduğu için seni terketmez ve seni helâk etmez. »

(Tesniye - 32 - 3 ve 4) : «Allahın fiili kâmil, cümle tariklerinde âdil, sadık cevirden müberrâ, âdil ve Hak Allah olduğu. »

(Tesniye - 32 - 39) : «Ben öldürürüm ve diriltirim. Yaralarım ve şifa veririm. Ve Benim elimden kurtaran yoktur.»

(Mülûki evvel - 2 - 6) : « Öldüren ve diriltiren ha-yiyye [cehenneme] indiren ve çıkararak Rabdır. »

(Mülûki evvel 2 - 7ve8(7)): «Fakir eden ve ganî eden, indiren ve kaldıran dahi Rabdır. »

(Eyyûb - 5 - 18) : «Zira o yaralar ve bağlar kırar ve elleri şifa verir. »

(Eyyûb - 12 - 13) : «Hikmet ve kuvvet Anıdır. Tedbir ve fehm Andedir. »

(Eyyûb - 36 - 5) : « Allah ekberdir ve kimseyi reddetmez. »

(Eyyûb - 37 - 23): «Kuvvet ve hak ve kemal-i adalet cihetiyle azîmdir. Kimseye gadretmez.»

(Mezmurlar - 30 - 5) : «Anın gazabı bir dakika hüsnü rızası ise ömürdür. Ağlayış bir gece kalır. Ama sabahleyin meserret gelir. »

(Mezmurlar - 33 - 5) : « Rab salâh ve adalet sever. Zemin Anın inâyetiyle memlûdur. »

(Mezmurlar - 36 - 6) : « Yâ Rab insanı ve hayvanı Sen hifzedersin. »

(Mezmurlar - 45 - 6) : « Senin melekûtunun asâsı istikamet asâsıdır. »

(Mezmurlar - 62 - 11) : « Kudret Allaha mahsustur. »

(Mezmurlar - 68 - 20) : « Allah bizim için halâs Allahıdır ve ölümden kurtarmak Rab Yahovaya mahsustur. »

(Mezmurlar - 68 - 34) : « Allahı kuvvet sıfatıyla tavsif ediniz. »

(Mezmurlar - 110 - 4) : « Rab yemin etti ve peşiman olmaz. »

(Mezmurlar - 116 - 5) : « Rab Raûf ve âdildir. Allahımız Rahîmdir. »

(Mezmurlar - 121 - 4) : « İşte İsrâilin Hafızı uyuklamaz ve uyumaz. »

(Mezmurlar - 145 - 9) : « Rab cümleye kerîmdir, Ve merhametleri mahlûkatının kâffesi üzerindedir. »

(Emsâli Süleyman - 2 - 6) : « Hikmeti Rab verir ilim ve fehm Anın ağzındadır »

(Emsâli Süleyman - 25 - 2) : « Bir şeyi setretmek Allahın şanıdır. »

(Eş'ya - 40 - 28) : « Yorulmaz ve âciz olmaz ve marifeti tafâhhus olunmaz. »

(Eş'ya - 47 - 4) : « Velimizin ismi Yahova Sebâvuttur. O İsrâilin Kuddûsüdür. »

(Eremiyanın mersiyelerinden - 3 - 38) : «Müteâlin ağzından hem belâ hem hayır çıkmaz mı. »

ALLAHIN HÜKÜMRANLIĞI VE TASARRUFU

«Kur'ân-ı kerîme göre :

(2 - Bakara - 116(115)):«Maşrık ve mağrıp Allah-ü Tealânındır. Yüzünüzü her ne tarafa çevirirseniz Allahın yüzü oradadır. »

(65 - Talâk - 12): «O Allah ki yedi gökü ve onun misli arzı yarattı. Allahın emir ve kazası onlar arasında cârî ve nâfiz olur. Ta ki Allahın her şey üzerine kaadir olduğunu ve her şeyi muhit olduğunu bilesiniz»

(4 - Nisâ - 126) : «Göklerde ve yerde olanlar Allahındır. Ve Allah her şeyi muhit oldu. »

(41 - Fussilet - 53(54)):«Ve agâh olun ki Cenâb-ı Hak her şeyi muhittir. »

(23 - Mü'minûn - 89(88)):«De ki, her şeyin melekûtu [hükümranlığı] kimin elindedir. Ki O ; yardım eder ve Ona yardım olunmaz. Eğer biliyorsanız haber veriniz »

(—90(89)) : «Cevab vererek Allahdır derler. »

(3 - Âl-i Umran - 189) : »Göklerin ve yerin mülkü ve tasarrufu Allah-ü Tealânındır. »

(3 - Âl-i Umran - 109):« Göklerde ve yerde olan her şey Allah-ü Tealânın malı, mülkü ve mahlûkudur. Umurun kâffesi ona irca olunur. »

(32(31) - Secde(Lokman) - 28):«Sizin cümlelizin yaradılmanız ve öldükten sonra baas olunmanız bir nefsin halk ve baası gibidir. »

(85 - Bürûc - 12 : 16(13 ÷ 16)):«O ; halkı yoktan var edip sonra iade eder. O tövbe edenleri mağfiret edici, itaat eyliyenleri sevicidir. Arşın sahibi ve sıfatta yüksektir. İsteddiğini işleyicidir. »

(13 - Raad - 10) : «Sizden birinizin sözünü gizlemesi veya açık söylemesi, gece gizli ve gündüz aşikâr iş görmesi onun indinde müsâvidir. »

(20 - Tâhâ - 5 ve 6) : «O Rahmandır ki [ayırd etmeksizin her yarattığına acıyıp rahmet eden Allahdır ki] arş üzerine istilâ etti [yani rahmeti ve tasarrufu bütün kâinatı kapladı] göklerde ve yerde ve aralarında ve toprağın altında her ne varsa Onundur. »

(42 - Şurâ - 49 ve 50(49)):«Göklerin ve yerin mülkü Allah-ü Tealânındır. Dilediğini halk eder. »

(28 - Kasas - 68): « Ve Rabbin, dilediğini ve ihtiyar ettiğini halk eder. İnsanlar için bir şey ihtiyar etmek hak ve imkânı yoktur. Allah onların şirk eylediklerinden münezzehtir ve yüksektir. »

(37 - Sâffât - 96): «Allah sizi ve amellerinizi halk buyurdu. »

(11 - Hûd - 56) : «Yer yüzünde yürür hiç bir şey yoktur ki onun nâsiyesini [Allah] eline almamış olsun.»

(91 - Şemîs - 8) : « Fücürünü da takvasını da ilham etti. »

(77(76)-Mürselât(Dehr)-29:31(29÷30)):«Bu sûre mev'izedir, isteyen onu tefekkür ve tezekkür edip Rabbına yaklaşmağa yol ittihaz eder. Siz ; Allah istemedikçe bir şey istiyemezsiniz. Allah herkesin ehliyetini bilir, ve hikmeti muktezasını icra eder.

(51 - Zâriyât - 20 ve 21) : « İkan ve idrâk eden kavim için yer yüzünde ve kendi nefislerinde kudreti baligamıza delâlet eden alâmetler vardır. Bunu basiret göziyle görmez misiniz. »

(2 - Bakara - 102) : « Ve sihirbazlar Allahın izni olmadıkça kimseye zarar edemezler. »

(3 - Âl-i Umran - 145) : « Bir nefse Allahın izni olmadıkça ölmek yoktur. »

(10 - Yunus - 107) : « Eğer Allah sana bir zarar isâbet ettirirse onu açacak ve defedecek Allahtan başka kimse yoktur. Eğer sana hayır irade ederse onun kerem ve fazlını da reddedecek kimse yoktur. Kullarından istediğine fazlını ihsan eder. »

(9 - Tevbe - 52(51)) : «Yâ Muhammed onlara de ki ; bize ancak Allahın yazdığı ve takdir ettiği şey isâbet eder. O bizim Mevlâmızdır, imdi mü'minler Allah-ü Tealâya tevekkül etsinler. »

(17 - Esrâ - 30) : « Rabbın dilediğine rızkı yayar ve dilediğinden sıkır. Allah kullarının ahvalinden haberdardır ve görür. »

(3 - Âl-i Umran - 26(27)) : «Ölüden diriye ve diriden ölüyü çıkarırsın, ve istediğin kimselere hesapsız rızık verirsin. »

(53 - Necim - 43 ve 44) : « Kullarını güldüren ve ağlatan, öldüren ve dirilten O'dur. »

(53 - Necim - 48) : « Bir takımı zengin eden ve bir takımı da kanaat ettiren O'dur. »

(49 - Hücerât - 7 ve 8) : « Ve lâkin Allah size imanı sevdirdi ve onu kalblerinizde süsledi, ve size küfrü ve fıska ve isyanı kerîh gösterdi. Onlar doğru yolu bulanlardır, ve doğru yolu bulmak ; Allahın lûtfu

ve keremi ve nimetidir. »

(3 - Âl-i Ümran - 25(26)):«Yâ Muhammed, söyle Yâ Rabbi Sen mülkün maliki [sahibi] sin, mülkü istediğin kimseye verir ve onu dilediğinden geri alırsın. İsteddiğini aziz eder ve dilediğini zelil edersin. Hayrın kâfesi Senin elindedir. Ve Sen her şeye kaâdirsin. »

(35 - Fâtır - 2) : «Allahın insanlara açtığı rahmetini tutup menedecek ve tutup menettiğini de ondan başka gönderip verecek kimse yoktur. O ; emr ve hükmünde gâlib, hâkimi mutlaktır. »

(6 - En'âm - 17) : «Eğer Allah seni belâ ve nikbete ve zarara sokarsa onu Allahtan gayrı def ve izâle eden yoktur. Eğer O seni bir hayır ile mes eyleser O her şeye kaadirdir.»

(57 - Hadîd - 22) : « Arza veya nefsinize hiç bir musibet isâbet etmez ki illâ O; arzı ve sizi halketmezden evvel levhi mahfuzda yazılıdır. »

(41 - Fussilet - 47) : «Tomurcuklarından meyvelerin çıkması, dışı mahlûkatın gebe kalması, ve hamlini vazetmesi ancak Anın ilmi [iradesi] ileedir. »

(16 - Nahil - 77) : « Göklerin ve yerin gaybını [esrarını] bilmek Allah-ü Tealâya mahsustur. »

(2 - Bakara - 32) : « Seni tenzih ederim. Bizde Senin bildirdiğinden başka [kendimizde] ilim yoktur. »

(24 - Nûr - 35) : «Allah dilediğini nûruna hidâyet eder. »

(6 - En'am - 59) : «Gayb hazinelerinin anahtarları Onun yanında olup Onu Ondan başkası bilmez. [Yâni esrar ile dolu bu âlemdeki hakikatlerin keşfi ancak

Allahın ilhamına ve iradesine bağlıdır] . Ve karada, denizde olanı da [O] bilir. Bir yaprak düşmez ki onu bilmesin [yâni onun düşmesine iradesi lâhik olmasın.]

(11 - Hûd - 57) : « Rabbım her şey üzerine hâfız ve gözcüdür. Dedi.»

(31 - Lokman - 34) : «Yağmuru istediği vakit ve dilediği yere indirir.»

(13 - Raad - 39(38 ÷ 39)):
«Her hangi bir Resûlün Allahın izni olmadıkça mûcize getirmeğe kudreti yoktur. Her zaman için bir kitab vardır. Allah istediğini imha ve dilediğini isbat eder. Ve ana kitab [levhî mahfuz] Onun yanındadır.»

(16 - Nahil - 127) : «Sabrın ancak Allah-ü Tealânın tevfiği iledir.»

(8 - Enfâl - 17) : «Attığın zaman sen atmadın, ancak Allahdır ki attı.»

(7 - A'râf - 128) : « Arz Allahın mülkü olup kullarından dilediğine onu miras eder. Akıbet muttakilerindir. Dedi.»

(3 - Âl-i Umran - 18(180)):
«Göklerin ve yerin mirası Allah-ü Tealâyadır.»

(19 - Meryem - 40) : «Muhakkak biz ; arza ve üzerinde olan şeylere tevarüs eyleriz. Cümlesi bize döner gelir.»

(2 - Bakara - 249) : «Allah-ü Tealânın izniyle ne kadar az asker çok askere galebe etmiştir. Allah-ü Tealâ sabredenlerle beraberdir. Dediler.»

Cenâb-ı Peygamber efendimizin öğrettikleri :
Hadîs-i Şerîf:

1 — «Cenâb-ı Hakkın eli [yâni tasarrufu ve hükümranlığı] cemaat üzerindedir. »

2 — «Salih işler işle ey Maâz benim şefaatiime güvenme. »

3 — Muhakkak Allah-ü Tealâ dini [isterse] bir fahir kimse ile de teyid eder. [Çünkü her mahlûk Onundur ve Onun içindir.]

İncîl-i Şerîfe göre :

(Filipililere - 2 - 13) : « Kendi rızası için sizde hem istemeği hem işlemeği âmil olan Allah'tır. »

(1 - Korintoslulara - 12 - 4 : 6) : « Mevhibelerin çeşitleri var, fakat aynı ruhtur. Ve hizmetlerin çeşitleri var, fakat hepsinde her şeyi işliyen aynı Allah'tır. »

(Yakûb - 4 - 14) : « Sizler ki yarın ne olacağını bilmezsiniz, hayatınız nedir, biraz vakit görünen, ve ondan sonra görünmez olan bir buğusunuz »

(Galatyalılara - 6 - 3,4) : « Bir kimse bir şey değilken, kendini bir şey sanırsa kendi kendini aldatır. Ancak her kes kendi işini temiz etsin »

(1 - Korintoslulara - 15 - 28) : « Tâ ki Allah her şeyde her şey olsun »

(Romalılara - 11 - 36) : « Bütün şeyler Ondandır [Allah'tan] ve onun vasıtası ile ve onun içindir. İzzet ebediyyen ona olsun Âmîn »

(Yâkûb - 4 - 15) : «Eğer Rab dilerse yaşıyacağız ve şunu bunu yapacağız [inşallah] demelisiniz »

(Lûka - 12 - 6 ve 7) : «Beş serçe kuşu iki paraya satılmaz mı, Ve Allahın nazârında onlardan hiç biri unutulmuş değildir fakat başımızın saçları da hep sayılıdır »

(Lûka - 16 - 15) : « Allah sizin yüreğinizi bilir »

(Yuhanna - 6 - 65): «Kendisine Babadan [Allahtan] verilmiş olmadıkça hiç kimse bana gelemez. »

(Yuhanna - 6 - 44) : « Eğer beni gönderen Babam çekmezse kimse bana gelemez. »

(1 - Korintoslulara - 3 - 69(6 ÷ 9)):
«Ben ektim Apollos suladı, fakat Allah büyüttü. Böylece ne diken, ne sulayan bir şey değildir. Ancak büyüten Allah. İmdi diken ve sulayan birdirler. Fakat herbiri kendi ücretini emeğine göre alacaktır. Çünkü Allahın iş arkadaşlarıyız. »

(1 - Korintoslulara - 15 - 10) : «Çalıştım, fakat ben değil ancak benimle olan Allahın inayeti. »

Musevî mukaddes kitaplarına göre :

(Tesniye - 1 - 17) : « İnsan yüzünden korkmayınız ; hüküm Allahındır. »

(Tesniye - 8 - 17) : «Ve olmya ki kalbinde, bu serveti benim kudretim ve elimin kuvveti bana kazandırdı diyessin. (18) Sana servet kazanmak için kuvvet veren Odur. »

(Tevârih-i evvel - 29 - 10 : 12) : « [Hazreti Davud Aleyhisselâmın lisanından]: Ey! pederimiz, İsrâilin Allahı Rab, Sen ezelden ebede mübareksin. Yâ Rab, azamet ve kuvvet ve celâl ve cemâl, ve mecd Senin-dir. Zira sema ile zeminde olanın kâffesi Senindir. Yâ Rab melekût Senindir. Ve cümlelerin hudâvendi müte-âli Sensin. Servet ile izzet Senden olup cümlelerin âmiri Sensin. Kuvvet ve kudret senin elinde olup cümle-ye azamet ve kudret vermek Sana mahsustur. »

(Tevârih-i evvel - 29 - 13 : 16) ; «Ve şimdi ya Allahımız sana şükür ve Celîl ismine hamederiz. Lâkin

ben kimim, kavmim dahi kimdir ki böyle teberrüen takdime getirmeğe muktedir olalım. Zira her şey Senden olup Senin ihsanından Sana verdik. Zira biz Senin huzurunda cümle ecdadımız gibi garib ve misafirleriz. Zemin üzerinde günlerimiz gölge gibi olup bâki bir şey yoktur. Tedarik eylediğimiz bu hazinenin kâffesi Senin elinden olup cümlesi dahi Senindir. »

(Tevarih-i evvel - 29 - 17 : 19) : « Ya Allahım senin kalbi teftiş ve istikameti tahsin ettiğini bilirim. Ben dahi istikameti kalb ile sevinç ile bu şeylerin [hediye-lerin] kâffesini takdim eyledim. Ve şimdi burada bulunan kavminin [Beytullahda içtima eden İsrâil kavminin] sevinçle sana takdim ettiklerini meserretle müşahade eyledim. Kavminin kalblerinde, fikirlerinde bunu ilelet bet hıfzıyla. Ve anlerin kalbini kendine meylettir ve senin emirlerini ve şahadetlerini ve ahkâmını hıfz ve cümlesini icra ve tedarikâtını gördüğüm sarayı inşa için oğlum Süleymana [Hazreti Süleyman Aleyhisselâma] kâmil (selîm) kalb ihsan eyle »

(Eyyûb - 12 - 10) : « Her zîruhun hayatı ve bütün nev'i beşerin ruhu Anın elindedir »

(Eyyûb - 12 - 16) : « Kuvvet ve hikmet Andedir. İzlâl olunan ve ızlal eden Anındır. »

(Eyyûb - 25 - 3) : « Anın cünûdini saymak mümkün mü ve nûru kimin üzerine doğmaz. »

(Mezmûrlar - 3 - 8) : « Halâs Rabba mahsustur. »

(Mezmûrlar - 4 - 8) : « Rab; yalnız Sen; benim meskenimi emin kılarırsın. »

(Mezmûrlar - 16 - 2) : « Yahovaya [Allaha] dedim ki: Rabbim; sensin. Senden mâada hayrım yoktur. »

(Mezmûrlar - 17 - 5) : «Adımlarımı Senin yollarında sabit eyle ki ayaklarım sürçmesin. »

(Mezmûrlar - 22 - 28) : « Ve milletler üzerine hüküm süren Odur. »

(Mezmûrlar - 24 - 1) : « Dünya ve Anın seknesi Rabbındır.»

(Mezmûrlar - 47 - 7) : « Bütün zeminin hükümdarı Allah'tır »

(Mezmûrlar - 47 - 8) : « Allah milletler üzerine saltanat eder. »

(Mezmûrlar - 58 - 11) : «Hakikaten zeminde hâkim olan Allah vardır. »

(Mezmûrlar - 65 - 8) : « Şark ve Garbı terennüm ettirirsin. »

(Mezmûrlar - 65 - 13) : «Mer'alar, sürüler giyinir ve vadiler buğdayla kaplanıp, alkış ederler ve İlâhi okurlar. »

(Mezmûrlar - 127 - 1) : «Haneyi Rab bina etmezse bâniler beyhude yere emek çekerler. Şehri Rab hıfzetmezse bekçi beyhude uyanık durur.»

(Emsâli Süleyman - 19 - 21) : « Ademin kalbinde çok tedbir var. Lakin sâbit kılan Rabbın muradıdır. »

(Emsâli Süleyman - 20 - 24) : « İnsanın adımları Rabdandır. İmdi bir adem kendi yolunu nasıl anlıyabilir.»

(Emsâli Süleyman - 21 - 31) : «Harp günü için at hazırlanır, fakat halâs Rabba mahsustur. »

(Emsâli Süleyman - 29 - 18) : « İlham olmayınca kavim fâsid olur. »

(Emsâli Süleyman - 29 - 26) : « Ademin hükmü Rabdandır. »

(Vâiz - 3 - 13) : «Her ademin yiyip içmesi ve bütün emeğinden hayır görmesi Allahın atiyyesidir. »

(Vâiz - 5 - 19) : «Ve her hangi ademe Allah servet ve mal verir, ve ondan yemeğe ve nasibini almağa ve emeğinden lezzet bulmağa kudret verir ise bu Allahın atiyyesidir. »

(Eş'ıya - 33 - 22) : «Bizim hâkimimiz Rabdır. Şeriatımızın vâzı Rabdır. Hükümdarımız Rabdır. »

(Eş'ıya - 45 - 9) : « Vay. . Kendi halikiyle niza' edene, kendisi zeminin kiremit parçaları arasında bir kiremit parçasıdır. Balçık kendisini teşkil edene ne yapıyorsun, yahut senin yaptığın şey, senin hakkında, eli yoktur diyebilirmi. »

(Eş'ıya - 47 - 10) : «Ve sen kendi kötülüğünde endişesiz bulunup beni gören yoktur dedin. Kendi hikmetin ve ilmin seni idlâl etti. Kalbinde : (Benim, ve benden gayri yoktur) dedin »

(Eş'ıya - 47 - 11) : « Bu ecilden senin üzerine bir belâ gelecektir ki nereden zuhur ettiğini bilmiyeceksin.»

(Eş'ıya - 63 - 17) : «Ya Rab niçin bizi yollarından saptırırsın Senden korkmamak için kalbimizi katılaştırırsın.»

(Eş'ıya - 64 - 8) : “Biz balçığız ve Sen bizim yapıcımızsın ve cümlemiz Senin elinin işiyiz,,

(Eremit - 1 - 5) : «Ve seni ana karnında teşkil etmezden evvel Seni bildim.»

(Eremitiya - 1 - 9) : « Ve Rab bana işte kelâmımı ağzına koydum [dedi]. »

(Eremitiya - 10 - 10) : « [Yahova] ebedî hükümdardır. »

(Eremitiya 17 - 14) : «Ya Rab Sen bana şifa ver, şifa bulacağım. Sen beni halâs eyle ve halâs bulacağım. Zira tesbihatım Sensin. »

(Eremitiya - 49 - 11) : «Yetimlerini Bana bırak Ben onları sağ saklıyacağım ve dul kadınların Bana tevekül etsin. »

(Eremitiya - 31 - 18) : « Sen beni döndür ki döneyim. Zira Allahım Rab Sensin. »

(Eremitiyanın mersiyeleri - 3 - 37): «Rab emretmedikçe kim söyler de sözü yerine gelir. »

(Hazekiyal - 17 - 24) : «Ve sahra ağaçlarının cümlesi bileceklerdir ki Ben Rab yüksek ağacı alçalttım. Alçak ağacı yükselttim. Yeşil ağacı kuruttum ve kuru ağacı yeşillendirdim. Ben, Rab söyledim ve icra ettim.»

(Daniyâl - 4 - 17) : « İnsan hükümeti üzerine Mütaâlin [Allahın] hâkim olduğu ve onu istediğine verdiği»

(Miha - 2 - 13) : «Rab anlerin serdarıdır.»

(Hacay- 2 - 8) : « Gümüş benim, altın dahi Benimdir. Diye Rabbil-Cünûd buyurur. »

ALLAHIN EF'ALİ SÜNNET VE ÂDETLERİ

Kur'ân-ı Kerîme göre :

(2 - Bakara - 185) : « Allah size kolaylık murad edib güçlük istemez. »

(2 - Bakara - 286) : « Allah hiç bir nefse takati olmıyan şeyi teklif etmez, gerek hayır ve gerek şer her nefsin kazandığı kendi leh veya aleyhinedir. »

(4 - Nisâ - 27(28)):«Allah üzerinizden yükünüzü hafifletmek ister. İnsan zayıf olarak yaratılmıştır. »

(4 - Nisâ - 39(40)):«Allah kimseye bir zerre ağırlığında zulmetmez. Zerre kadar sevab ve iyilik olursa onu kat kat arttırır, ve tarafı subhanisinden de büyük sevab ve ecir verir. »

(55 - Rahmân - 60 ve 61) : «İyiliğin karşılığı iyilikten başka mıdır. Rabbınızın hangi nimetlerini inkâr edersiniz. »

(7 - A'râf - 161) : «Biz iyilik edenlere ihsanımızı arttırırız. »

(4-Nisâ-83(85)):«İyilik isteyenlere ve iyilik için şefaath edenlere ondan nasib vardır. Fenalık dileyen ve fenalık için şefaath edenlere de ondan şefaathı kadar nasib vardır. Allah her şeye muktedir ve şahittir. »

(19-Meryem-78(76)):«Allah-ü Tealâ ihtida edenlerin hidâyetini arttırır. Bâki olan iyilik işleri Rabbin indinde sevab ve âkıbet cihetinden daha hayırlıdır. »

(14 - İbrahim - 7) : « Yine Musâ kavmine : Size Rabbiniz ; eğer şükrederseniz nimetimi arttırırım, eğer küfr ve inkâr ederseniz azabım şiddetlidir. Dediğini de zikrediniz dedi. »

(3(16)-Âl-i Umran(Nahl)-38(7)):«Muhakkak Allah insanlara Ra-ûftur [yâni merhamet ve inâyet edicidir]. Ve rahîmdir. »

(3 - Âl-i Umran - 141) : « Cenâbı Hak iman edenleri bütün günahlarından temizler. »

(22 - Hac - 38) : « Allah iman edenleri müdafaa

F.3

eder. Cenâbı Hak nimete şükretmiyen hainleri sevmez. »

(22 - Hac - 65) : « Muhakkak Allah insanlara re'fet ve rahmet edicidir. »

(3 - Âl-i Umran - 194) : « Sen vadinden muhakkak caymazsın derler. »

(3 - Âl-i Ümran - 195) : «Ve sizden gerek erkek ve gerek kadın salih iş işliyenin amelini zayı etmem.»

(17 - Esrâ - 20) : «Her ikisine de [dünyayı istiyene de, ahireti istiyene de] Rabbın atâsından veririz. Atâ ve ihsanımız kimseden esirgenmez. »

(2 - Bakara - 194) : « Ve biliniz ki Cenabı Hak ittikâ edenlerle beraberdir. »

(9 - Tevbe - 37(36)) : «Ve biliniz ki Allahın nusreti ittika edenlerle beraberdir. »

(16 - Nahil - 128) : « Muhakkak Allah ittika ve iyilik edicilerle beraberdir. »

(21 - Enbiya - 18) : «Belki biz hak ile batıla hücum eyleriz ki hak ; batılı mahveder ve o zaman bâtil da zâil olur. »

(42 - Şurâ - 30(30 ÷ 31)) : «Allah günah ve kabahatlerin çoğunu affeder. Ve âyetlerimizle mücâdele edenler bilsinler ki onlar için firara ve halâsa çare yoktur. »

(17 - Esrâ - 12) : «Ve umurunuzdan her şeyi size tafsîl etti. »

(5 - Mâide - 57(54)) : «Ey mü'minler, sizden dininden dönüp irtidad edenlerin yerine Allah yakında bir kavim getirir ki Allah [onları] sever. Onlar da Allahı severler. »

(65(64) - Talâk - 17):«Allah şükre mukabele eder. Ve kullarına hilm ile muamele buyurur. »

(46 - Ahkâf - 19) : « Herkes için amellerine göre dereceler vardır. Onlara amellerinin mükâfatı ve mücâzâtı tamamiyle tesviye olunur. Ve hiç biri zulmolunmaz. »

(3 - Âl-i Umran - 188) : « Hakkı ketim ve ahde vefa etmemek hususunda yaptıkları şeyle ferahlanan ve işlemedikleri şeyle medhü senâ olunmalarını sevenleri azabdan kurtulup emin olacaklar zannetme. »

(4 - Nisâ - 114(116)):Allah kendisine şirk olunmasını affetmez. »

(16 - Nahil - 106) : « Kalbi küfr ile münşerih bulunan kimseler üzerine Allah tarafından gazab ve büyük azab vardır. »

(42 - Şûrâ - 29 : 31(30)):«Size isâbet eden her muşebet amelinizin cezasıdır. Allah günah ve kabahatlerinizin çoğunu affeder. »

(10 - Yûnûs - 11) : «Eğer Allah insanlara hayrı ihsandaki acelesi kadar şerri ve azabı vermekte acele etse idi onlar hakkında helâk hükmü câri olurdu. »

(16 - Nahil - 61) : « Eğer Allah insanları onların zulümleriyle muahaze etse yer yüzünde bir tek hayvan bile terketmezdi. Ve lâkin onların cezalarını bir muayyen vakte kadar tehir eder. »

(35 - Fâtır - 45) : «Eğer Allah insanları kazandıkları günahların derecesine göre muahaze etse idi, yer yüzünde bir yürüyen bırakmazdı, ve lâkin onların cezalarını bir muayyen vakte tehir eder. »

(16 - Nahil - 119) : «Rabbın cehaletle bir fenalık işledikten sonra tövbe eden ve halini ıslah eyliyenlere o fenalığı mağfiret edici ve merhamet eyleyicidir. »

(53 - Necim - 32) : « Şunlar ki, büyük günahlardan ve fahiş işlerden sakınırlar. Ve ancak ufak tefek hataları vâki olur [onlar affolunurlar.] Muhakkak Rabbin mağfireti geniştir. O sizi topraktan yarattığı vaktten ve analarınızın karnında cenin halinde olduğunuzdan beri hâl ve şanınızı pek iyi bilir. Siz kendi nefsinizi [Allaha] tezkiye etmeyin, Allah ittika edeni bilir. »

(4 - Nisâ - 16(17)):«Allah-ü Tealânın kabulünü vadediği tövbe ; cehaletle bir fena iş işliyenler ve hemen vakit geçirmeden tövbe edenler içindir.»

(4 - Nisâ - 17(18)):«Kabul olunacak tövbe ; mütemadî günah işliyerek ölüm zamanı geldikte şimdi tövbe ettim. Diyenlere ve kâfir oldukları halde [yâni Allahı inkâr ederek] ölenlere değildir. »

(4 - Nisâ - 25(26)):«[Allah-ü Tealâ] günahlarınızı bağışlamağı murad eder. Allah tövbe edeni bilir. Ve hikmetin muktezasını icra eyler. »

(4 - Nisâ - 26(27)):«Allah sizi af ve mağfiret etmeğı murad eder. Halbuki şehvetlerine tâbi olanlar sizi doğrudan büyük surette [fenalığa] meylettirmek isterler. »

(4 - Nisâ - 46(48)):«Allah-ü Tealâ kendisine şirkedilmesini af ve mağfiret etmez. Ve ondan başka her bir günahı, dilediği kimselerden af eyler ve bağışlar.»

(8 - Enfâl - 33) : «Onlar arasında istiğfar edenler

mevcud oldukça onlara Allah azab etmez. »

(3 - Âl-i Umran - 17(18)):«Allah-ü Tealâ; melekler ve ilim sahipleri şehadet ederler ki Ondan gayri İlâh yoktur. Her hususta adalet icra eder. »

(10 - Yünûs - 44) : «Allah insanlara hiç bir şeyde zulmetmez. Lâkin insanlar kendi nefislerine zulmederler. »

(10 - Yûnûs - 103) : « Sonra [azab gelince] Resûllerimizi ve iman edenleri kurtarırsınız, çünkü mü'minleri kurtarmak bizim üzerimize haktır. »

(35 - Fâtır - 18) : « Diğerinin günahiyle biri günahkâr olmaz. »

(2 - Bakara - 251): «Cenâb-ı Hak insanların bazıısını bazıısı ile defetmemiş olsa yer yüzü fesada varırdı. »

(6 - En'am - 112) : « Yâ Muhammed sana, diğer Resûllere olduğu gibi insan ve cin, şeytanlarından düşmanlar kıldık. Onlar birbirlerine süslü sözlerle gurur ilka ederler. Eğer Rabbın dilese onlar bu düşmanlığı edemezlerdi. »

(12 - Yûsûf - 52) : « Allah ; hainlerin hilesini muvaffak etmez. »

(7 - A'râf - 156) : «[Musâ Rabbına] Yâ Rabbi bize dünyada iyilik ve tevfik. Ahrette de sevab ve cennet ihsan buyur. Biz sana tövbe ve rücû etmişlerdeniz Dedi. Cenabı Hak: Dilediğime azabımı isabet ettirim. Ve rahmetim her şeyi ihtiva eder. Onu, rahmetimi: ittika eden ve zekâtı veren, âyetlerime iman eden kimselere yazarım buyurdu.»

(3 - Âl-i Umran - 140) : «Allah zalimleri sevmez.»

Cenab-ı Peygamber Efendimizin öğrettikleri:

A — Hadîsi Kudsî : « Kullarımın bana en buğza lâyık olanı şu kimselerdir ki; Cehennemden korktuğu için ve Cenneti umduğu için bana ibâdet eder. »

Hadîsi Şerîf :

1 — «Zarar verene Allah zarar verir. Güçlük gösterene Cenabı Hak güçlük gösterir. »

2 — Her kimin ayağı bile Allah yolunda tozlanırsa Cenabı Hak o ayaklara cehennemi haram eder.»

3 — «A'mâl ve e'aliniz ihlâsa mukarin olsun hâlis niyete müstenid olmıyan a'mâlin icâbetgâhı İlâhîde yeri yoktur. »

4 — «Cenâb-ı Hak kullarının gayretli olanlarını sever. »

5 — «Affediniz ki affolunasınız. »

6 — «Cenab-ı Hak affedicidir. Affedenleri sever.»

7 — «Cenab-ı Hak ; bütün işlerde rıfk ile muameleyi sever. »

8 — «Cenab-ı Hak ; sıkılmışların imdadına yetişenleri sever.»

9 — «Cenâb-ı Hak ; mü'min kardeşine çehre edenlere buğz eder. »

10 — «Merhametlilere Cenabı Hak merhamet eyer. Yer yüzündekilere siz merhamet ediniz. Semâdakiler de size merhamet etsin. »

11 — «Merhamet etmiyen; merhamet görmez.»

12 — «Her kim tevâzuu Allah rızası için itiyad

ederse Cenâb-ı Hak onu i'lâ eder. »

13 — «Mü'min kardeşlerin yekdiğeri gıyabında duası reddolunmaz. »

14 — «Bir müslim bir müslimin gıyabında her ne dua ederse ve neyi isterse bir melek de onun bir misli o adem için olsun diye dua eder. »

15 — «İcâbeti umarak [ve yürekten] dua ediniz. [Tam Allaha dönmüş ve ona doğru açılmış olmiyan gâfil bir kalbin duası müstecab değildir. »

16 — «Dua ve tazarrû zamanında, ziyade yalvarmada ısrar edenleri Cenâbı Hak sever. »

17 — «Nimet görenlerin nimet verenler hakkında duası reddolunmaz. »

18 — «Cenâb-ı Hak buyuruyor ki bana dua etmiyene gazab ederim. »

19 — «Muhakkak sadakayı istiyen almadan evvel Cenâb-ı Hak; onu kabul edip alır. »

20 — Müslim kardeşini dünyada örteni ve onu rüsvâ etmiyeni Allah da kıyamet günü örter. »

21 — Cenâbı Hak buyurmuştur : İnfâk et, infak edeyim.»

22 — «Ebeveynine iyiliği sebebiyle Cenâb-ı Hak bir insanın ömrünü arttırır. »

23 — «Anaya babaya iyilik ; ömrü arttırır. Yalancılık rızkı kısaltır. Hayır dua ; kazaları defeder. »

24 — «O kimse ki Din kardeşinin ihtiyacını giderir. Cenâb-ı Hak da o kimsenin hâcetlerini revâ eder.»

25 — «Bir kul; mü'min kardeşinin yardımında bulunduğca, Allah da o kula yardım eder. »

26 — «Kendisine iltica edenlerin ricasını reddedenlerin ricasını Cenâb-ı Hak terviç buyurmaz.»

27 — «Muhakkak Cenâb-ı Hak belâ ve musibet nisbetinde sabrı ihsan buyurur. »

28 — «Kendi gazabını yenenlerden Cenâb-ı Hak azabını refeder. »

29 — «İntikama kaadir olduğu halde kendine zülmedeni affeyliyen kimseyi Cenâb-ı Hak kıyamet günü affeder. »

30 — «Maktûlün kanını affeden verese için Cennetten başka bir ecir yoktur. »

31 — «Kul hasta olur veya seferde bulunursa hali sıhhat ve ikametinde itiyad ettiği iyi amel ve ibâdetin sevabı gibi Cenâb-ı Hak kendisine ecir ve sevab in'am ve ihsan eder. »

32 — «Allahı sevenleri Allah sever. »

33 — «Allahtan razı olandan Allah razı olur. »

34 — «Allah sevdiğini; vallahî ateşe koymaz. »

35 — İlmîyle âmil olan âlime Cenâb-ı Allah bilmediği ilmi [ledün ilmini] ihsan eder.»

36 — «Yemeğe doyulduktan sonra yenilmesine Cenâb-ı Hak buğz eder. »

37 — « Allah bir kuluna hayrı murad buyurursa onun kalbini açar onda yakın ilmi [hakikat bilgisi] ve sıdk, [doğruluğa bağlılık] hâsıl eder. Ve onun kalbini sülûk ettiği şeyin [iyiliğin] mahfazası yapar. Kalbini selîm ve lisânını sadık ve ahlâkını müstakim kılar. Ve kulağını işidir ve gözünü basîretli yapar. »

İncîli Şerîfe göre :

(Matta - 6 - 15) : « Fakat siz insanlara suçlarını bağışlamazsanız Babanız da [Allah da] sizin suçlarınızı bağışlamaz. »

(Lûka - 6 - 35 ve 36) : «O ; nankörlere ve fenalara karşı nimet vericidir. Babanız [Allah] nasıl merhametli ise siz de merhametli olun. »

(Lûka - 6 - 38(37 ÷ 38)):«Affedin siz de affolunacaksınız. Verin size de verilecektir. »

(38) «Zira hangi ölçek ile ölçerseniz, o ölçekle size ölçülecektir. »

(Lûka - 14 - 11) : «Zira her kendini yükselten alçıtılacak, ve kendini alçaltan yükseltilecektir.»

(Lûka - 6 - 24 : 26) : «Fakat vay. . . size ey zenginler, zira siz tesellinizi almışsınız. Ey. . . Şimdi tok olanlar, Vay... size! Zira acıkacaksınız. Ey şimdi gülenler, vay. . . size ! Zira yas tutacak ve ağlıyacaksınız. Bütün insanlar sizin için iyi söyledikleri vakit, vay. . . size ! Zira onların babaları, yalancı Peygamberlere de böyle yaparlardı. »

(2 - Korintoslulara - 9 - 8(7)):«Allah neşe ile vereni sever.»

(2 - Korintoslulara - 9 - 10) : «Ve salâhınızın semerelerini büyütecektir. »

Musevî mukaddes kitablarına göre :

(Lâvîlû - 26 - 3 : 13) : « Eğer kanunlarıma muvafık hareketle emirlerimi hıfz ve icra ederseniz, ben dahi yağmurlarınızı mevsimlerinde vereceğim. Ve yer ;

mahsûlünü, sahra ağaçları dahi meyvalarını verecekler ve harmanınız bağ bozumuna kadar, ve bağ bozumu ekin vaktine kadar yetiŕecek ve ekmeğinizi doyuncıya kadar yiyerek diyarınızda emniyet üzere sâkin olacaksınız.

Ve yere selâmet ihsan etmemle korku veren olmıyarak yatacaksınız ve diyardan muzır hayvanatı mahvedeğim ve diyarınızdan kılıç geçmiyecektir. Siz dahi düşmanlarınızı takip edeceksiniz. Ve anlar önünüzde kılıçtan düşecekler. Ve sizden beş kişi yüz kişiyi takip edecek ve sizden yüz kişi on bin kişiyi takip edecektir. Ve düşmanlarınız önünüzde kılıçtan düşecekler ben dahi size nazar edip sizi meyvedar kılarak çoğaltacağım ve sizin ile ahdimi sâbit kılacağım. »

Ve siz eski zahireyi yiyip yeniye yer tedarik etmek için eskiyi çıkaracaksınız. Ve meskenimi aranızda koyacağım. Ruhum dahi sizden nefret etmiyecektir. Ve aranızda gezeceğim ve sizin Allahınız olacağım. Siz dahi benim kavmim olacaksınız. Mısırlıların kulları olmaktan sizi kurtarıp anların diyarından çıkaran ve boyunduruğunuzun bağlarını koparıp sizi başınız yukarı gezdiren Allahınız Rab benim.

Aksi halde:

(Lâvîlû - 26 - 14 : 39) : «Lâkin eğer beni dinlemeyip bu emirlerimin kâffesini icra etmezseniz, ve eğer cümle emirlerimi icra etmeyip ahdimi nakz etmek üzere kanunlarımı tahkir ile canınız ahkâmından nefret ederse ben dahi size bu şeyleri yapacağım.

Yâni üzerinize gözleri bozan ve canı telef eden

dehşeti [hastalığı], veremi, ve hummayı göndereceğim. Ve tohumunuzu beyhude yere ekeceksiniz. [Çünkü size nasib olmayacak] ve onu düşmanlarınız yiyecektir. Ben dahi aleyhinize yüzümü döneceğim, ve düşmanlarınızın önünde kırılacaksınız. Ve size buğz edenler size musallat olacaklar, ve sizi kovalayan yok iken kaçacaksınız. Ve eğer bunlar ile dahi [mütenebbih olmıyarak] Beni dinlemeyecek olursanız; günahlarınız için sizi yedi kat daha te'dip edeceğim. [Şöyle ki] sebebi iftiharınız olan kuvveti kırıp gökünüzü demir ve yerinizi bakır gibi edeceğim. Ve kuvvetiniz beyhude yere sarf olunup yeriniz mahsulünü ve yerin ağaçları meyvelerini vermeyeceklerdir. Ve bana muhalefetle sülûk edip Beni [yine] dinlemediğiniz taktirde günahlarınıza göre üzerinize yedi kat belâ zam edeceğim. [Şöyle ki] üzerinize sahra vuhûşunu göndeceğim. Ve bunlar sizi evlâtsiz bırakacaklar. Ve hayvanatınızı kırıp sizi azaltacaklar. Ve yollarınız çöle dönecektir.

Eğer bunlar ile dahi benim tarafımdan olan tedibi kabul etmez bana [yine] muhalefet yolunu tutarsanız; O vakit ben dahi size muhalefetle sülûk edip size günahlarınız için yedi kat daha azap vereceğim. Ve üzerinize ahdin intikamını alan kılıcı yollayıp şehirlerinize cem olduğunuzda aranıza taûn göndereceğim. Ve düşmanın eline teslim olacaksınız. Ekmeğinizin asâsını kırdığımda ekmeğinizi on kadın bir fırında pişirip ekmeğinizi tartı ile verecekler ve yiyip te doymıyacaksınız.

Ve eğer bunlar ile dahi beni dinlemeyip bana muhalefetle sülûk ederseniz o vakit ben dahi gazaba

gelerek size muhalefetle sülûk edip sizi günahlarınız için yedi kat [daha] te'dip edeceğim. (Kıtlıktan) oğullarınızın etini yiyeceksiniz. Ve kızlarınızın etini yiyeceksiniz. Ve mürtefialarınızı [tapınma yerlerini] harap edip güneş suretlerinizi [putları güneşin heykellerini] paralayacağım. Ve lâşelerinizi putlarınızın lâşeleri üzerine atacağım. Ve ruhum sizden nefret edecektir. Ve şehirlerinizi harap ve makdislerinizi viran edeceğim. Ve sizin hoş rayihanızı koklamıyacağım ve Ben o diyarı viran etmekle ande sâkin olacak olan düşmanlarınız anın üzerine hayrette kalacaklar. Ve sizi telifler arasına dağıtıp [esarete gönderip] ardınızdaki kılıç çekeceğim. Ve diyarınız viran olup şehirleriniz harap olacaktır.

O zaman diyar harabiyetinin hep günlerinde, siz düşmanlarınızın diyarında iken, sebitlerine [dinlenme tatillerine] nâil olacaktır. Diyar o zaman istirahat edip kendi şehitlerine [dinlenme tatillerine] kavuşacaktır. Siz üzerinde sâkin olduğunuzda sebitlerinizde istirahat etmediği için (2) harabiyetinin hep günlerinde istirahat edecektir.

Haşiye :

(2) **Musevî dinine göre her şeyin (dinlenme tatili) sebiti vardır. Haftanın her cumartesi günü her hanenin kendi ailesi ve hizmetçileri ve misafirleri ve hayvanatı iş görmeyip dinlenecektir. Her yedi ayın birinci günü de istirahat günüdür. O gün oruç tutulur ve kurban takdim edilir.**

Ve sizden bâki kalanların kalblerine, düşmanlarının diyarlarında korku bırakacağım. Ve rüzgârdan [yerde] sürünen yaprağın sadası anleri takip edecek ve kılıçtan kaçır gibi firar edip takip eden yok iken

[2 nci haşiyenin devamı]

Yedi senede birde toprak sebtî dinlenmesi vardır. O sene toprak işlenmez hâli üzere bırakılıp dinlendirilecektir. Kendiliğinden ağaçlarında ve yeryüzünde hâsil olan mahsûl kölelere, câriyelere ve ecirlere ve misafir bulunan gariplere yemeklik ve davarlara, hayvanlara yiyecek olacaktır.

Yubil Senesi

Her ellinci sene (Yubil - hürriyet) senesi sayılacaktır. Bu senenin idrâkinde her şey; hukûku asliyesini iktisap hürriyetini elde edecektir. Hâdis hakların kâffesi kendiliğinden sükût edecek ve tabiatıyla ibrâ edilmiş bulunacaktır. Şöyle ki köleler, câriyeler kendiliğinden azadlığa nâil olacaklar. Her hangi bir vesile ile vaziyed edilmiş olan emlâk sahibine rücû edecektir.

Ö. F. M.

düşecekler ve takip eden yok iken kılıç önünden kaç-
çar gibi birbiri üzerine yığılıp düşmanlarınıza
mukavemet edemeyeceksiniz. Ve taifeler arasında
helâk olacaksınız. Ve düşmanlarınızın diyarı sizi
telef edecektir. Ve sizden bâkî kalanlar fiskları sebe-
biyle düşmanlarınızın diyarlarında mahvolunup hem
dahi ecdatlarının fiskları sebebinden anler ile beraber
mahvolunacaklar.»

Nedamet Ederlerse :

(Lâvîlû - 26 - 40 : 46(40 ÷ 45)):«Ve bana ettikleri is-
yanlan ile fisklarını ve ecdatlarının fisklarını ve bana
muhafeftle sülûk ettiklerini, benim dahi anlere muha-

[2 nci haşiyenin devamı]

İşte müeyyideleri :

**(Lâvîlû - 25 - 10) : «Ve bu ellinci se-
neyi takdis edip diyarda bütün ahaliye
hürriyet nidâ edesiniz. 8u ; size Yubil
olup sizden her biri kendi mülküne av-
det edecek ve sizden her biri kendi
kabilesine dönecektir. (11) İşbu ellinci
sene size Yubil senesi olup ekin ekmi-
yesiniz. Ve kendinden biteni biçmiyesi-
niz. Ve budamadığınız bağdan devşirme-
yesiniz. (12) Zira Yubil olup size mukad-
destir. (13) Tarlanın verdiği yiyecek-
siniz. Bu Yubil senesinde sizden her
biri kendi mülküne avdet edecektir.**

lefetle sülûk ettiğimi ve kendilerini düşmanlarının diyarına götürdüğümü ikrar edip hitansız kalpleri [yâni açılmamış ve Allahın nûriyle tasfiye görerek yüksek ve temiz hislerle dolmamış olan kalpleri] dahi tevazû [nedamet] göstererek cezalarına razı olurlarsa; o vakit Yâkûb ile olan ahdimi tezekkür edip İshâk ile olan ahdimi ve İbrahim ile olan ahdimi tezekkür ve o diyarı dahi tezekkür edeceğim.

Ve diyar anler tarafından metrûk olup anler tarafından viran oldukça şehitlerine nâil olacak. Kendileri dahi cezalarına razı olacaklar, çünkü ahkâmımı tahkir ve canları kanunlarımdan nefret etti.

Bununla beraber düşmanlarının diyarında [esir] iken onları reddetmem. Ve onları külliye helâk ve onlarla olan ahdimi ibtal etmek için anlerden nefret etmem. Zirâ onların Allahı Rab Benim.

Amma onlara Allah olmak üzere taifelerin gözleri önünde Mısır diyarından [kurtarıp] çıkardığım ecdatlarının ahdini anler için tezekkür ederim. Rab Benim.

(Tekvîn - 18 - 23 : 25) : «Sâlihi fâsik ile beraber helâk edecek misin. Hâşa ki sen bu gibi bir şey yapıp sâlihi fâsik ile beraber öldüresin. »

(Tekvîn - 18 - 23 : 26(26)):«Elli sâlih kimse bulursam onlar için bütün mahalli [Sedum memleketini] affederim. »

(A'dâd - 12 - 6 : 8) : «Sizde bir Peygamber varsa ben Rab, kendimi ona rüyada bildirip anın ile dûşde mükâleme ederim. Kulum Musâ ile öyle değil o ; bü-

tün beytimde sâdıktır. Anın ile yüz yüze âşikâr mü-kâleme ederim. Ve remz ile değil. Ancak o ; Rabbin suretine nazar eder. »

(A'dâd - 23 - 19) : « Allah insan değil ki yalan söyliyeye ve adem oğlu değil ki peşiman ola. »

(Tesniye - 7 - 9) : « Allahın olan Yahova Hak Allaktır. Kendini sevenlere ve emirlerini hıfzedenlere bin nesle kadar ahid ve inayet hıfzeden sâdık Allah-tır. »

(Tesniye - 11 - 13 : 15(13 ÷ 14)):«Bugün size tebliğ ettiğim emirlerimi dikkatle dinlerseniz o vakit yerinizin yağmurunu kendi mevsiminde, ilk ve son yağmuru ve-receğim. »

(Mülûkü evvel - 2 - 9) : « Müttekilerin ayaklarını hıfzeder. Zira insan kuvvet ile gâlib olmaz. »

(Mülûkü sâni - 22 - 26) : « Merhametli kimse ile merhametli olursun, kâmil adem ile kâmil olursun. »

(Mülûkü sâni - 22 - 27) : « Pâk ile pâk olup eğri-ye muhalif bulunursun. »

(Mülûkü sâni - 22 - 29) : «Zira Yâ Rab Sen meş-alemsin. Ve Rab zulmeti nûre döndürür. »

(Eyyûb - 36 - 7) : «Sâlihlerden yüz çevirmez. »

(Eyyûb - 36 - 11) : « Eğer dinleyip Ana hizmet ederlerse günlerini hayır ve senelerini nimetle geçirir-ler. »

(Mezmûrlar - 18 - 34) : « Ellerime cenk talim eder. »

(Mezmûrlar - 25 - 8) : « Rab kerîm ve müstakîmdir. Bu ecilden günahkârlara yolu gösterir. »

(Mezmûrlar - 25 - 9) : «O mutavazı'ları hakkında irşad edip kendi tarikini mutavazı'Iara talim eder. »

(Mezmûrlar - 62 - 12) : «Zira sen herkese ameline göre verirsin. »

(Mezmûrlar - 103 - 10) : «[Rab] bize günahlarımıza göre muamele etmedi. [Merhamet gösterdi]. »

(Mezmûrlar - 103 - 13) : « Peder oğullarına şefkat ettiği gibi Rab kendinden korkanlara şefkat eder. »

(Emsâli Süleyman - 15 - 25) : « Rab mütekebbirlerin hânesini harap eder. Fakat dul kadının hududunu sâbit kılar. »

(Eş'ıya - 26 - 7) : « Yâ müstakîm, sen sâlihın, yolunu tesviye edersin.»

(Eş'ıya - 33 - 1) : « Sen harab etmeği bitirince harap olunacaksınız. Sen yağma etmeği tekmil edince seni yağma edecekler. »

(Eş'ıya 61 - 8) : « Zira Ben Rab ; Hakkı severim, zulûm ile gazabdan ikrah ederim. »

ALLAHIN ALÂKALARI VE YAKINLIKLARI

Kur'ân-ı Kerîme göre :

(58 - Mücâdele - 7) : «Gizli meşveret eden üç kişi olmaz ki Allah, onların dördüncüsü olmasın.»

(8 - Enfâl - 24) : « Ve biliniz ki Allah ; insanla kalbi arasına girer.»

(56 - Vâkıa - 83(83 ÷ 85)):«Ölmek üzere bulunan adamın ruhu boğazına geldikte siz ona karşı durur bakarsınız, ve Biz ona sizden yakınlarız ve lâkin siz görmezsiniz. »

(50 - Kâf - 17(16)):«Ve Biz ona şah damarından daha yakınız. »

(41 - Fussilet 54) : «Ve agâh olun ki Cenâb-ı Hak her şeyi muhittir. »

(2 - Bakara - 186) : « Kullarım sana benden sorarlarsa onlara de ki: Ben yakinim Bana dua edenlerin dualarını kabul ve icâbet ederim. Onlar da bana itaatla icâbet etsinler ve Bana iman etsinler. »

(2 - Bakara - 257) : « Allah iman edenlerin dostu ve velisidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlerin [Allahı inkâr edenlerin] velisi ve dostu şeytan veya putlar olup bunlar da onları nûrdan zulûmata [karanlıklara, dalâletlere] götürürler. »

(5 - Mâide - 58(55)):«Sizin dostunuz ve veliniz ; Allah ve Resûlü ile müzminlerdir. »

(5 - Mâide - 59(56)):«Allah ve Resûlünü ve mü'minleri dost ve velî ittihaz edenler Allah-ü Tealânın askeridirler. Ve onlar galiplerdir. »

(22 - Hac - 77 ve 78(78)):«O sizi insanlar arasından ihtiyar etti. Ve emri dinde üzerinize müşkül kılmadı. O; babanız İbrahimin dinidir. Bundan evvel ve bu dinde sizi Müslüman diye tesmiye eden Odur. Resûl [üze-

rinize ve siz de insanlar üzerine şahid olmanız için namazı kılın ve zekâtı verin. Ve Allaha yapışın. O sizin Mevlânız ve sahibinizdir. Ne güzel Mevlâ ve ne güzel yardımcıdır. »

(28 - Kasas - 13) : « Gözü aydın olması ve mahzun olmaması ve Allahın vâdi muhakkak Hak olduğunu bilmesi için Musâyı valdesine iade ettik. Ve lâkin insanların ekserisi Allahın vadinin hak olduğunu bilmezler. »

(33 - Ahzâb - 57) : «Allah ve resulüne eza edenlere Allah dünyada ve ahirette lânet etmiştir. »

Cenab-ı Peygamber Efendimizin öğrettikleri:

Hadis-i kudsi:

A — « Cenab-ı Hak buyuruyor ki : Bana bir karış yaklaşına ben bir arşın yaklaşırim. Bana arşın mikdarı yaklaşına ben bir kulaç yaklaşırim. Bana yürüyerek gelene ben koşarak giderim.»

Diğeri :

B — «Ey Davud, muhakkak benim [insanlara] şevk ve muhabbetim onlarınkinden daha şedîddir.»

C — «İnsan benim sırrımdır. Ve ben insanın sırrı [cevheri] yim. »

Hadis-i şerîfler:

1 —«Her kim bir müslümana eziyet ederse bana eziyet etmiş olur. Bana eziyet eden de Allaha eziyet eder. » (3)

Haşiye :

(3) Gerek bu hadîs-i şerîfdeki (Alla-

2 — “Ben ve yetimi yetiştirenler şöylece cennet-
teyiz. „

3 — “ İmanın efdali her nerede olursa olsun Ce-
nâb-ı Allahın seninle olduğunu bilmektir. „

4 — “ Her kim bir zimmiye [yâni müslüman ida-
resindeki gayri müslime] ezâ ederse onun hasmı be-
nim. „

İncîl-i Şerîfe göre :

(Matta - 18 - 20) : “ Zira nerede iki veya üç kişi
Benim namıma bir araya toplanırsa Ben orada onla-
rın ortasındayım. „

(Yâkûb - 4 - 8) : “ Allaha yaklaşın ve size yakla-
şacaktır. „

(Matta - 6 - 8) : “Siz Ondan [Allahdan] dilemeden
evvel babanız nelere ihtiyacınız olduğunu bilir. „

(1 - Petrus - 3 - 12) : “ Rabbın gözleri salihler ü-
zerindedir. Ve kulakları onların yalvarışlarına açıktır. „

(1 - Yuhanna - 4 - 10) : “ Biz Allahı sevdiğimiz değil,
ancak O bizi sevdi. „

(Resûllerin işleri - 17 - 27) : “ Allahı arasınlar

[3 ncü haşiyenin devamı]

**ha ezâ ederler) cümlesinden ve gerekse
(onlar ki Allaha ve resûlüne ezâ eder-
ler) âyeti kerîmesinden anlıyoruz ki Al-
lah : mahlûkatının ezâsını ezâ olarak
duyuyor.**

Ö. F. M.

ve her ne kadar her birimizden uzak değilse de onu kabilsel el yordamıyla bulsunlar.»

(1 - Korintoslulara - 3 - 16) : «Allahın ruhu sizde mukîmdir. »

(1 - Korintoslulara - 14 - 25) : « Ve böylece sahihan Allah aranızdadır. Diye ikrar ederek yüzüstü kapanıp Allaha secde kılacaktır. »

(2 - Korintoslulara - 10(11) - 20(2)):«Allahın gayretiyle gayretliyim.»

(İbrânîlere - 13 - 3) : «Bağlı olanları beraber bağlanmış gibi, hakaret görenleri, kendinizde bedende onlar gibi hatırlayın. »

(Romalılara - 12 - 9 : 11) : « Sevgi riyâsız olsun, kötüden nefret edin. İyiyeye yapışın, kardeşlik sevgisinde, birbirinizi şefkatle sevin. Hürmette diğerlerini [nefsinize] tercih edin. Gayrette gevşek olmayın. [Fazilet hissinde] ruhda hararetle olun. »

Musevî mukaddes kitaplarına göre:

(Tesniye - 4 - 29) : «Bütün kalbin, bütün canın ile talep ettiğın takdirde [Allahı] bulacaksın. »

(Tesniye - 32 - 10) : «Anı [Benî İsrâîli] ihata ve terbiye etti. Ve gözünün bebeğii gibi anı muhafaza eyledi. »

(Mülûk-i sâni - 22 - 28) : « Ve sen derdli kavmi halâs edersin. Ve mağrurları zelil etmek için gözlerin anlerin üzerindedir. »

(Mezmûrlar - 3 - 5) : «Ben yattım ve uyudum, uyardım dahi, zira Râb beni himâye eyledi.»

(Mezmûrlar - 4 - 1) : «Ey salâhımı bilen Allah. . »

(Mezmûrlar - 18 - 1) : « Yâ, kuvvetim Rab, seni severim. »

(Mezmûrlar - 18 - 2) : «Allahım melceimdir. »

(Mezmûrlar - 18 - 18) : «Musibetim gününde önümü kestiler amma Rab bana âsâ oldu. »

(Mezmûrlar - 18 - 27) : « Zira sen derdli kavmi halâs ve mağrur gözleri zelil edersin. »

(Mezmûrlar - 18 - 28) : «Zira sen benim çırağımı yakarsın. Allahım Rab zulmeti nûre döndürür. »

(Mezmûrlar - 18 - 32) : «Allahdır ki beni kuvvetle ihata eder ve yolumu ikmal eder. »

(Mezmûrlar - 34 - 18) : «Rab ; kalbi kırık olanlara yakındır. Ve ruhu ezilmiş olanları kurtarır. »

(Mezmûrlar - 42 - 1) : « Geyik akar sulara nasıl iştîyak duyarsa canım sana öyle iştîyak duyuyor. Yâ Allah.»

(Mezmûrlar - 63 - 1) : « [Yâ Allah] canım sana susadı. »

(Mezmûrlar - 63 - 8) : «Canım Sana iltisak ile tâbi olur. »

(Mezmûrlar(Eş'iyâ) - 66 - 13):«Bir âdem validesi tarafından teselli bulunduğu gibi Ben size öyle teselli vereceğim. »

(Mezmûrlar - 68 - 5) : « Allah mukaddes meskeninde yetimlere peder, ve dul kadınlara hâkimdir. »

(Mezmûrlar - 68 - 6) : «Allah bikes olanları hane-

de iskân ve esirleri kurtarıp iflâh eder. »

(Mezmûrlar - 84 - 3) : «Serçe bile mekân ve kır-
langıç ; yavrularını koyacak yuvayı; Senin mezbahla-
rının yanında buldu. »

(Mezmûrlar - 84 - 5) : «Ne mübarektir, kuvveti
Senden olup, Beytine giden yollara gönlünü veren a-
damlar. »

(Mezmûrlar - 113 - 7) : «Fakiri mezbeleden yuka-
rı kaldırır. (8) Kavminin eşrafı ile beraber oturtur. »

(Mezmûrlar - 119 - 151) : « Yâ Rab Sen yakınsın
ve cümle emirlerin hakikattir. »

(Mezmûrlar - 139 - 5) : « Beni arddan ve önden
ihata ettin. Ve elini üzerime koydun. »

(Mezmûrlar - 139 - 7) : «Senin ruhundan nereye gi-
deyim. Ve Senin huzurundan nereye kaçayım (8) Eğer
semaya çıksam Sen ordasın ve haviyeye [cehenneme]
döşğimi sersem işte Sen hazırsın. » (9) Seherin ka-
natlarını alıp deniz uçlarında sakın olsam (10) orada
dahi Senin elin beni kılavuzlayıp sağ elin beni tutar.»

(Mezmûrlar - 139 - 11) : « Beni karanlık örtecek
desem hakikatte gece bile etrafım aydınlıktır. »

(Mezmûrlar - 145 - 14) : «Rab cümle düşenlere el
uzatandır. Ve cümle çökenleri kaldırır. »

(Mezmûrlar - 145 - 18) : «Rab kendine dua eden-
lerin cümlesine, hakikatle kendine dua edenlere ya-
kındır. »

(Mezmûrlar - 145 - 20) : « Rab kendini sevenlerin cümlesini hıfzeder. »

(Mezmûrlar - 146 - 9) : « Rab garibleri hıfzeder. Yetime ve dul kadına el tutandır. »

(Mezmûrlar - 147 - 3) : « Kalbi kırılmış olanlara şifâ verip yaralarını sarar. »

(Eş'îya - 41 - 14) : « Ben sana yardım edeceğim diye Rab, ve İsrâilin Kuddûsü olan Velfn buyurur.»

(Eş'îya - 54 - 17) : « Ve onların halâsı Bendedir. Diye Rab buyurur. »

(Eş'îya - 57 - 15) : « [Rab buyuruyor] kalbi kırılmış ve ruhu mütevazî olan ileyim. »

(Eş'îya - 66 - 2) : «Mütevazî' ve rûhu kırılmış olan ve kelâmımdan titreyene nazar kılarım. »

(Eş'îya - 66 - 13) : «Bir âdem validesi tarafından teselli bulunduğu gibi Ben size öyle teselli vereceğim. »

(Ereмиya - 1 - 19) : « Ben senin ileyim diye Rab buyurur. »

(Ereмиya - 5 - 1) : «Eğer hak icra eden ve hakikat arayan bir adam bulabilirseniz. Ben o şehri affedeyim. »

(Ereмиya - 31 - 3) : « Seni ebedî muhabbetle severim [Rabbın kelâmı].»

(Hoşa' - 11 - 3) : «Efrayimi Ben yürüttüm. Anleri kollarından tutardım. »

(Hoşa' - 11 - 4) : « Anleri insanlık ipleriyle muhabbet bendleriyle çekerdim. Ve onlara boyun üzerin-

den boyunduruk çıkarırlar gibi oldum. Ve onları güzellikle besledim. »

(Hoşa' - 11 - 9) : « Gazabımın şiddetini fi'le getirmiyeceğim. Efrayimi [Benî İsrâilden bir kabilenin ismi] helâk etmiye dönmeyeceğim. Zira Ben insan değil, ancak Allahım. Senin aranda ben Kuddûsüm gazabla gelmiyeceğim. »

(Haşa' - 14 - 3) : « Yetim Sende merhamet bulur. Deyiniz. »

(Yüil - 2 - 13) : « Ve elbiselerinizi değil ancak kalblerinizi yırtınız ve Allahınız Rabba rücû ediniz. Zira O ; raûf ve rahîmdir. Sabûr ve inâyeti çoktur. Ve belâdan dolayı merhamete gelir. »

Ninva şehri haricine konan Hazreti Yunusa Cenab-ı Hak gölgelik yapmak üzere bir kabak asması yaratıyor. Hazreti Yunus buna çok seviniyor. Fakat ertesi gün bir kurd musallat olarak asmayı kurutuyor. Ve güneş Hazreti Yunusun başına vurarak onu canından bezdiriyor. O vakit Cenab-ı Hak hikmetiyle Hazreti Yûnusa şu hitapta bulunuyor:

(Yûnüs - 4 - 9) : «Allah Yûnusa kabak asmasından dolayı gücenmeğe hakkın var mı dedi.»

(Yûnüs - 4 - 10) : « Sen emek çekip büyütmediğin ve bir gecede bitip bir gecede zâil olan kabak asmasına acıdın da (11) Ben içinde sağ ile solunu tefrikeye muktedir olmıyan 120,000 den ziyade adam ve

bir çok hayvanat bulunan bu büyük şehir, Ninvaya acımayayım mı [yâni onların fenalıklarına karşı ettiğim gazabı merhametim önlemesinmi ? Gazabımın hükmünü icra ederek Ninvalıları mahv mı edeyim:] buyurdu.

(Sanfiyâ - 3 - 17) : «Allahın Rab senin içinde kuvvetli olup seni halâs edecektir. O, Senin hakkında ziyadesiyle mesrur olacak, muhabbetinde affedecektir. Senin hakkında terennümle şâdıman olacaktır.»

ALLAHIN KÎFÂYETİ

Kur'ân-ı Kerîme göre :

(65 - Talâk - 2(2 ÷ 3)):«Ve Allahı taâlâyâ ittika eden kimseye Cenâb-ı Hak müşkilâtтан çıkacak kapu kılar. Ve onu ümit etmediği yerden rızklandırır. Ve Allaha tevekkül edene Allah kâfidir. »

(8 - Enfâl - 64(62)):«Eğer onlar sana hile edip aldatmak murad ederlerse sana Allah kâfidir. »

(3 - Âl-i Umran - 173): «Onlara, halk sizinle harb etmek için toplanmışlardır, onlardan korkunuz dediler. Bu söz onların imanlarını artırdı, ve bize Allah kâfidir. Ve ne güzel velîdir. Cevabını verdiler. »

(3 - Âl-i Umran - 160) : « Eğer Allah size nusret ederse size galebe edecek kimse yoktur. Eğer sizi mahzûl ve perişan ederse Ondandır size kim nus-

ret edebilir. O halde mü'minler Allaha tevekkül eylesinler. »

(3 - Âl-i Umran - 159) : « Ve işlerde onlarla müşavere et, azım ve karar verdiğinde Allaha tevekkül ederek icra eyle. Allah-ü Tealâ tevekkül edenleri sever. »

(55 - Rahmân - 29) : «Göklerde ve yerde olanlar Ondan isterler. »

(20 - Tâhâ - 130(132)):«Ve seni biz rızklandırırız. Hüsni âkıbet takvanındır. »

(9 - Tövbe - 29(28)):«Eğer fakr ve zarûrete düşmekten korkarsanız, Allah dilerse sizi kemali kerem ve fadlından zengin eder. Allah her şeyi bilici ve hikmeti muktezasını icra edicidir.»

(29 - Ankebût - 60) : « Ne kadar hayvan vardır ki rızkını arkasına yüklenmez, onları ve sizi rızklandıran Allahtır. »

(20 - Tâhâ - 45(46)):«Allah-ü Tealâ korkmayınız. Ben sizinle beraberim, işidir ve görürüm buyurdu.»

Cenab-ı Peygamber Efendimizin Öğrettikleri:

Hadîs-i Şerîf:

1 — «Cenâb-ı Haktan maadasına güvenen güvendiğine terk olunur . »

2 — «Muhakkak rızk insanı ecelinden ziyade arar bulur . »

3 — «Muhakkak Allah herkesin rızkını eline bakanların mikdarına göre verir . »

4 — «Sizden bi kimse rızkından kaçsa bile rızık ölüm gibi kendisini bulur . »

5 — «Herkesten kuvvetli olmak isteyen kimse Cenab-ı Hakka tevekkül etsin . »

6 — «Mü'minin izzeti: insandan istiğnasıdır . »

7 — «Hakiki zenginlik başkasının malından tamı kesmektir . »

8 — Cenâb-ı Hakkın ettiği kismete kâil olan; kalb gınâsına malik olur. »

9 — «Cenâb-ı Hakkın verdiği rızka kanaat eden cennete girer. »

10 — «Korkak tacir mahrumdur. Cesur tacir merzuktur. »

İncil-i Şerife göre :

(Matta - 18 - 19) : Eğer yer yüzünde sizden ikisi istiycekleri her ne şey hakkında ittifak ederlerse göklerde olan [Allah] Babam tarafından o kendilerine yapılacaktır. »

(İbrânîlere - 11 - 33) : « İmanla onlar ülkeler fet-hettiler (34) Zayıflıktan kuvvetlendiler. Cenkte zorlu oldular. »

(Matta - 6 - 25) : «Hayatınız için ne yiyeceksiniz yahut ne içeceksiniz diye, bedeniniz için de ne giyeceksiniz diye kaygu çekmeyin. Hayat; gıdadan ve beden esvaptan daha üstün değil midir ? (26) Gökün kuşlarına bakın, ki onlar ne ekerler, ne biçerler, ne de anbarlara toplarlar, ve semavî babanız onları besler. Siz onlardan daha değerli değil misiniz ? (27) Ve siz-

den kim kaygu çekmekle boyunun ölçüsüne bir arşın katabilir. »

(2 - Korintoslulara - 3 - 6(5)):«Kifâyetimiz Allahdandır. »

(2 - Korintoslulara - 10 - 17) : « Övünen Rabda övünsün. »

(2 - Korintoslulara - 1 : 3(3 ÷ 4)):«Allah tarafından teselli olunduğumuz teselli ile bütün sıkıntıda olanları teselli edebilmemiz için bizi her sıkıntıda teselli eden her tesellinin Allahı ve rahmetlerin babası ve Rabbimiz İsa Mesihin babası ve Allahı mübarek olsun. »

(2 - Korintoslulara - 1 - 9) : « Kendimize değil, ancak ölüleri kıyam ettiren Allaha güvenelim. »

(Filipililere - 4 - 6) : « Hiç bir şeyde kaygu çekmeyin. Ancak her şeyde istekleriniz ; Allaha dua ve yalvarışla, şükranla bildirilsin. »

((L.)Petros - 5 - 6 ve 7) : « Vaktinde sizi yükseltsin diye Allahın kudretli eli altında nefsinizi alçaltın kaygunuzu Onun üzerine bırakın. Çünkü O sizleri kayırır.»

(Romalılara - 12 - 3) : « [Bir kimse] kendisi hakkında düşünmek lâzım geldiğinden fazla düşünmesin.»

Musevî mukaddes kitaplarına göre :

(Mezmûrlar - 3 - 6) ; «Her taraftan beni ihata ettin, halkın on binlerinden korkmam.»

(Mezmûrlar - 16 - 8) : «Rabbı daima gözümün önüne aldım. O sağımda olduğu için sarsılmıyacağım.»

(Mezmûrlar - 20 - 7) : «Bazıları arabalarını ve bazıları atlarını biz ise Allahımızın ismini zikrederiz. »

(Mezmûrlar - 23 - 1) : «Rab çobanımdır. Bir şeye muhtaç olmam. »

(Mezmûrlar - 23 - 4) : «Şerden korkmam zira Sen benimlesin. »

(Mezmûrlar - 27 - 1) : « Rab nûrum ve halâsımdır. [Kimden korkacağım]. »

(Mezmûrlar - 27 - 3) : «Eğer bana karşı bir ordu kurulsa kalbim korkmaz. »

(Mezmûrlar - 27 - 9) : « Sen benim yardımım oldun. »

(Mezmûrlar - 34 - 9) : «Anden korkanlar bir şeye muhtaç olmazlar. »

(Mezmûrlar - 121 - 5) : «Rab hâfızındır. Rab senin sağ elinin yanında sana sâyedir. »

(Mezmûrlar - 121 - 7) : « Rab seni her belâdan hıfzedecek. »

(Mezmûrlar - 145 - 15) : « Cümlelerin gözleri Sana bakar ve anlara vaktinde yiyeceklerini verirsin. »

(Eş'îya - 41 - 13) : «Zira senin sağ elinden tutan ve sana korkma senin yardımcımın diyen Allahın Rab Benim. »

(Eş'îya - 51 - 8) : « Halâsım devir bedevîr bâkî olacaktır. »

(Eş'îya - 51 - 13) : «Seni yaradan Rabbı unuttur-

sun ve zâlimin gazabından; helâk etmiye hazırlanmıştır, diyerek daima ve her gün korkarsın. »

(Eremitiya - 39 - 18) : «Seni mutlaka kurtaracağım zira Bana tevekkül eyledin. »

(Eremitiya - 17 - 5) : «Rab böyle buyuruyor : Mel'undur ol adem ki insana güvenir ve beşeri kendine bazı ittihaz eder, ve kalbi Rabdan ayrılır. »

(Eremitiya - 17 - 7) : « Ne mübarektir ol adem ki Rabba itimad eder ve anın ümidi Rabdır. »

HİLKAT, MEŞİYYET, HİKMET VE MUKADDERAT KANUNLARI

Kur'ân-ı Kerîme göre :

(67 - Mülk - 3) : « Rahmân olan Allahın yarattığında, tefâvüt ve ihtilâf göremezsin.»

(16(27) - Nahil(Neml) - 88):«Her şey lâyıkı veçhile ittikan eder Allahın sun'u ne mükemmeldir. »

(21 - Enbiyâ - 16) : « Biz gökü ve yeri ve aralarındaki şeyleri oyuncak ve abes olarak halk etmedik.

(17(44)-Esrâ(Duhan)-16(38)):«Biz gökü ve yeri ve aralarındaki şeyleri oyuncak ve abes olarak halketmedik. »

(15 - Hacer 29) : «Ve ona [insana] ruhumdan üfledim. »

(29 - Ankebût - 44) : « Allah-ü Tealâ gökleri ve yeri hakkı izhar için yarattı. Muhakkak bunda mü'minlere ibret ve âyet vardır.»

(6 - En'am - 164) : «Bir günahkâr diğèrinin günahını yüklenmez. »

(39 - Zümer - 7) : «Bir kimse diğèrinin günahiyle günahkâr olmaz. »

(6 - En'am - 152) : « Bir nefsi ancak vüs'ü ve takati kadariyle mükellef kılarız. »

(7 - A'râf - 42) : «Biz bir nefse vüs'ü ve takatinden fazla teklif etmeyiz. »

(23 - Mü'minûn - 63(62)):«Biz bir nefsi ancak vüs'ü kadariyle mükellef kılarız. »

(84 - İnşikak - 19) : «Siz insanlar halden hale tahvil olunursunuz. »

(94 - İnşirah - 5 ve 6) : “Muhakkak güçlük ile beraber kolaylık vardır. Muhakkak güçlük ile beraber kolaylık vardır. „

(36 - Yâsîn - 12) : “ Ve herkesin önlerinde gönderdikleri âmelleri ve arkalarında bıraktıkları eserlerini yazarız. „

(33 - Ahzâb - 43) : “ O Allah-ü Tealâdır ki sizi zulumattan nûra çıkarmak için sizin üzerinize rahmetini yayar. Ve melekler de sizin için istiğfar ederler. Allah mü'minlere merhamet edici oldu. „

(66 - Tahrîm - 1 ve 2): “Allah mevlânız ve dostunuzdur. Kullarının aczini bilir. Ve e'f'alinde hakâmdir. „

(13 - Raâd - 11) : “Muhakkak Allah-ü Tealâ bir kavme olan nimetlerini ve ihsanlarını ; o kavim kendi nefislerindeki ahlâk ve ahvali değıştirmedikçe değış-

tirmez. Allah bir kavme fenalık murad etse iradesini geri çevirecek yoktur. Ve onlara Allah'tan gayri dostluk edecek bulunmaz.»

(22 - Hac - 67) : «Her ümmet için bir Din kıldık ki ona sâlik olurlar. Din işinde seninle münazaa ve mücadele etmesinler. »

(42 - Şurâ - 8 ve 9(8)):«Eğer Allah-ü Tealâ istemiş olsaydı bütün insanları bir tek ümmet kılardı.»

(4 - Nisâ - 37(79)):«Sana iyilikten her ne isabet ederse Allah'dandır. Ve fenalık diye her ne isâbet ederse nefsendendir. »

(4 - Nisâ - 18(19)):«Olabilir ki siz bir şeyden ikrah edersiniz, halbuki Allah-ü Tealâ o şeyde sizin için bir çok hayır kılar. »

(49 - Hücerat - 13) : «Birbirinizi bilip tanıyasınız ve tanınasınız için sizi tâifeler ve kabileler kıldık. Muhakkak Allah indinde ekreminiz en ziyade takvâ sahibi olanınız [yani Allahın emirlerini yapanınız ve nehlilerinden sakınanınız] dır. »

(5 - Maide - 51(48)):«Ey insanlar sizden her biriniz için bir şeriat ve meslek mahsus kıldık. Eğer Allah murad etse sizi bir tek millet kılardı. Lâkin sizi imtihan için muhtelif ümmetler kıldı, hayırlarda müsabaka ediniz. Cümleinizin dönüp geleceği Allah'dır. »

(10 - Yûnüs - 99) : «Eğer Rabbin istemiş olsaydı yer yüzünde bulunanların cümlesi hep birden iman ederlerdi. »

(10 - Yûnûs - 100) : «Allahın izni olmadıkça bir nefis iman edemez.»

(10 - Yûnûs - 101) : «İman etmiyecek kavme mucizelerin ve Resullerin vürudu faide vermez, »

(15 - Hacer - 12) : «Bunun gibi kavminden mücrim olanların kalbine de onu [inkâr ve istihzayı] idhâl ettik.»

(6 - En'am - 35) : « Eğer Allah murad etse idi cümlesini hidâyet üzerinde cemedirdi. Sakın cahillerden olma.»

(6 - En'am - 107) : « Eğer Allah dilemiş olsa onlar şirk etmezlerdi. Biz seni onların üzerine bekçi ve muhafız kıldık. Sen onlar üzerine vekil ve müdir değilsin. »

(6 - En'am - 111) : «Allah dilemedikçe imana gelmezler. »

(4 - Nisâ - 142(143)) : « Münafıklar iman ile küfr arasında müzebzeb ve müteredit olub ne ona ve ne buna mensubturlar. Allahın yolunu şaşırttığı kimse için hak ve sevaba götürür yol bulamazsın. »

(6 - En'am - 125) : «Allah hidayetini murad ettiği kimsenin kalbini İslâm [teslimiyet] için açar ve idlâlini murad ettiği kimsenin kalbini de o kadar sıkı ve kasvetli kılar ki iman ona; göklere çıkmak gibi güç ve imkânsız gelir. »

(2 - Bakara - 206) : « Ve ona Allahdan kork denilirse izzeti nefsi kabarır. »

(4 - Nisâ - 86(88)) : « Cenâbı Hakkın dalalette koyduğu kimseleri hidâyete çare yoktur. »

(2 - Bakara - 9(6)) : « Onlar ki hakkı inkâr ile kâfir oldular. Onları azab ile korkutsan da korkutmasan da birdir. İman etmezler. »

(2 - Bakara - 11 ve 12) : « Onlara yer yüzünde fesad yapmayınız denilince onlar biz (ıslah edicileriz) derler. Şüphesiz ve muhakkak biliniz ki müfsid olanlar onlardır. Ve lâkin bunu idrak edib anlamazlar. »

(2 - Bakara - 13) : « Onlara nâsın iman ettikleri gibi siz de iman ediniz denildikte bir takım sefihlerin ve akılsız cahillerin iman ettikleri gibi bizler de mi iman edelim derler. Muhakkak bilin ki asıl sefih olanlar onlardır. Ve lâkin bunu bilmezler. »

(2 - Bakara - 15) : « Allah onlarla istihzâ eder. Ve onları azgınlıklarında hayran ve sergerdân bırakır. »

(42 - Şûrâ - 13) : «Allah tevhidine dilediğini intihap eder ve kendisine tam bir tevhit ile müteveccih olanı o tevhide hidâyet eyler. »

(39 - Zümer - 25(22)) : « Göğsünü İslâm için Allahın şerh ettiği [yâni Allahın teslimiyet için kalbini açıp nûrunu koyduğu] kimse Rabbi tarafından nûr üzerindedir. »

(9 - Tövbe - 33(32)) : « Allahın nûrunu ağızları ile söndürmek isterler, kâfirler her ne kadar ondan istikrah etseler de Allah kendi nûrunu tamamlayıcıdır. »

(21 - Enbiya - 105) : « Arza salih kullarım varis

olacaklardır. [Yani bir kemâl devri gelecek ve o devir sâlih insanların elinde bulunacaktır. Ve o devri yaşayacak olanlar sâlih insanlar olacaktır]. »

Cenabı Peygamber efendimizin öğrettikleri :

Hadisi Şerîf:

1 — «Vahiy nâzil olmıyan mesailde muhakkak ben de sizler gibiyim. »

2 — «Muhakkak ben lâtife ve mizah ederim. Lâkin hakkın gayrisini de söylemem. »

3 — «Ervah ; mütenevvi ve muhtelif [fitrattadır] fitratları muvafık olanlar dünyada yekdiğeriyle ülfet eder, yakınlık gösterirler. Muvafık olamıyanlar sevişemezler. »

4 — « Kendinin bin misli hayra yetişen insandan başka bir şey yoktur. »

5 — «Hazer; kadere mâni olamaz. »

6 — «Evleniniz, muhakkak kadınlar mal ve rızık ile gelirler. »

7 — «Muhtaç olduğunuz şeyleri izzeti nefis ile isteyiniz. Zira işlerin kâffesi Allahın takdiri ile cereyan eder.»

8 — «İnsanlar içinde en ziyade [Allaha yaklaşmak üzere temizlenmek ve ıstıfa için] çile görenler evvelâ enbiyâ, sonra evliya ve sonra sâlihlerdir. »

9 — «Cenabı Hak derdi de ilâcını da halk buyurmuştur. Her dert için bir deva vardır. Onu elde etmeğe tevessül ediniz. Fakat kendinizi haram vesait ile tedavi etmeyiniz.»

10 — « İlâç Cenabı Hakkın takdir buyurduğu bir nimettir. Allahın izin ve keremiyle menfaat verir.»

İncili Şerîfe göre :

(Matta - 13 - 12) : «Her kimin [mukadder nasibi] varsa ona verilecek ve arttırılacaktır. »

(Matta - 22 - 14) : « Çağrılanlar çok fakat seçilenler azdır.»

(Luka - 12 - 48) : « Her kime çok verilmişse ondan çok istenecektir. Ve kime çok emanet edilmişse ondan ziyade istenecektir. »

Musevi mukaddes kitaplarına göre :

(Tesniye - 4 - 36) : «Seni terbiye etmek için sana gökten sesini işittirdi. »

(Eş'ya - 46 - 4) : «Ben halk ettim ve ben taşıyacağım, ben götüreceğim. Ve ben kurtaracağım. »

(Eş'ya - 46 - 10) : « Ben nihayeti iptidadan, vukua gelmiyeni Kadîmden ilân ederim. Tedbirim sâbit olacak ve bütün muradımı yerine getireceğim, derim.»

(Eş'ya - 46 - 11) : « Ben Şarktan yırtıcı kuşu, uzak yerden tedbirimi yerine getirecek adamı çağırıyorum. »

(Eş'ya - 54 - 16) : « Âlet yapan demirciyi Ben halk ettim helâk edecek, harap ediciyi dahi Ben halk ettim. »

TEKÂMÛL KANUNLARI

Kur'ân-ı Kerîme göre :

(2 - Bakara - 186) : « Bana dua edenlerin dualarını kabul ve icâbet ederim. Onlar da bana itaatla

icabet etsinler [yâni emirlerimi ve nehîlerimi tutup yolumda yürüsünler] tâ ki Hakka ve rüşde [ferdî tekâmülde rüşde] erişeler. »

(7 - A'raf - 43) : «Onların [iyilik işliyen mü'minlerin] kalblerinden buğz ve hasedi çıkarırız. »

(40 - Mü'min - 15) : « [Allah] dünya ve ahirette kullarının derecelerini yükselten ve arşı âzâmın sahibidir. »

(6 - En'am - 122) : «Ölülerden iken ihya eylediğimiz. Onun sayesinde insanlar arasında ilerlemesi için kendisine nûr kıldığımız kimse, zulûmâtta kalan ve ondan kurtulamayan kimse gibi midir. »

(2 - Bakara - 269) : «Allah dilediğine hikmeti ih-san eder. Kendine hikmet verilen kimseye azîm hayırlar verilmiş demektir. Bunu ancak akıl erbabı anlar ve tezekkür eder. »

(8 - Enfâl - 64(62 ÷ 63)) : « Seni, nusreti ve mü'minler ile te'yid eden ve mü'minlerin kalblerini birleştiren Odur. »

(3 - Âli - Umran - 78(79)) : «Kâmil ve muhlis olarak Allaha kul olunuz. »

(26 - Şuarâ - 90(89)) : « Ancak Allaha selîm kalb ile gelen müstefid olur. »

Cenabı Peygamber efendimizin öğrettikleri:
Hadisi Şerîf;

1 - « Ben ; ancak ahlâk iyiliğini tamamlamak için memur oldum. »

2 - «Cenabı Hak beni kemâli edeble perverde etti. »

3 - «İki gönünü müsavi kılanın [yâni birini diğ-
rinden daha faydalı ve daha kemâlli geçirmiyenin]
bir günü zâyidir.»

4 - « Cenabı Hak o suretle iş yapanı sever ki
işini mükemmel yapar. »

5- « Çinde bile olsa ilmi aramağa gidiniz. Zira
ilme talip olmak her müslime farzdır. »

6 - « Beşikten mezara kadar ilme talip olunuz. »

7 - « Sadakanın efdali de bir müslimin ilim öğ-
renip diğeri bir müslim kardeşine öğretmesidir. »

8 - « İlmi istemek her müslim üzerine farîzedir.
Ve ilim istiyene her şey, muvaffakiyet ve mağfîret te-
mennisinde bulunur hattâ denizdeki balıklar bile. »

9 - «İlim tahsili ile geçen bir saat ibadetle ka-
imen geçirilen bir geceden ve yine ilim tahsili ile ge-
çirilen bir gün; üç ay oruç tutmaktan hayırlıdır.»

10 - « İlim ibadetten efdâldir. Dinin nâzımıdır. »

11 - « İlmin fazileti ibâdetin faziletinden bana
daha ziyade sevgilidir. Ve Dinin hayrı sizi şerden vi-
kaye etmesidir. »

12 - « Her şeyin bir yolu vardır. Cennetin yolu
da ilimdir.»

13 - «İlim mü'minin bir zayii gibidir. Nerede bu-
lursa onu alır.»

14 - «İlim talebi her müslümana farzdır. »

15 - « Allah için ilim talep edenlerin rızklarını
Allah me'mul olunmadık yerlerden tekeffül etmiştir. »

16 - « Öğrenmek için gençlerin meclisinde bulunmaktan ihtiyarlar sıkılmasınlar. »

17 - «Tefekkür gibi ibadet yoktur. »

18 - «İlmi istiyen, rahmeti istiyendir. »

19 - « İlim tâlibi islâmın rûknüdür. Nebîlerle ecri verilir. »

20 - « İsteddiğiniz kadar ilim öğreniniz Allah hakkı için ameliniz olmadıkça malûmat toplamakla me'cur olamazsınız. »

21 - «Vay... cahile faide vermeyen şu âlime. Vay... âlimden istifade etmeyen câhile.»

22 - «İlmi öğreniniz, çünkü Allah uğrunda ilmi öğrenmek bir iyiliktir. İlimden bahsetmek Allahın ismini tesbihtir. İlmi aramak cihaddır. İlmi tahsil etmek ibadettir. İlmi öğretmek sadakadır. İlmi ehline bezletmek Allaha yaklaşmağa vesiledir. »

23 - « Bir mü'mine yapılan zillet ve hakareti görüpte men'ine muktedir iken yardımda bulunmıyanları Cenabı Hak mahşerde zelil eder. »

24 - «Halîm olan efendidir. Dünyada da ahirette de.»

25 - « Hilim nübüvvete yakın bir fazilettir. »

26 - « İnsanların hayırlısı insanlara faidesi olanlardır. »

27 - « Aklın başı imandan sonra hayâ ile ahlâk güzelliğidir. »

28 - « Ey insanlar vakar ve haysiyetinizi daima muhafaza ediniz. »

29 - «Emin olmak aynı izzettir. »

30 - « İmânın kemâli ahlâk güzelliğidir. »

31 - «Tevazu ediniz diye Cenabı Allah bana emir buyurdu. »

32 - « Maharimden sakın, kullukda tekâmül etmiş olursun. »

33 - «Muhakkak Allah; nimetleri eserini, kulunda görmek ister. »

34 - «Kalbinde cüz'î bir kibir bulunan kimse azap görmedikçe cennete giremez. »

35 - «Hikmeticâmia; hakkı bilmek ve onun ile amel ederek bâtilı fark etmektir. »

36 - «Allahım bize hakkı hak olarak göster. Ve ona tâbî olmayı nasib et ve bâtilı bâtil olarak göster, andan sakınmağı müyesser et. »

37 - «iki müslüman birbirine mülâki olduğu vakit musafaha ederek ve hallerini soruşarak hamdûsenada ve yekdiğeri hakkında Allahtan mağfiret temennisinde bulunurlarsa Cenabı Hak her ikisine de mağfiret buyurur. »

38 - «Küçüklerimize merhamet ve şefkat etmiyenler, büyüklerimizin şeref ve kadrini bilmiyenler bizden değildir. »

39 - «Herkesin mertebesine ininiz, [yani herkesin haline göre muamele ediniz.]»

40 - « Kâmil iman haramdan, tama'dan müberradır. »

41 - « Lisan ile kâlp bir olmadıkça hiç bir kul imanda kâmil olamaz. »

42 - « Bir saatlik adalet, altmış senelik ibadetten hayırlıdır.»

43 - «Ümmetim delâlet üzerine içtima etmez. »

44 - « Cenabı Hak o pedere merhamet buyursun ki evlâdına hayırlı işlerde yardım eder. »

45 - «Allaha ve kıyamet gününe imanı olan kimse komşusuna iyilik etsin. »

46 - «Ecri en büyük kimse bir kavmin hizmetinde bulunandır. »

47 - « İnsanlara anlayabilecekleri mertebede söz söyleyiniz. İnkârlarını mucip olacak sözlerden sakını-
nız. »

48 - «İyilik edenlere mükâfat ediniz.»

49 - «Vaaz ve nasihat için insanlarla ihtilât edip eza ve cefalarına sabır ve tahammül eden kimse âlim ve âbit ve fakat inzivayı ihtiyar etmesi hasebiyle kimseye faidesi dokunmıyan sâlihlerden efdaldır.»

50 - « Kendisi için istediğini mü'min kardeşi için de istemedikçe hiç biriniz mü'min olamazsınız.»

51 - «Hikmetin başı rıfk ile muameledir. »

52 - «Bir kavmin efendisi onun hizmetçisidir.»

53 - «Allaha imandan sonra a'mâlin efdali insanlara muhabbet ve müveddettir.»

54 - « Aranızda selâmlasınız sevişiniz. »

55 - «Birbiriyle sevişmekte rahim ve şefkate [birbirini] esirgeyip korumakta mü'minler o cesed gibi-

dir ki âzasından bir uzvu ağrıdan şikâyet etse; uykusuzluğuna hummâsına cesedin bütün aksamı iştirak eder. »

56 - «Mü'minler yekdiğeri ile öyle mümteziç ve müttehittir ki bir divarın imtizaçlı taşları gibi yekdiğerini takviye ve teşyîd ederler. »

57 - «Mü'min anlaşır ve anlaşırır. Birleşmiyen ve birleştirmiyende hayır yoktur. İnsanların hayırlısı insanlara faydalı olanıdır. »

58 - «Mü'min mü'minin aynasıdır. Mü'min; mü'minin kardeşidir. Maişetini cem ve tedarike kifâyet ve muavenet etmelidir. Arkasında malını, ırzını muhafaza ve vikaye etmelidir.»

59 - «Birbirinizle uğraşmayınız. »

60 - «Sonunda özür dilemeğe mecbur olacağın her işten sakın. »

61 - « Bir âdeme günah olarak şu yetişir ki her işittiğini söyler. »

62 - « Tehlike olduğunu görseniz bile doğruluğu ihtiyar ediniz, zirâ necât doğruluktur. Necât vereceğini görseniz bile yalandan dolandan sakınınız. Çünkü sonu tehlikedir.»

63 - «Müslümanlar; şartları yanındadır. »

64 - «İstişare olunan âdeme emniyet olunmuştur. İstişare edilen hususatta nefsi için nasıl düşünürse istişare eden için de öylece düşünmelidir. »

65 - « Cenabı Hak lisanını ıslah edene rahmet etsin. »

66 - « Cenabı Hak boş duran gence buğz eder. »

67 - « İnsanlara muhabbet; imandan sonra aklın ilk işidir. »

68 - «Nefsin için sevdiğin hayrı hep insanlar için dahi istersen müslüman sayılırsın. »

69 - « Allah için sevişenler arşın gölgesi altındadır. »

70 - « Fıkaraı seviniz ve aralarında oturunuz. »

71 - « insanlarla Allah için sevişmek farzdır. »

72 - « İyi, kardeş insanlara malikiyet, saadet-tir. »

73 - «Hediyeleşiniz, sevişiniz. »

74 - «Hikmetin başı Allah korkusudur. »

75 - « İki zat beynindeki adâveti izâle ve ıslah sadakaların efdalidir. »

76 - « Ve cihadın efdali insanın nefsiyle Zatullah-da mücahedesidir. »

77 - « Zâhirini, bâtınını devam üzere pâk, temiz tut. Tâ ki zâhirî ve mânevî rızkların artsın. »

Hadîsi kudsî:

A — «Bâtın ilmi sırrımdan bir sırdır ki anı kulumun kalbinde hâsıl ederim ve ona Benden maada kimse vâkıf olamaz. »

78 - « Allahım eşyanın hakikatlerini olduğu gibi bana göster. »

79 - «Sulh hükümlerin efendisidir. »

80 - «Ey Allahın kulları kardeş olunuz. »

81 - «Akıl kalbde bir nûrdur. Hak ile bâtılın arasını ayırır. »

82 - «Mücahit Allah için nefsiyle mücahede edendir. »

İncili Şerîfe göre :

(Matta - 5 - 48) : « Semâvattaki pederiniz [Allah] kâmil olduğu gibi siz dahi kâmil olunuz. »

(İbrânilere - 12 - 10) : “ [Allah] kuddusiyetine hissedar olalım diye menfaatimiz için te’dip eder. ,,

(İbrânilere - 12 - 5 : 7) “Ey oğlum, Rabbin te’dibini küçük sayma, ve onun tarafından takdir olununca gevşeme. Çünkü Rab, sevdiğini te’dip eder. Ve kabul ettiği her oğlu döğër, te’dip için sabrediyorsunuz, Allah size oğulları gibi muamele ediyor. Çünkü hangi oğul vardır ki babası onu te’dip etmez. ,,

(1 - Petros - 4 - 7) : “Akıllı olun,,

(1 - Korintoslulara - 14 - 20) : “ Akılda kâmil olun. ,,

(Filipililere - 1 - 9(9 ÷ 10)) : “ Farklı olan şeyleri temyiz etmeniz için bilgide ve her sezgide sevginiz daha ve daha ziyade artsın. ,,

((2—) Retrus - 1 - 4) : “İlâhî tabiata [yâni Allahın kemalâtına] hissedar olasınız [yâni mazhar olasınız] diye kıymetli ve çok büyük vaadler bize verilmiştir. ,,

(2 - Korintoslulara 7 - 1) : “ Bu vaadlere mâlik olarak kendimizi beden ve ruhun her murdarlığın-

dan temizleyip Allah korkusunda kudsiyeti ikmâl edelim. ,,

(İbrânilere - 13 - 21) : “Kendi indinde makbul olanı bizde yaparak her iyi şeyde kendi iradesini icra etmek için sizi [Allah] kemâle erdirsin. ,,

(Yâkûb - 1 - 4) : “Sabır kendi işini ikmâl etsin ki bir şeyde eksiginiz olmıyarak kâmil ve tam adamlar olasınız. ,,

(Galatyalılara(İbrânilere) - 5(13) - 24(20÷21):“ Selâmet Allahı; İsâ Mesih vâsıtasıyla kendi indinde makbul olanı bizde yaparak her iyi şeyde kendi irâdesini icra etmek için sizi kemâle erdirsin. ,,

(1 - Petrus - 3 - 10 ve 11) : “ Hayatı [ebedî hayatı] sevmek ve iyi günler görmek istiyen, dilini şerden ve dudaklarını hile ile söylemekten tutsun ve şerden sakınsın ve iyilik yapсын. ,,

(2 - Timotaosa - 2 - 22) : “ Ancak gençliğin arzularından kaç, ve temiz yürekten Rabbi çağırın [zikreden] lerle beraber salâhın, imanın, sevginin, selâmetin ardınca koş. ,,

(2 - Timotaosa - 3 -1 : 5): “Bunu bil ki son günlerde çetin anlar gelecektir. Çünkü insanlar; kendilerini seven, parayı seven, övünücü, mağrur, küfürbaz, anaya babaya itaatsiz, nankör, murdar, şefkatsiz, amansız, iftiracı, nefesine mağlûp, azgın, iyilik düşmanı, hain, inadcı, kibirli, ve zevkini Allahdan ziyade seven, takvâ suretini gösterip onun kuvvetini inkâr e-

denler olacaklardır. Bunlardan yüz çevir (4). ,,

(Yuhanna - 3 - 27) : “İnsan kendisine gökten verilmedikçe hiç bir şey alamaz. ,,

(Matta - 5 - 8) :“ Ne mutlu yüreği temiz olanlara zira onlar, Allahı görecekler. ,,

(Matta - 5 - 9) : “ Ne mutlu sulh edicilere zira onlar, Allahın oğulları çağrılacaklar. ,,

(Matta - 5 - 10) : “ Ne mutlu sulh uğrunda ezâ çekmiş olanlara, zira göklerin melekûtu onlarıdır. ,,

(Markus - 9 - 50) : “ Ve birbirinizle selâmet üzere olun. ,,

(2 - Korintoslulara - 8 - 15) : “Yazılmış olduğu gibi müsâvat olsun,,

(Efesoslulara - 1 - 19(18)) : “Yüreğinizin gözleri nûrlandırılmış olarak size onu bilmekte hikmet ve vahî ruhunu versin,,

(1 - Korintoslulara -14 - 1): “Muhabbete çalışınız,,

Haşiye - 4 :

Allahın tekâmül kanunları icâbınca tekâmül, nesilden nesle terakki ederken, yalnız müsbet fitratlılar iyilikte terakki ve tekâmül etmiyor, aynı zamanda menfi fitratlılar da aynı derecede kendi fitratlarında terakki ve inkişaf ediyor. İyiler çok iyi olurken fenalar da çok fena oluyor. Tatlı bir meyve kemâle gelince pek tatlı olduğu gibi acı, bir nebat da kemâle gelince pek acı oluyor.

Ö. F. M.

ve ruhanî mevhibelere hususen ilham ile söylemeğe gayret ediniz. »

(Lûka - 6 - 39 ve 40) : « Kör körü yedebilir mi ? İkiisi de çukura düşmezler mi. Şakird üstadından yukarı değildir. Fakat kemâle eren her şakird üstad gibi olur. »

(Romalılara - 13 - 12(12 ÷ 13)) : «Gece ilerledi ve gündüz yaklaştı. İmdi karanlık [dalâlet] işlerini içimizden çıkaralım ve nûr silâhlarını [hidâyet nûrunu] kuşanalım. Maskaralık ve sorhoşlukla değil, fuhşiyât ve yolsuzlukla değil, niza' ve hasedle değil, gündüzdeki gibi iyi hâl ile hareket edelim.»

(Romalılara - 14 - 7 ve 8) : « Çünkü bizden hiç kimse kendisi için yaşamıyor. Ve hiç kimse kendisi için ölmüyor. Çünkü eğer yaşarsak Rab için yaşarız ve eğer ölürsek te Rabbiniz [yâni Onunuz] »

(Romalılara - 15 - 1): «İmdi biz kuvvetliler ; kuvvetli olmyanların zayıflıklarına yüklenmemeğe ve kendimizi hoşnud etmemeğe borçluyuz. »

(2) [Her birimiz] iyilik için komşusunu hoşnud etsin.

(2 - Korintoslulara - 1 - 5:7(6 ÷ 7): «Eğer sıkıntı çekiyorsak sizin teselliniz ve kurtuluşunuz içindir. Ve eğer teselli olunuyorsak, bizim çekmekte olduğumuz aynı elemelerin tahammülünde âmil olan teselliniz içindir. Elemelere olduğu gibi böylece teselliye de ortak olduğunuzu bilerek hakkınızdaki ümidimiz de sabittir.»

(Filipililere - 4 - 5) : «Tatlılığınız bütün insanlara malûm olsun.»

(1 - Yuhanna - 5 - 20) : «Ve hakikî olanı bilelim diye bize anlayış vermiştir.»

(2 - Korintlulara - 13 - 9) : « Sizin ikmal edilmenizi dua ediyoruz.»

(2 - Petros - 1 - 5 : 7) : « Bütün gayreti katarak imanınızla fazileti, ve faziletinizle bilgiyi ve bilginizle zabtı nefsi ve zabtı nefsinizle sabrı ve sabrınızla takvâyı ve takvânızla kardeş sevgisini ve kardeş sevginizle sevgiyi tedarik edin.»

(1 - Timoteosa - 6 - 18(18 ÷ 19)): «Gelecek vakit için kendilerine iyi temel hazırlayarak iyilik işlemeği, iyi işlerde zengin olmağı, dağıtmağa hazır ve cömerd olmağı tenbih et.»

(1 - Petros - 2 - 15 : 17) : «Çünkü Allahın iradesi böyledir : Hür adamlar gibi ve hürriyeti kötülük perdesi gibi kullanarak değil ancak Allahın kulları gibi iyilik işliyerek akılsız adamların cehaletini susturun. Bütün insanlara hürmet edin, kardeşliği sevin, Allah-tan korkun.»

(Galatyalılara - 6 - 2) : « Birbirinizin ağırlıklarını taşıyın.»

(Yâkûb - 4 - 17): «İyi olan şeyi yapmayı bilip de yapmıyana günahdır.»

(2 - Korintlulara - 13 - 11) : « Kemâle gayret edin.»

(Efesoslulara - 5 - 10) : « Rabba makbul olan şey

nedir ? Onu temyîz ederek nûrun çocukları gibi yirüyün. »

(Efesoslulara - 5 - 14): «Ey uyuyan uyan, ve ölülerden kıyam et, ve Mesîh sana parlıyacaktır.»

(Filipililere - 4 - 8 ve 9): «Hak olan ne varsa, müteber olan ne varsa, âdil olan ne varsa, saf olan ne varsa; sevimli olan ne varsa, hakkında iyi söylenen ne varsa, eğer bir fazilet ve eğer bir memdûhiyet ne varsa onları düşünün [ve işleyin] ve selâmet Allahı sizinle olacaktır.»

(2 - Timoteosa - 1 - 7) : « Allah bize korkaklık ruhunu değil, ancak kudret ve sevgi ve nefis zaptetme ruhunu vermiştir. »

(Yâkûb - 3 - 14) : «Yüreğinizde acı hased ve firakacılık varsa övünmeyin ve hakikate karşı yalan söylemeyin. »

(1 - Korintoslulara - 8 - 1) : « Bilgi kibirlendirir, fakat sevgi binâ eder. »

(Efesoslulara - 4 - 27(26)) : «Öfkenizin üzerine güneş batmasın.»

(Efesoslulara - 4 - 28) : « [Hırsızlık eden hırsızlığı bıraksın ve] kendi elleriyle iyi olanı işliyerek çalışsın. Tâ ki ihtiyacı olana verecek bir şeyi olsun. »

(Efesoslulara - 4 - 29) : «Ağzınızdan hiç fena söz çıkmasın.»

(Efesoslulara - 4 - 32) : «Birbirinize lütufkâr ve şefkatli olun. »

(1 - Korintoslulara - 10 - 24) : « Herkes kendinin

iyiliğini değil, ancak başkasınınkini arasin »

(1 - Petros - 3 - 8) : « Velhasıl hepiniz hemfikir, derddaş, kardeş seven, şefkatli, alçak gönüllü olun.»

(2 - Timoteosa - 2 - 23) : « Ancak kavgalar doğurduğunu bilerek akılsızca ve cahilce mübâhaseleri reddet. (24) : Herkese karşı mülâyim, öğretmeğe hazır, mütehammil, (25) : karşı duranları hilm ile ıslah edici olmalıdır. »

Musevî mukaddes kitaplarına göre :

(Eyyûb - 22 - 24) : « [Hakka rücû edersen]: Altını toprak üzerine ve ofir altınını çakıl taşlar üzerine koyacaksın.»

(25) Ve kâdir [Allah] sana altın yerine ve gümüş yığıntısı yerine olacaktır. »

(26) Zira o zaman meserretin Kâdir [Allah] olacak ve yüzünü Allaha doğru kaldıracaksın. »

(Mezmurlar - 95 - 6) : « Geliniz secde edelim ve düşüp Halikımız Rabbin huzurunda diz çökelim. »

(Mezmûrlar - 96 - 13) : « Zira O geliyor [Allahın melekûtu - yâni Allahın iradelerinin halkda tecelli edeceği kemâl devri geliyor.] Zemine hüküm için geliyor. Dünyaya adaletle ve kavimlere hakikatle hükmedecektir. » [5]

[5] İşte beşeriyetin kitabı mukaddese göre istikbali bu birliğe gidiyor. Muhtelif din ve mezhep gayretleriyle birbirinden uzaklaşan ve bu gayreti husumete kadar götürüp dinden, imandan çıkan insanlar Allah gayretiyle

[5 inci haşiyenin devamı]

yekdiğerine yaklaşacaklar, ve Allahın rızası etrafında toplanacaklar, Allah ile aralarına ayırıcı eller artık giremeyecek, Allah ile ibâdı arasında siyasî tefrikacı eller çalışamayacak. Allah çoban, ibâdullah bir tek sürü halinde başbaşa verip rahatlanacaklar, yürek yüreğe gelip acılarından kurtulacaklar. Mutlak bir adalet içinde mutlak bir emniyet ve huzur içinde yaşayacaklar. Allahın hilkatteki kemâli arzda ve insanda hükümran olacak. Allahın sıfâtı kemâliyesi insanlarda zâhir olacak. Elem yerine sürur, ıztırab yerine safa kaim olacak. Bu husustaki tebşirâtı ihtiva eden diğere vesikalardan bir ikisini de istikbal nesillerine müjdeleyerek dercediyorum:

Ö. F. M.

(Eş'ıya -- 2 - 11): «Ol günde müteâil yalnız Rab bulunacaktır.»

(Eş'ıya -32-17): «Ve salâhın ameli selâmet ve salâhın semeresi ilelebet asâyiş ve emniyet olacaktır.»

(Eş'ıya - 65 - 20): «Orada bir daha az yaşamış çocuk ve günlerini tamam etmemiş ihtiyar bulunmayacak.»

(Eş'ıya - 65 - 23): «Anler abes yere yoralmayacaklar ve belâ için çocuk doğurmayacaklar.»

(Eremitiya - 32 - 39): «Ve daima Benden korkmaları için ve kendilerine ve kendilerinden sonra evlâtlarına hayır

[5 inci haşiyenin devamı]

gelmesi için anlere bir kâlb ve bir tarik vereceğim.»

(Yûil - 2 - 28): «Ve bundan sonra ruhumu cümle beşer üzerine dökeceğim. Ve oğullarınız ve kızlarınız ilhamla söyleyecek, ihtiyarlarınız [salih] rüyalar görecek ve gençlerinize vahîler gelecektir.»

(Miha - 4 - 3): «Ve anler kılıçlarını sapan demirleri ve mızraklarını dehreler yapacaklar. Millet Millet aleyhine kılıç çekmiyecek ve artık muharebe etmeği öğrenmiyecekler.»

(Hazakiyal - 34 - 2): «Çobanlara Rab Yahova böyle buyurur: Vay kendilerini güden İsrail çobanlarına! Çobanlar sürüyü gütmeli değil anidir. (3) Siz yağı yersiniz ve yünü giyinirsiniz ve semizi boğazlarsınız, lâkin sürüyü gütmezsiniz. (4) Zayıfları kuvvetlendirmezsiniz. (4) Hastalara bakmadınız ve kırığı sarmadınız ve yolunu şaşıranı geri getirmediğiniz ve kaybolanı aramadınız. Ancak cebir ve zulûmle onlara tasallut ettiniz. (8) Çobanlar ancak; kendilerini güdüpde koyunlarımı gütmediklerinden (10) İşte ben çobanlara karşıyım, ve koyunlarımı onların ellerinden istiyeceğim ve onları koyun gütmekten el çektireceğim. Ve çobanlar artık kendilerini gütmeyeceklerdir.» Ve koyunlarımı onların ağzından kurtaracağım. Şöyle ki bir daha anlere yiyecek olmıyalar.» (14) Anleri iyi mer'alarda güdeceğim. (15) Koyunlarımı kendim güdeceğim ve anleri kendim yatıracağım diye Rab Yahova buyurur.» (16) Kay-

[5 inci haşiyenin devamı]

bolanı arayacağım ve yolunu şaşıranı geri getireceğim ve kırığı saracağım ve hastayı kuvvetlendireceğim. (17) Ey koyunlarım, siz dinleyiniz, Rab Yahova böyle buyurur: İşte Ben koyun ile koyun arasında ve koçlar ile ergeçler arasında hükmedeceğim.»

(Hazakıyal - 34 - 27): «Ve boyunduruklarının bağlarını kırıp anleri kulluk ettirenlerin elinden kurtardığımda Rab Ben olduğumu bilecekler.» (31) Ve siz ey benim koyunlarım, ey mer'amın koyunları, insansınız ve Ben sizin Allahınızım diye Rab Yahova buyurur.»

(Hazakıyal - 36 - 11): «Ve sizi evvelki halinizden daha iyi bir hale getireceğim ve Rab Ben olduğumu bileceksiniz. (26) Ve size yeni yürek vereceğim ve içinize yeni ruh koyacağım. Ve cesedinizden taş yüreği çıkarıp size etten bir yürek vereceğim. (27) Ve içinize ruhumu koyacağım. Ve sizi kanunlarımda sülûk ettireceğim ve ahkâmımı hıfz edip anlerle âmil olacaksınız.»

(Hazakıyal - 45 - 9): «Rab Yahova böyle buyurur: Ey İsrâil reisleri artık yetişir. Zulmü ve haksızlığı defediniz. Ve hak ve adâlet üzere hareket eyleyiniz. Kavmimden örfî tekliflerinizi kaldırınız.»

(Mezmûrlar - 146 - 7) : «Rab esirleri azad eder.»

(Mezmûrlar - 20 - 5) : « Ve Allahımızın İsmi ile [rüşd ve kemâl] bayrağını açacağız. »

(Eş'ıya - 45 - 23) : «Her diz bana çökecek ve her dil yemin edecektir.»

(Eş'ıya - 45 - 24): « Denilecektir ki salâh ve kuvvetim ancak Rab iledir. »

(Eremiya - 24 - 7) : «Ve onlara öyle bir kâlb vereceğim ki Rab Ben olduğumu bileler. »

(Eremiya - 30 - 21) : «Bana yaklaşmak üzere kalbini hazırlıyan kimdir. »

(Eremiya - 31 - 9):« [Onları] doğru yolda gezdireceğim anda sürçmiyecekler.»

(Sâfniya - 2 - 11) : «O; zeminin cümle İlâhlarını mahvedecek ve milletlerin adalarının cümlesi her biri kendi mahallinden Ana secde edecektir.»

(Zekeriyya - 13 - 9) : «Anleri kâl [tasfiye] edeceğim. Ve altını âyâr ettikleri gibi onları âyâr edeceğim. Anler ismime dua edecek ve Ben anleri müstecâb kılacağım. »

ALLAHIN İSTEDİKLERİ, RIZASI VE MUKABELESİ

Kur'ân-ı Kerîme göre :

(35 - Fâtır - 11(10)) : «İzzet isteyen kimse Allaha itaat etsin, çünkü izzetin cümlesi Allah-ü Tealânındır. [İnsanı yalnız O aziz edebilir] . Kelime-i tayyibe [birisine söylenen iyi söz] Ona yükselir ve iyilik işleri

o işleri yapanı Halıkın huzuruna yükseltir. Fena şeyleri gizlice düşünüp hilekârlık edenlere şiddetli azab vardır. Ve onların hilesi, mekri fâsîd ve tesirsizdir.»

(14 - İbrâhim - 24) : « Bir iyi söz aslı ve kökü yerde sâbit ve dalları göke çıkmış iyi bir ağaç gibidir. [Yâni bir insanın bir insana velev bir iyi sözle olsun iyi hareketi Allah indinde o derece makbûl ve mûteberdir, ki] (25) Rabbının izniyle daimî olarak meyve verir. Allah-ü Tealâ insanlara düşünüp tezekkür etmeleri için emsal zikreder.»

(10 - Yûnûs - 26) : « İyilik edenlere bir iyilik ve ziyadesi de vardır. Onların yüzlerini zillet tozu kaplamaz. İşte onlar, Cennet ehli olup orada ebediyyen kalırlar.»

(3 - Âl-i Umran - 134) : « Allah iyilik edenleri sever. »

(6 - En'am - 160) : «Bir hayır işliylene on kat mükâfat vardır. »

(95 - Tîn - 6) : «Ancak imân edib iyilik işleri işliyenlere ardı arası kesilmez ecir ve mükâfat vardır. »

(2 - Bakara - 219) : « Ve senden ne gibi şeyleri infak edeceklerini sorarlar. Kendilerine yetecek kadar olandan fazlasını [infak etsinler, yâni içtimaî muavenete tahsis etsinler] söyle. »

(11 - Hûd - 11): «Ancak sabredib salih amel [iyilik işleri] işliyenlere mağfîret ve büyük ecir ve mükâfat vardır. »

(34 - Seba' - 39) : «Allah yolunda infak eylediğimiz her şeyi Allah size îade ve istihlâf eyler. »

(57 - Hadîd - 11) : « Allah-ü Tealâya karzi hasen olarak [yâni faizsiz olarak borç] veren kimseye Allah ona kat kat eder. Ve ona ayrıca makbul ecir vardır.»

(2 - Bakara - 110) : « Nefsiniz için hayırdan ve hasenattan gönderdiğiniz her şeyi Allahın yanında bulursunuz. Allah-ü Tealâ her işlediğinizi görücüdür.»

(2 - Bakara - 270) : «Verdiğiniz her sadakayı, vaâd eylediğiniz her nezri Allah bilir. »

(2 - Bakara - 271) : «Sadakanızı âşikâr verir iseniz de iyidir. Gizli olarak fıkara verirken iseniz daha hayırlıdır. Seyyiâtınızın affına sebep olur. Allah-ü Tealâ her şeyinizden haberdardır.»

(2 - Bakara - 272) : «Maldan infak eylediğiniz her şey nefsiniz içindir. Ancak Allah rızası için veriniz. Hayırdan her ne verir iseniz mukabili Allah tarafından size verilir. Ve bunda size zûlm olunmaz. »

(2 - Bakara - 273) : « Hayırdan infak eylediğiniz her şeyi Allah bilir. »

(2 - Bakara - 274) : «Mallarını gecede ve gündüzde, gizli ve âşikâr olarak infak edenlerin [yâni başkalarının nafakasına yardım için verip hayır işliyenlerin] ecir ve mükâfatı Rabları indindedir. Onlara korku yoktur. Ve ikâb endişesi ile mahzun olmazlar.»

(2 - Bakara - 24(245)) : « Şunlar ki Allaha karzi hâsen [bir kimseye faizsiz] olarak borç verirler. Bir çok

katları ziyade edilerek iade olunur. Kabz ve bast eden [alan ve veren] Allahtır.»

(47 - Muhammed - 38) : « Ey, şunlar ki Allahın yolunda infaka davet olundunuz, sizden nekeslik edenler vardır. Nekeslik eden kendi nefesine nekeslik etmiş olur. [yani kendi nefsinden bolluğu esirgemiş olur] Allah ganîdir. Ve siz Ona muhtaç fakirlersiniz. Eğer [içtimaî yardımlardan] yüz çevirirseniz, Allah sizden başka bir kavmi yerinize getirib sizi değiştirir ki onlar sizin emsâliniz olmazlar. »

(62(64) - Talâk(Teğabun) - 16 ve 17) : «Nefsinin nekesliğini yenen kimse felâha ermiştir. Eğer Allahü Tealâya karzi hâsen olarak borç verirseniz Allah onu sizin için kat kat eder. Ve sizi mağfired eyler.»

(91 - Şemis - 9) : «Nefsini pâk ve temiz kılan muhakkak felâh buldu. »

(38 - Sât - 46(47)) : « Onlar indimizde ıstifâ olunmuş hayırlı kullardandır.»

(27 - Nemil - 59) : «De ki Allaha hamdolsun ve ıstifa eden [musaffa ve temiz hale gelmiş olan] kullarına selâm olsun. »

(89 - Fecir - 27: 30) : «Ey, nefsi mutmainne sen ondan ve o da senden razı olduğunuz halde Rabbına rücû et. Benim kullarım arasına gir ve onlarla beraber Cennete dahil ol denilir. »

(9 - Tövbe - 73(72)) : « [Allah] Adin Cennetlerinde güzel meskenler vaat etti [fakat] Allah tarafından rı-

zaya mazhar olmak daha büyüktür. Bu ; büyük fevz ve felahıdır. »

(33 - Ahzâb - 44) : « Ona [Allaha] mülâki oldukları günde Mü'minlere Cenabı Hakkın tahiyyeti selâmıdır. Ve onlara Kerim ecir ve mükâfat hazırlamıştır. »

(19(18) - Meryem(Kehf) - 111(110)) : «Rabbının likasını [yâni cemaline kavuşmasını] istiyen iyilik işleri işlesin ve Rabbının ibadetine bir kimseyi şerik kılmasın. »

(20 - Tâhâ - 47) : «Allahın selâmeti hidâyete tâbi olanadır. »

(10 - Yûnûs - 25) : «Allah darüsselâma davet eder. Ve istediklerine doğru yolu hidayet buyurur.»

(98 - Beyyine - 8(7 ÷ 8)) : « Şunlar ki iman ettiler. Ve iyilik işleri işlediler, onlar ; mahlûkatın en hayırlılarıdır. Onların Rabları indinde mükâfatı, ağaçları altından nehirler akan Adin cennetleridir ki orada ebedî kalırlar. Allah onlardan razı ve onlar da Allahtan razı olurlar. Bu mükâfat ve ikram Rabbından korkub sakinler içindir. »

(50 - Kaf - 31 : 34(32 ÷ 34)) : « Onlara, Allahın emirlerini hıfzeden her tövbekele rahmandan tenhada korkarak ona müteveccih ve mutî' kalb ile gelen her kimseye vadolunan Cennet budur, ona selâmetle giriniz. [Denilir] »

(39 - Zümer - 73) : «Ve Rablarına ittika edenler, zümre zümre Cennete sevkolunurlar. Oraya varılıp kapılar açıldıkta Cennetin hâzini onlara; Size Al-

lahın selâmı olsun. Dünyada pâk olmuştunuz. Ebedî kalmak üzere Cennete giriniz. Der. »

(63(62) - Münafikûn(Cuma) - 11) : «De ki, Allahın yanındaki [nimetler] dünyadaki eğlenceden ve ticaretten hayırlıdır. Allah rızklandırانların hayırlısıdır. »

(3 - Âl-i Umran 146) : « Enbiyadan ne kadarı kendileriyle beraber olan bir çok tâbileriyle Allah yolunda mukatele ettiler. Ve kendilerine isâbet eden me-saib ve müşkülâtтан vehin ve aciz göstermediler. Za-fa düşar olmadılar. Düşmana zillet göstermediler. Allah mesaibe sabrile sebat edenleri sever.»

(13 - Raad - 24) : « [Melekler Cennete giren salihlere] sabrınız sebebiyle size Allahın selâmı olsun. Derler, Dârı ahret ne güzel bir yerdir. »

(57 - Hadîd - 25) : «Biz Resûllerimizi vâzih ve âşî-kâr âyat ve mucizât ile gönderdik. Ve onlarla beraber kitab ve mîzan yere indirdik ki insanlar adalette kaim olalar. »

(16 - Nahil - 90) : « Allah adalet ile ve ihsan edip vermekle ve akrabaya bakıp gözetmekle esra eder. Ve fâhiş günahlardan, fenalıklardan ve zulûmdan sakındırır ve meneder. »

(4 - Nisâ - 25(26)) : « Allahü Tealâ size helâl ve haram ahkâmını beyan etmeği ve sizi sizden evvel geçenlerin sünnet ve mesleğine hidâyeti, günahlarınızı bağışlamağı murad eder. »

(107 - Mâûn - 4:7):« Vay... o namaz kılanlara ki namazlarından [namazın hikmetlerinden] gâfillerdir.

Onlardır ki riyâ ederler. [Çünkü içtimaî muavennette bulunmazlar] ve zekâtı vermezler. »

(8 - Enfâl - 29) : «Ey mü'minler, eğer Allahü Tealâyâ ittika ederseniz sizin için Hak ve batılı tefrikeye hidayet verir, sizden küçük ve büyük günahlarınızı kefarete ve mağfîret eyler. Allahü Tealâ büyük fazıl ve kerem sahibidir. »

(47 - Muhammed - 7) : «Ey mü'minler, eğer Allah'a nusret ederseniz O da size nusret eder. Ve ayaklarınıza sebat verir. »

(7 - A'raf - 31) : « Yiyiniz ve içiniz ve israf etmeyiniz. Allah müsrifleri sevmez. »

(19 - Meryem - 96) : «İman eden ve iyilik işleyenler için Allahü Tealâ aralarında muhabbet ve meveddet kılar. »

(29 - Ankebût - 22) : « Allahtan başka size dost ve yardımcı yoktur. »

(4 - Nisâ - 310(32)) : «Allahın fazlû kereminden isteyiniz. Cenabı Hak her şeyi bilir. »

(29(40) - Ankebût(Mümin) - 65) : «Ona dininizde muhlis olarak dua ediniz ve âlemlerin Rabbı olan Allaha hamdeleyiniz.»

(13 - Rââd - 14) : «Ona dua etmek haktır. Ondan başkasına dua edenlere hiç bir şeyde icâbet olunmaz. »

(7 - A'râf - 56) : «Ve havf ve ümid ile dua ediniz. Allahın rahmeti amelleri iyi olanlara yakındır.»

(16 - Nahil - 81) : « Ve bu suretle size nimetleri-

ni itmam etti. Tâ ki ona teslimi mevcudiyet edesiniz.»

Cenabı Peygamber Efendimizin öğrettikleri:
Hadisi Şerîf:

1 — « Allahı kullarına sevdiniz ki Allah da sizi sevsin.»

2 — «Hazreti Musâ aleyhisselâm sordu ki Yarabbi; adem sana nasıl şükreylesin. Cevaben buyurulda ki : Nâilolduğu nîmetin Benden olduğunu bilirse şükretmiş olur.»

3 — «Oruç, namaz, sadaka derecesinden efdal bir amelin vücudünden size haber vereyim mi. O amel; ıslah-ı beyn [ara bulup barıştırmak, anlaşdırmak] tır. Zira fesad-ı beyn mühliktir. »

4 — « Kolaylaştırınız. Güçleştirmeyiniz, müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz. »

5 — « Bir emri münkeri [fenalığı] görenler eliyle, eğer kudreti yetmezse diliyle ıslah etsin, kudreti ona da yetmezse kalbiyle muhalefet etsin. Maamafih sonucusiyle iktifâ zaafi imandandır. »

6 — « Her kim umuru ümmetten bir iş üzerine memur olur da adalet etmezse Cenabı Hak anı tepesi aşağı cehenneme koyar. »

7 — «Beytimalden haksız bir nesne sarfeden cehennemliktir. »

8 — «Hayırlınız ahretini dünyası için ve dünyasını ahreti için terk etmiyen ve vücudü âleme yük olmıyandır. »

9 — «Bir yerde tâûn [gibi] müstevlî hastalık mevcut olduğunu işidirsenez oraya girmeyiniz, bulunduğunuz yerde zuhûr etmiş ise oradan çıkmayınız. »

10 — «Hizmetçinin işinden her neyi hafifletirsen onun sevabı ceza günü senin amellerinin iyilik tarafına konur. »

11 — «Yola doğru uzamış bir diken dalını izale edenin geçmiş ve gelecek günahlarını Cenabı Hak af buyursun. »

12 — «Kulaklara fena gelen şeylerden sakın. »

13 — «Söyle ki; Allahım Senin mağfiretinin genişliği benim günahımdan geniştir. Ve rahmetin keremin amelimden ziyade ümidgâhımdır. »

14 — «Allahım beni ilim ile zengin ve hilmile tez-yin et, takva ile mükerrem ve âfiyetle mücehhez eyle.»

15 — «Zekâtı vererek malınızı muhafaza ediniz. Fıkaraya tasadduk ile hastalarınızı tedavi ediniz. Du« ve yalvarışla belâ ve musibetlerin önünü alınız. »

16 — «Zekâtını vermeyenlerin kıldıkları namaz makbul olmaz.»

17 — «Allahın emirlerini, nehîlerini âlimlerden ve fakihlerden öğrenmek her bir müslime farzdır. »

18 — «Fakihin meclisinde bulunmak bir sene ibadetten hayırlıdır. »

19 — «Muhakkak Cenabı Hakkın kulları içinde en ziyade sevdiği kimse insanlara nasihat edenlerdir. »

20 — « İnsanların ber güzidesi âlemi (Allah) a davet ve kullarını Allaha sevdirendir. »

21 — «Cenabı Allah buyurmuştur ki kulumun bana en ziyade makbul bir ibâdeti; Allah için ihlâs ile insanlara nasihatidir. »

22 — «Muhakkak sadaka Rabbin gazabını giderir. Ve fena sondan muhafaza eder. »

23 — « İnfak et, yâ, Bilâl arşın sahibi eksiltmez korkma. »

24 — « Tasadduk ediniz zira sadaka sizi cehennem ateşinden korur. »

25 — «Müslim kimsenin sadakası ömür uzunluğunu mucib olduğu gibi fena hâtimededen de hıfzeder.»

26 — «Bir mü'minin kalbini sevindiren kimse Beni sevindirmiş olur. »

27 — «Garipliğine acıyıp garibe ikram eden kimse için cennet vâcip olur.»

28 — «Garibe tebessüm eden yüze Allah güler.»

29 — «Cennet cömerdlerin hanesidir. »

30 — «Büyüklerinize tâzîm için kıyam ediniz. »

31 — «Muhakkak sabrı cemil o kimsenin sabrıdır ki halinden kimseye şikâyet etmez. »

32 — «Edâyı şهادet için davet olunan kimse şهادetini ketmederse yalancı şahit gibi bir günahı ke-bîri irtikâp etmiş olur. »

33 — « Zevci kendinden razı olduğu halde ölen tadın cennete girer. »

34 — « Yemeğe hep birden oturunuz ve Allahın ismiyle yemeğe başlayınız. O yemek sizin için her yüzdenden faydalı ve mübârek olur. »

35 — «Cenabı Hak kullarının yiyip içmelerinde [ve belki melbusâtında dahi] nîmetlerinin eserlerini görmeği sever. [Yâni Allahın nîmetlerinden nefsinizi mahrum etmeyiniz. Allahın verdiğiyle kendinize iyi bakınız].»

36 — «Her kim Cenabı Hakkın birliğine şهادette tahakkuk ederse cennete girer.»

37 — «Bir kimse hulûs-u kâlb ile kelime-i tevhidi söylese cennete dahil olur.»

38 — «Su içirmek sadakaların efdalindedir.»

39 — «Bir fenalık ettinse hemen arkasından iyilik et.»

İncili Şerîften:

(Efesoslulara - 5 - 19 : 21(18 ÷ 20)): «Birbirinize mezmûrlar, ilâhîler ve ruhanî nağmeler söyleyerek yüreğinizde Rabba terennüm ve teganni ederek [her şey için Allaha şükrederek] ruhla (A) dolu olun. »

(1 - Petros - 4 - 10) : «Her biri nasıl mevhibe aldı ise birbirinize Allahın çeşit çeşit inâyetinin iyi kâhyaları gibi o mevhibe ile hizmet edin.»

(Efesoslulara - 5 - 17(17 ÷ 20) : «Akılsız olmayın, fakat Rabbin iradesi nedir anlayın ve şarapla sarhoş olmayın, onda edepsizlik vardır. Fakat birbirinize mezmûrlar, ilâhîler, ve ruhani nağmeler söyleyerek yüreğinizde

Rabba terennüm ve teganni ederek [Ruhla (A) dolun].»

(Yâkûb - 5 - 10) : «Rabbın ismi ile söylemiş olan peygamberleri meşakkat ve sabır örneği olarak alın.»

(1 - Petros - 2 - 20): «İyilik işliyerek elem çekip sabrederseniz Allah nezdinde bu makbuldür.»

(İbrânîlere - 13 - 5) : «Gidişiniz para sevgisinden berî olsun.»

(Romalılara - 12 - 16): «Hor görülenlere tenezzül edin.»

(Yâkûb - 5 - 20): «Günahkârı yolunun sapıklığından döndüren ölümden bir can kurtaracak, ve bir çok günahlar örtecektir.»

(Efesoslulara - 5 - 1): «İmdi sevgili çocuklar gibi Allaha uyanlar olun.»

(Resûllerin işleri - 10 - 34 ve 35): «Gerçekten anlıyorum ki Allah ; şahıslara bakmaz, ancak her millette kendisinden korkan ve salâh işleyen [muttaki] ona makbuldür.»

(Markos - 12 - 28:31): «Hep emirlerin birincisi hangisidir ? diye Ona sordu. İsa cevap verdi. Birincisi: (Dinle ey İsrâil, Allahımız Rab; bir olan Rabdır. Ve Rab Allahını; bütün yüreğinden, bütün canından, bütün fikrinden, ve bütün kuvvetinle seveceksin.) İkincisi

(A) Ruhla yâni Allahın nûru ile.

bu: (komşunu kendin gibi seveceksin.) Bunlardan daha büyük başka emir yoktur.»

(32) Yazıcı ona [İsaya] dedi. Âlâ muallim, hakikat üzere dedin ki O; birdir. Ondan başkası yoktur. (33) Ve Onu bütün yürekten, bütün anlayışla, bütün kuvvetle sevmek; ve komşuyu kendi gibi sevmek; bütün yakılmış takdimelerden ve zebîhalardan efdaldır.»

(Yâkûb - 1 - 27): «Allahın ve babanın indinde temiz ve lekesiz dindarlık budur: Öksüzleri ve dulları sıkıntılarında ziyaret etmek. Ve kendisini dünyâda lekesiz tutmaktır.»

(Yakub - 2 - 9) : «Fakat eğer şahsa riâyet ederse-niz günah işlersiniz [yâni Allahın bütün kullarını aynı gözle görüp hepsini saymak sevmek lâzımdır. Ö. F. M.]

(2 - Korintoslulara - 11 - 29) : «Kim zayıf olur da ben zayıf olmam [Allah gayretiyle] ve kim sürçdürülür de Ben yanmam.»

(30 Eğer övünmek lâzım ise zayıflığıma ait şeylerle övüneceğim.»

(2 - Korintoslulara - 12 - 9) : «Ve [Rab] bana dedi. İnâyetim sana yeter çünkü [benim] kuvvetim [senin zayıflığını ikmal ederek] zayıflıkta tamam olur. İmdi çok hazzederek zayıflıklarımınla daha ziyade övüneceğim, tâ ki Mesîhin kuvveti benim üzerime konsun.»

(10) Ne zaman zayıf isem o zaman kuvvetliyim.»

(2 - Korintoslulara - 12 - 14 ve 15): « Ana, babaların çocuklara mal biriktirmesi lâzımdır. Ve Ben canlarınız uğruna çok hazzederek sarfedeceğim. Ve sarfolunacağım.»

(Galatyalılara 1 - 10): «Allahın rızasını mı arıyorum [yâni Hak ve hakikate mi tâbi oluyorum] yahut insanları hoşnud etmeğe [keyfe hizmete] mi çalışıyorum.»

(Efesoslulara -6 - 5:7): «Ey kullar, göze görünür hizmetle insanları [riya ile ve keyfe göre] hoşnud edenler gibi değil, ancak Mesîhin hizmetçileri gibi Allahın iradesini candan yaparak ve insanlara [insanların keyfine] değil, Rabba oluyor gibi iyi niyetle hizmet ederek (8) Mesîhe hizmet eder gibi yüreğinizin sadeliğinde korku ve titreme ile [yâni tam bir saygı ve sevgi ile] hizmet edin.»

(Yâkûb - 4 - 10): «Rabbın huzurunda alçalın, ve sizi yükseltecektir.»

(Romalılara - 12 - 18 ve 19): «Mümkünse, bütün insanlarla elinizden geldiği kadar, selâmette olun. Ey sevgililer, kendiniz için intikam almayın.»

(Romalılara - 12 - 20): «Eğer düşmanın aç ise ona yedir, eğer susamış ise ona içir.»

(Romalılara - 12 - 21): «Kötülüğe yenilme, ancak kötülüğü iyilikle yen.»

(Romalılara - 13 - 8): «Birbirinizi sevmekten başka

kimseye bir şey borçlu olmayın. Çünkü diğerini [insanları] seven şeriatı itmam etmiştir.»

(9) Eğer başka bir emir varsa o da bu kelâmda ikmal olunur. «Komşunu kendin gibi seveceksin.»

(Romalılara - 13 - 10): «Sevgi komşuya kötülük etmez, imdi sevgi şeriatin itmamıdır.»

(Resûllerin işleri - 20 - 35): «Emek çekerek zayıflara hizmet etmek ve bizzat Rab İsânın vermek almaktan daha mutludur dediği sözleri hatırlamak gerektir.»

(Galataylılara - 6 - 9): «Ve iyilik yapmaktan usanmıyalım.»

TELAKKÎ ESASLARI

Kur'ân-ı kerîme göre :

(5 - Mâide - 35(32)) : «Bir nefsi öldüren sanki bütün insanları öldürmüştür. Bir insanı ihya eden de sanki bütün insanları ihya eylemiştir.»

(17(98) - Esrâ(Beyyine) - 72(7)): «İman edib sâlih amel [iyilik] işleyenler mevcudatın [dünya yüzündeki bütün mahlûkatın] en hayırlılarıdır.»

(18 - Kehf - 16(17)): «Allahın hidâyet eylediği hidâyet bulmuş ve felâha ermiştir.»

(96 - Alak - 11 : 14): « Hidâyet yolu üzerinde olan veyahut takva ile emr eyleyeni men ve tekzib eden ve imandan yüz çeviren kimseyi gördün mü [işte en hayırsız ve muzır olanda budur.] O ; Allahın kendini gördüğünü bilmez mi ?.»

(8 - Enfâl - 44(42)) : «Helâk olacak olan delil ve kanaat ile helâk olsun, hayat bulacak olan da delil ve kanaat ile hayat bulmuş olsun.»

Cenabı Peygamber Efendimizin öğrettikleri

Hadîsi-i şerîf :

1 — «Benden size bir hadis söyledikleri vakit eğer kalbiniz tenevvür eder tabınızdaki hûşunet yumuşar ve onu ruhunuza yakın görürseniz ben o hadîse sizden daha ziyade yakınım. Eğer söyledikleri hadîsten kalbinizde bir hissi inkâr ve nefret hasıl olur ve onu rûhunuza uzak görürseniz : o hadîse ben sizden daha uzağım.»

2 — «Nefsinden istifta et [fetva al] müftiler fetva verseler dahi. »

3 — «Yediğinin şükrünü ifa eden sabırlı; oruçlu, insan mertebesindedir. »

4 — « İbâdetin hayırlısı kolay olanıdır. »

5 — « İbâdetin beden üzerine en ehven ve kolay olanını haber vereyim mi? Sükûtu iltizam etmek ve güzel ahlâk sahibi olmaktır. »

6 — « İnsanın hal ve harekâtı ölçüsünde güzel ahlâktan daha değerlisi ve ağırı yoktur. Güzel ahlâk sahibi olan; mücerred ahlâk güzelliği sebebiyle oruç tutan ve namaz kılanlar derecesine vasil olur. »

7 — « Yarım hurma tanesiyle olsun, onu da bulamazsanız bir tatlı söz ile olsun başkalarına faydalı olmağa bakın ki şu kadarcık bir iyiliğin dahi sizi cehen-nemden korumağa tesiri vardır. »

8 — « Allah yolunda Allahın kullarını bir gece bekleyip gözetmek gündüzü oruçlu gecesi ibâdetle kâim olarak ihya edilen bin günlük ibâdetten daha hayırlıdır.»

9 — « Nedamet tövbedir. »

10 — « İmânın efdali bırrüssemahet [fazilet ve her hususta müsaadekârlık ve cömerdlik] dir. »

11 — « Din nasihattir. »

12 — « Bir müslimin diğer müslim kardeşine kelime-i hikmetten [yâni onu kemâllendirecek sözden] efdal hediyesi olamaz çünkü o kelime ile ya Allahın hidayetine mazhar olur veya bir fenalığı zail olur. »

13 — « Cenabı Hakkın bir kulu hakkındaki hidayetine delâletin bütün dünyaya malik olmaktan hayırlıdır. »

14 — « Kelime-i hikmet; mü'minin bir zayii gibi aradığı şeydir. Anı nerede bulursa malı gibi alır. »

15 — « Bir adamın bir kelime-i hikmet işitmesi kendisine bir senelik ibâdetten hayırlıdır. Ve bir adamın müzakerei ilmiyyede bir saat oturmasının bir esir azad etmekten daha hayır ve sevabı vardır. »

16 — « Günahattan tövbe eden hiç günah işlememiş gibi olur.»

17 — « Cenabı Hak indinde (Hak) sözden sevimli sadaka yoktur. »

18 — « Mü'minlerin efdali ahlâkı en güzel olanlarıdır. »

19 — « Yemek, içmekten kesilmek oruç değildir. Oruç ; ancak fena sözlerden kabahat ve rezaletlerden çekinmekledir. Şayed birisi sana fena bir söz ile taarruz edecek olursa sen de fenalıkla mukabele etme derhal kendi kendine ihtar et: Ben oruçluyum, ben oruçluyum!..»

20 — « Gecelerini ibâdetle kaimen geçiren nice kimseler vardır ki uykusuzluktan başka ellerine bir şey geçmez ve nice oruçlular vardır ki açlık ve susuzluktan başka bir şey elde edemezler. »

21 — « Mü'min değildir o adam ki komşuları anın şerrinden emin değildir. »

22 — « Bir mülkün temeli adâlettir. »

23 — « Bir memleket küfrile kaim olur. Zulm ile kaim olmaz. »

24 — « Her kim su tuğyanı istîlâsını, yangının sirâyetini menederse şehit mertebesinde ecre nail olur. »

25 — « Cenabı Hakka şükredenler halka teşekkür edenlerdir. »

26 — « Kıyâmette eşeddi azâb ile muazzep olanlar dünyada başkalarını şiddetle tâzip edenlerdir. »

27 — «Herhangi vücût ki haram mal ile beslenmiştir cehennemliktir. »

28 — « Sadık ve emin olan tacir enbiya ve esdikâ ve şühedâ ile beraberdir. »

29 — « İhtikâr yapan mel'ûndur, »

30 — « Borçlu ölen kabrine bağlıdır. Borcu ödenmedikçe bağı çözülmez. »

31 — « Cennet anaların ayağı altındadır. »

32 — « Pedere itâat Cenabı Hakka itâattir. Pedere isyan Cenabı Hakka isyandır. »

33 — « Yanındaki komşu aç iken karnını doyuran» mü'min değildir. »

34 — « Bir adamın vefatından sonra dahi hasenâ-tına lâhik olacak şeyler şunlardır : (ilmî eserleri), (hayırlı evlâdı), (bina ettiği mescit veya misafirhane), (veya akıttığı su) [yaptırdığı çeşme] veya (hayatında ve henüz sıhhatta iken malından vakfettiği hayırlar) işte bunların temadî edecek hasenât sevabı öldükten sonrada sahibine lâhik olur. »

35 — « Her iyilik sadakadır. »

36 — « İnsandan hayâ etmeyen Allahtan da hayâ etmez. »

37 — « Bir hayra delâlet eden o hayrın faili gibidir.»

38 — « Mü'minlerin efdali alış ve verişinde ülvvi cenâb, borçlarına dikkat ve kendine borçlu olanlar» müsamaha gösterenlerdir. »

39 — « Nikâhın hayırlısı kolay olup bitenidir. »

40 — « Temizlik imândadır. »

41 — « İnsanın mükerrerrem olması diniyledir. Mürüvveti akliyledir. Asâleti ahlâkiyledir. »

42 — « Müslüman o zattırki; müslümanlar onun dilinden ve elinden selâmette olur. Mü'min ise o zattır ki umum insanlar canlariyle mallariyle kendisinden emin bulunurlar. »

43 — « Mü'minde her huy olabilir, yalnız hıyanet veya yalancılık olamaz. »

44 — « Mükellef her bir müslim üzerine sadaka vâcibdir. Verecek bir şeyi olmayan; çalışsın amelinin semere ve faydasıyla nefesine baksın ve tasadduk etsin. Buna da muktedir olmazsa ihtiyacı olan bir adama [bedenen] yardım etsin. Bunda da mazur ise lisanı ile hayrı emretsin. Bunda da âciz ise bari kendini fenalık ve serden sakınsın ; bu da sadakadır. »

45 — « Dullar ve âcizler için çalışanlar Allah yolunda cihad etmişler veya gece kâim, gündüz oruçlu ibâdet etmişler gibidir. »

46 — « Herşeyin bir anahtarı vardır. Cennetin anahtarı da âcizleri ve fakirleri sevip gözetmektir. »

47 — « Hüsnu zan, ibâdetten bir güzelliştir. »

48 — « Şüphe ve tereddüt; sui zandır. »

49 — « Hayâ sahibi olmak serapa hayırdır. »

50 — « Hayâ; imandadır. »

51 — « Emin olmayanın imânı, ahde vefa etmeyenin dini yoktur. »

52 — « Her eziyet veren cehennemliktir. »

53 — « İmân temenni ve arzu değildir. Ancak o kalbde yer tutmakla ve âmel onu tasdik ve isbat etmektir. »

54 — « Cenabı Hak amelsiz imânı ve imânsız amelî kabul buyurmaz. »

55 — « Cenabı Hakkın rızasını tahsil için beslenen iyi niyet, sahibini cennete girdirir. »

56 — « Sâlihın iki rekât namazı içi karışık kimse-
nin bin rekâtından efdaldır. »

57 — « Mü'min kardeşine ikram eden, Cenabı Hak-
ka ikram etmiş olur. »

58 — « İyiliği emreden onun faîli gibidir. »

59 — « Bir babanın evlâdına duası, nebının ümmet-
tine duası gibidir. »

60 — « Mazlûmun duâsından hazer ediniz zira bir
şerâre gibi göğe çıkar. »

61 — « Kendi fasik dahi olsa mazlûmun duâsı mak-
buldur. »

62 — « Misafir rızkiyle gelir ve misafir edene mağ-
firete vesile olarak ayrılır. »

63 — « Efendilik cimrilikle olmaz. »

64 — « Cimrilik ve yalancılık sıfatları imân ile cem
olmaz. »

65 — « Nekes kimse azâbsız cennete giremez. »

66 — « İmân ile nekeslik kat'iyen bir kalbde içtima
edemez. »

67 — « Bir kimse üç evlât defnederse Cenabı Hak
cehennem azabını ona haram eder. »

58 — « Bir mü'min için din kardeşiyile üç günden
ziyade konuşmamak helâl olmaz. »

69 — « Bir gecenin humması bir senenin günâhı
sagîrine kefâredir. »

70 — « Yaşı kemâle ermiş bir mü'mini ikram etmek
Cenabı Hakka tâzim etmektir. »

71 — « Anaya babaya iyilik, Allah yolunda mücahede kıymetindedir. »

72 — « Üç şey vardır ki mahzı şerdir. Birincisi Alaha şirk, ikincisi ebeveyne isyân, üçüncüsü mücahededen firar. »

73 — « Cenabı Hakkın rızası, ebeveynin rızasında, gazabı da gazablarındadır. »

74 — « Bir kimse valideyninin mahzuniyetini mûcip harekette bulunursa, günahı kebîre faili olur. »

75 — « Ebeveyne muhabbetle nazar etmek evlâd için ibâdet makamındadır. »

76 — « Komşusunu aç yatırmış bir adam mü'min değildir. »

77 — « Din kardeşinin dünyevî ve uhrevî bir müşkülünü halleden kimse için hac ve umre gibi bir sevab yazılır. »

78 — « Sizin bergüzideniz halkı yedirendir. »

79 — « Aç bir karnı doyurmakdan efdal bir amel ve ibâdet olmaz. »

80 — Şükreden ve fukarayı yediren nice oruçsuzlar vardır ki ecîrleri gündüz oruçlu, gece ibâdetde ka-im olanlardan daha büyüktür. »

81 — «Vaâd borçtur. »

82 — «Hoş geçinmek yâni halkı hoş tutmak sadakadır. »

83 — «Din kardeşlerine güler yüz göstermek sadakadır. »

84 — «Tahdîsi nimet şükürdür. »

85 — «Evlerinizin Allaha en sevgilisi, içinde mükerrem bir yetîm olanıdır.»

86 — «Yetîme rahîm bir peder gibi ol. »

87 — « Köle ve cariye ile izzet bulmak istiyeni Allah zelîl etsin.»

88 — «Mü'minlerin güzel gördüğü şey; Allah indinde de güzeldir.»

89 — «Emanete hiyanet edenlerin imânı yoktur.»

90 — «Sükût [yâni boş lâkırdılardan ve dedikodulardan sakınmak] ahlâkı hamîdenin başıdır. »

91 — « Musa aleyhisselâm ya Rab Senin indinde en aziz kulun kimdir diye sordukta buyurdu : Ceza-ya muktedir iken af eyliyen. »

92 — «Katilini affeden maktûl cennete girer. »

93 — «Ümmetimin bergüzideleri gazablarından dönenlerdir. »

94 — «Kulun Allaha en sevgilisi ahlâkı en iyi olanıdır. »

95 — «Ahlâk güzelliği kendi sahibini cennete koydurur. »

96 — «Cennet arkadaşlarım, dünyada güzel ahlâka malik olmuş olanlardır. »

97 — « Göz yaşı dökerek [Allah için] sadasız ağlamak ve kalben Cenabı Hakka haşyet duymak rahmettir. »

98 — «Allah haşyeti ile ağlamak cehennem ateşinden necât alâmetidir. »

99 — « Vallahi ben cümlenizden ziyade Cenabı

Hakkı bilirim ve cümlelizden ziyade haşyet duyarım.»

100 — «Namazında haşyet duymayanın namazı namaz değildir. »

101 — «Allah haşyetinden ağlayan kimseyi cehen-nem ateşi yakmaz. »

102 — «Dünya; âhretin zirâat yeridir.

103 — « Dinarın [yâni paranın] kulluğu ; mel'ündür.»

104 — «İki dirheme malik olanın hesabı [mesuliyeti] , bir dirheme malik olandan şedittir. »

105 — “Rüşveti alana, verene, tavassut edene Allah lânet etsin. ,,

106 — “Yalan ile imân, cem olmaz. ,,

107 — “ Giybet eden ile dinleyen, günahta ortak-tırlar. ,,

108 — “ İmân ile hased, bir kalbde asla birleşmez. ,,

109 — “ Hakdan gayri ile Hakdan görünen, Hakdan uzaklaşmıştır. ,,

110 — “ İnsanın dîni, akliyledir. Akli olmayanın, dîni de olmaz. ,,

111 — “ Çocuk bulunmıyan hanede, bereket yoktur. ,,

112 — “ Mal celp eden tüccar, merzûk, ve ihtikâr eden, mel'ündür. ;

113 — “ Helal rızka talip olmak ve helâl rızk pe-

sinde koşmak; cihâddır. [Cihad ecrini muciptir.] »

114 — « Bir ağacın meyvesi ; onu dikenin sadaka-sıdır. »

115 — « Haram lokma ile büyüyen vücut için ce-hennem ateşi ; evlâdır. »

116 — « Fitne haddizatında uykudadır. Onu uyan-dıranlara Allah lanet etsin. »

117 — « Selâm vermek sünnet, verilen selâma mu-kabele etmek ; farzdır. »

118 — « Bir insan bilirse ki bir kimse zâlimdir, o kimseye yardım için birlikte yürürse islâmiyetten çıkar.»

119 — « Herkes niyet ettiği iledir. »

120 — « Ameller ancak niyetlere göredir. Herkesin niyeti ne ise eline geçecek olan da ancak odur. »

121 — « Dullar ve âceze için çalışanlar Allah yo-lunda cihâd etmişler, veya gece kâim gündüz oruçlu ibâdet etmişler gibidir. »

122 — « Bir âlimi padişah ile çokça düşüp kalkar gördüğün zaman sen bil ki o âlim hırsızdır. »

123 — « Bu ilmi ticaret ittihaz ile zamanın rüesası-na satan kötü âlimlerin vay başına! Allah onların ti-carelerinde kazanç göstermesin. »

124 — « Âlimler, dünyaya meyletmedikçe ve padi-şahlara sokulmadıkça Peygamberlerin mirasçılardırlar. Ve Peygamberlerin eminleridirler. Âlimler dünyaya

meyledecek ve padişahlara gidip gelecek olurlarsa o zaman o âlimlerden dininizi sakının. »

125 — « İlmi yazı ile tespit ve neşrediniz. »

126 — « Kıyamet günü insanlardan azâbın en şedidine düşer olacak olan Allah yolunda ilmiyle nafi' olmayan âlimdir. »

İncili şerîfe göre :

(1 - Yuhanna 4 - 20) : « Eğer bir adam Allahı seviyorum der, ve kardeşine [insana] buğz ederse yalancıdır. »

(21) «Allahı seven kardeşini [insanı] da sevsin diye emrimiz vardır. »

(1 - Yuhanna 4 - 18): «Sevgide korku yoktur. Şöyleki kâmil sevgi korkuyu dışarı atar. Çünkü korkuda işkence vardır. Ve korkan adam sevgide kemâle ermemiştir. »

(İbrânîlere - 11 - 6): « Allaha yaklaşan onun var olduğuna ve kendisini arayanlara mükâfat edici olduğuna imân etmelidir. »

(İbrânîlere - 11 - 1): « İmdi imân, ümit edilen şeylere itimat, görünmeyen şeylere kanaâttir. »

(1 - Yuhanna 1 - 6,7): « Onunla [Allah ile] müşâreketimiz vardır diyor ve karanlıkta yürüyorsa yalan söylüyoruz ve hakikati yapmıyoruz. Ancak kendisi [Allah] nûrda olduğu gibi eğer nûrda yürürsek birbirimizle müşâreketimiz olur. »

(Romalılara - 14 - 14) : « Hiç bir şey kendili-

ğinden murdar değildir. [O] ancak bir şey'i murdar sayan kimseye murdardır. »

(Romalılara -14 - 17) : «Allahın melekûtu yiyecek, içecek değil, ancak salâh ve selâmet, ve Ruh-ül Kudüs ile sevinçtir. »

(Yâkûp - 3 - 16) : « Nerede hased ve fırkacılık varsa orada karışıklık ve her kötü iş vardır. »

(1 - Timoteosa - 6 - 9 : 11) : « Fakat zengin olmak isteyenler imtihana ve tuzağa ve insanları helâke ve harabiyete batıran çok manasız ve muzur arzulara düşerler. Çünkü her türlü fenalığın bir kökü para sevgisidir. Bazıları bunu arzu ederek imândan saptılar, ve bir çok eziyetlerle kendilerine işkence ettiler. Fakat sen, ey Allah adamı ; bunlardan kaç. Ancak salâhın, takvânın, imânın, sevginin, sabrın, hilimin ardınca koş.»

(1 - Korintoslulara - 13 - 1 : 10) : « Eğer insanların ve meleklerin dilleriyle söylersem fakat sevgim [Hakka ve halka] olmazsa ; ses çıkaran bir bakır, yahut öten bir zil olmuş olurum. Eğer Peygamberliğim olursa ; ve bütün sırları ve her ilmi bilirim, ve eğer dağları nakledecek bütün imânım olursa fakat sevgim olmazsa bir hiçim ! ve eğer bütün emvalimi sadaka olarak yedirirsem, ve eğer bedenimi yanmak üzere teslim edersem : fakat sevgim olmazsa bana hiç faide etmez.

Sevgi tahammül eder. Lütûfla muamele eder. Sevgi hased etmez. Sevgi övünmez. Kibirilenmez, çirkin

muamele etmez, kendi faydasını aramaz, hiddetlenmez kötülük saymaz, haksızlığa sevinmez. Ancak hakikat ile beraber sevinir. Her şeye katlanır. Herşeye inanır herşeyi ümit eder, herşeye sabreder. Sevgi asla zevâl bulmaz, fakat Peygamberlikler ibtâl olunacaklar, diller ise bitecekler, ilim dahi ibtâl olunacaktır. Çünkü cüz’i biliriz, cüz’i Peygamberlik ederiz. Fakat kâmil olan geldiği zaman cüz’i olan ibtâl olunacaktır. »

(1 - Korintoslulara - 13 - 13) : « Şimdi ise imân, ümid, sevgi bu üçü kalıyor. Ve bunların en büyüğü sevgidir. »

(1 - Korintoslulara - 16 - 14) : «Her şeyiniz sevgi ile olsun. »

(1 - Filipililere - 3 - 19) : « Onların sonu helâktir, onların ilâhî karnıdır, ve izzetleri ayıplarındadır. »

(1 - Timoteosa - 6 - 4 ve 5(3 ÷ 5)): «Takvâya göre olan talime razı olmazsa bir şey bilmiyerek kibirlenmiştir. Fakat mubahaseler ve kelime kavgalarından dolayı illetlidir. Hased, niza, iftiralar, sui zanlar, fikirce bozulmuş, ve hakikatten mahrum olmuş adamların takvâyı kazanç yolu sanıp çekişmeleri bunlardan oluyor. »

(Yâkûp - 5 - 3 : 6): «[Ey zenginler] son günlerde hazine topladınız tarlalarınızı biçen işçilerin tarafınızdan hile ile alıkonulan ücreti; işte bağırıyor, ve orakçıların feryadı, ordular Rabbinin kulaklarına ermiştir. Dünyada zevkle yaşadınız ve eğlendiniz. Kıtâl gü-

nünde yüreklerinizi beslediniz, Sâlihi mahkûm ettiniz, öldürdünüz. Size karşı koma.z. »

(Romalıları - 16 - 17 ve 18) : «Öğrendiğiniz talime muhalif ayrılıklara ve sürçmelere sebep olanlara dikkat etmenizi sizden rica ederim, ve onlardan çekinin çünkü bu gibiler; Rabbimiz Mesihe değil ancak kendi karınlarına hizmet ederler. »

Musevî Mukaddes Kitaplarına göre :

(Mezmurlar - 50 - 7) : «Ey kavmim dinle ben söyleyeceğim, ey İsrâîl dinle ben aleyhinde şahadet edeceğim senin Allahın, Allah Ben'im. (8) Zebihalarından [kestiğin kurbanlarından] huzurumda [yaktığın] mahrikalardan dolayı sana itap etmiyeceğim (9) hanenden dana ve ağıllarından erkekler almam (10) zira ormanda yaşayanların kâffesi, bin dağda olan hayvanlar Benimdir (11) Dağların hep kuşlarını bilirim. Ve sahranın yabanileri nezdindedir. (12) Eğer acıkırsam sana söylemem. Zira zemin ile ande bulunanın kâffesi Benimdir. (13) Boğa eti yermiyim. Ve ergeç kanı içermiyim. (14) Allaha hamd kurbanı takdim eyle ve müteâle nezîrlerini ifa eyle. (15) Ve müzayaka gününde bana feryad eyle, seni kurtaracağım. Sen dahi beni temcîd edeceksin. (23) Hamd kurbanı takdim eden beni temcîd eder. Ve yoluna dikkat edene Allahın kurtuluş yolunu göstereceğim. »

(Mezmurlar - 51 - 16) : « [Hazreti Davud Cenâb-ı Hakka] zira zebîhadan [kesilecek şeylerden] hoşnud

değilsin. Yoksa takdim ederdim. Mahrikadan razı değilsin. »

(17) Allahın zebîhaları [kurbanları] kırılmış bir rûhtur. Ya Allah ; kırılmış ve ezilmiş kalbi hor görüp red etmezsin. »

(Mezmurlar - 69 - 30) : « Allahın ismine İlâhî ile hamd edeyim ve teşekkürle anı tâzim edeyim. (31) bu dahi boynuzlu ve tırnaklı boğadan ve danadan ziyade Rabbe makbul olacaktır. »

(Adalet ve hakkaniyet icrası Rabbin indinde zebîhadan [kurbandan] ziyade makbuldür - Emsâl-i Süleyman - 21 - 3)

(Rab buyuruyor ki zebîhalarınızın çokluğu bana neye yarar. «Eş'iyâ - 1 - 11» Huzurumda görünmeğe geldiğinizde bunu elinizden kim istedi ki havlılarım [Beytullahın havlılarına] ayak basasınız. [Yâni kurban kesmeğe gelesiniz] (Eş'iyâ - 1 - 12)». Artık bâtil takdîme getirmeyiniz buhûr menfûrumdur. Ay başlarına [mâbedin ay başı ziyaretlerine] ve sebitlere [cumartesi ziyaretlerine] ve cemâatlerin toplanmalarına [yâni işleriniz sâlih olmadıkça] tahammül edemem [bu salâhsız şerait altında] büyük bayram bile [büyük bayram topluluğu bile] fısktır, [hayırsızdır] — «Eş'iyâ 1 - 13(13 ÷ 14)» — ve ellerinizi [dûa için] kaldırdığınızda yüzümü sizden çevireceğim hem de dûayı çoğalttığınızda dinlemeyeceğim [zira] elleriniz kanla doludur. «Eş'iyâ - 1 - 15» — Yıkanınız, pâklanınız, kötü işlerinizi gözlerimin önünden kaldırınız, kötü iş işlemeği terk ediniz «Eş'iyâ - 1 - 16» : İyi iş işlemeği öğreni-

niz adâlete mukayyed olunuz, mazlûmun hakkını ihkak ediniz, yetimin hukukunu vikaye ediniz, dul kadının davâsını görünüz. «Eş'iyâ - 1 - 17» Senin reislerin âsi olup hırsızların arkadaşlarıdır. Cümlesi rüşvet seven ve hediye isteyen adamlardır. Yetimin hukukunu vikaye etmezler. Ve dul kadının davası huzurlarına gelmez «Eş'iyâ - 1 - 23» [kurbanlık] sığır boğazlıyan, (nazarımda) adam öldüren gibi, [kurbanlık] kuzu kesen (nazarımda) köpeğin boynunu buran gibi, [mâbede] ekmek takdimesi takdim eden ; [nazarımda] hınzır kanı takdim eder gibi ; (mâbedde) buhûr yakan [nazarımda] puta tapan gibidir. Hakikatta onlar [putperestlik devrinden kalma] kendi mesleklerini seçtiler. Ve canları mekruhatharından hoşlanır «Eş'iyâ - 66 - 3» Zira ben kurban değil ancak merhamet ve mahrikalardan ziyade Allahı bilmeklik isterim — «Hoşa' - 6 - 6»)

(Mezmurlar - 91 - 14): «Bana müştak olduğu için Ben de onu halâs edeceğim ismimi bildiği için anı himaye altına alacağım. »

(Mezmurlar - 91 - 15): «Bana dua ittikte anı müstecâp kılacağım. Müzayakada ben anın ile beraber olup anı halâs ederek müşerref kılacağım. »

(Eremiya - 9 - 23) : «Rab böyle buyurur : Hikmet ehli hikmetiyle iftihar etmesin ve kuvvetli kuvvetiyle iftihar etmesin, zengin servetiyle iftihar etmesin. (24) Ancak iftihar eden kimse bununla iftihar etsin ki idrâk

edip Beni bilir. Ve yer yüzünde inâyet ve hak ve adâlet icra eden Rab Ben idüğimi anlar. Zira bunlardan razıyım diye Rab buyurur. »

(Eremitia - 22 - 15(15 ÷ 16)) : « Erz ağacınımı [sarayların inşaatında kullanılan makbul bir kerestenin ağacı] tama' etmekle hükümdar olacaksın. Pederin yeyip içmedimi fakat hak ve adaleti dahi icra etti. Ve o zaman ona haber gelirdi. Beni bilmeklik bu değildir. Diye Rab Yahova buyurur. »

NETİCE

Şu müslümandır. Bu Hıristiyandır. Bu Yahudidir. Öteki filândır. Demiyelim, Müslüman şöyledir. Hıristiyan böyledir. Musevî şöyledir, demiyelim, çünkü bu kitapta bir göz gezdirişde Müslümanın da Hıristiyanın da Musevînin de Allahını tanımış oluyoruz. Yine bu vesile ile Allahın her Din nazarındaki mânası, ve aynı Allahın her Dindeki murâdını da görmüş oluyoruz. Şimdi biz başkalarını kendi haline bırakalım evvelâ ferden şahsımızı ele alalım, imanda amelde noksanlarımız varsa ve ne ise onları ıslaha bakalım. Alaha lâıyk bir kul, cemiyete lâıyk uzuv, aileye lâıyk insan olmağa bakalım. Yoksa kalabalıkda dolaşmakla insan, insan olmaz ; insan olmadıkça da faydalı bir şey olmaz. Ne ismimiz bize şeref verir, ne de herhangi bir Dindeki sicil kaydımız. Bizi hiçbir sığınak mükellefiyet ve mesuliyetten kurtaramaz. Vazifemiz hak ve hakikatin istediği gibi adam, iyi bir adam olmaktadır. Vesselâm.

MÜNACÂT - 1
Manzum bir kaç söz :
KISIM — 1

- 1 -

Düşünüp her vasfını
Her bir şeyin aslını
Anladım ki Allahım
Ben kendimin değilim

- 3 -

Mihrâkısın ruhumun
Pervanem ben senin
Dönüp dönüp mest olur
Hayranım ben senin

- 2 -

Rûhusun her zerremi
Nûrusun her hissimin
Bakıp bakıp gaşyolur
Meczûbunum ben senin

- 4 -

Dimek, ben yok, var Sensin
Güzel hiç yok, tek Sensin
Koca bu boşluklara
Vücûd veren bir Sensin

KISIM — 2

- 1 -

Seninim ben Allahım
Sana âit bir şeyim
Rûhum vücûdum gibi
Senindir her bir şeyim

- 3 -

Âmilsin her işimde
Ben eli boş değilim
Hâkimsin sen gönlüme
Ben içi boş değilim

- 2 -

Sahibimsin Sen benim
Ben müstakil değilim
Hâkimsin her fikrime
Ben başı boş değilim

- 4 -

Yok kendimin bir şeyim
İçde, dışda hiç şeyim
Benliğimin, her şeyin
Sahibine teslimim

MÜNACÂT — 2

Bir Âyet-i Kerîme vesilesiyle secde hakkında bir kaç perişan söz :

Kur'ân-ı Kerîmden : (13 - Raâd - 15) :

«Göklerde ve yerde olanlar ve bunların gölgeleri»

«Gündüz ve gece istekleriyle veya mecburen »

«Hak Tealâya secde ederler»

Allahım, bu Âyet-i Kerimeyi düşünerek anlıyorum ki küçük, büyük her mahlûk, her şey kendi husûsiyetinde, kendi haline göre Sana secde ve taabbüd ediyor.

Bütün gün sana secde için yere düşen güneşini ziyası gibi.

Secdeden baş kaldırmak istemiyen her mevcûdun gölgesi gibi.

Mehtâb gecesi, Hâlikına secde için denizin yüzüne yüz koyan ayın nûru gibi.

Her yer; secdegâh, her rûh secdede, yalnız heyûlâlar dolaşıyor.

Güneşin yerde ettiği secdeye, bütün mahlûkatın secdeleri de iştirak ediyor. Ayın denizde ettiği secdeye bütün nazarlar, mest, hayrân iştirâk ediyor. Denizin sathı kaynayan kaynaşan bir rûh sahası oluyor.

Her ağacın gölgesinde, secdesinde nice canlar serinliyor, rahatlıyor. Bu rahatlanan canlar o gölgeleri, minnetle, mahmedetle, ibâdetle, dolduruyor. Dalında kuşlar, altında küçük büyük canlar, insanlar, hayvanlar, karıncalar, baş başa, can cana vermiş dinleni-

yor. Şükrediyor. Ey Allahım, neresi kanadın değil, neresi kucağın değil, mescidin değil, neresi mahşerin; değil. İçte, dışta, hangi yer ; yerin değil dinlenen kim var. Sensiz rahatlanan kim var.

Nûrunda sönen pervane, tadında, tatlıda ölen karınca, ancak doyuyor ancak kanıyor sızıyor. Mağribî kulun ne güzel demiş. Ya Allah, (balı saklamışsın, sinekleri sahraya salmışsın hepsi figân ile sergerdan!)

Kelebekleri çıldırtan, boy boy böcekleri koşturan gelin başı gibi süslediğin bu ağaçların ; bu çiçeklerin, güzelliği nedir. O ne güzeldir ki müfekkire onu tahlile vakit bulamadan o güzelliğin nûrunda gaşyolup gidiyor, insan kendini kaybediyor.

O ne güzel renkler, o ne güzel kokular, o ne güzel şeyler Ya Rabbi. O ne câzibe Allahım. Bu cazibeye, hangi can sarılmaz, hangi can atılmaz, bunların her biri Seni bildirmiyor mu, Seni göstermiyor mu, Seni duyurmuyor mu, söze ne hacet fikre ne hacet, emre ne hacet, her çiçeğin ruhu her mahlûkun rûhunu sarıyor mu, birleşip Sana bakmıyor mu.

Senin güzelliğini, renkleriyle kokularıyla, Senin azametini bütün incelikleriyle, tabiatlarında kemalleriyle izhâra vasıta olan bu çiçekler, aynı zamanda her biri kalbini semâya açmış, gölgesini kokusunu yere yaymış, güzel yüzü ile, açık göğsü ile Sana taabbüd ederken binlerce kelebeklere, böceklerle de kalbini mihrâb ediyor. Yapraklarını seccade yapıyor. Ve bu ta-

abbüde yine insanın nazarları iştirak ediyor. Ve bu nazarlarla insanın bütün ruhu iştirak ediyor.

Ya Rabbi, bu câziben ; her mahlûku birbirine yaklaştıran, her canı daldan dala, yapraktan yaprağa, oradan oraya koşturan bu caziben nedir ; hayatı umumiyeye bunca harekete, berekete, kâinatta muvazene-ye esâs olan bu cazibenin özü nedir. Tadına doymayan, önünde durulmayan bu cazibenin hakikati nedir. Te'siri karşısında her rûhu çırpındıran, hem bayılta hem ayılta, hem dağıtan hem toplayan bu câzibenin mâhiyeti nedir. Dünyayı, âlemleri fezada hem muallâkta tutan, hem de koşturan bu câzibe nedir. Yâ Rabbi, Senin neyindir Senin bize alâkan mı, muhabbetin mi Ya Rabbi, evet öyle ! Fakat bizi de Senin bu bitmez, sönmez muhabbetine lâıyk halde bulundur. Kemâl devrini yaklaştır, Allahım biz dahi sevgiyi sevgini hayata esas kılalım. Senin için yaşayalım, Senin kulların için çalışalım. Seni sevmek için her mahlûkunu sevelim. Sana hizmet için her cana hizmet edelim. Hep sevişelim. Sana ilâhîler okuyalım, can cana yürek yüreğe Sana methiyeler okuyalım, Senin senanı edelim Seninle övünelim.

Allahım bütün bu âlem Senin meşherindir. Bütün bir güzelliği teşhir etmişsin. Ne mutlu gören gözlere, bu eşyadaki câzibe ; Senin, nûrun. Senin ; seven rûhundur. Bütün bu hârikalar ; Senin kemâlinin eseridir. Herkesi divâneye çevirmeğe yetecek kadar sonsuz olan güzelliğini, herkesi saygı ile titretecek kadar

ölçüsüz azametini, her canı eritecek kadar müessir olan câzibeni kâinata yaymış doldurmuşsun etrafında çırpınanları secdelere yaymış dökmüşsün. Hakikât böyle. Hakikâtin dış yüzü diyebileceğim şuur âlemi ise ne gariptir ki gaflette. Kimi uyuyor, kimi uyanık fakat yalnız dünyayı görüyor. Dünyanın her zerresini nûru ile muhit olan Allahın elini göremiyor, Sa'dî kulun ne güzel söylemiş : «Bulutlar, rüzgârlar ay ve güneş, bütün eflâk hep iş başındadır. »

« — Tâ ki sen bir ekmek ele geçiresin ve onu gafletle yemiyessin. »

Allahım yalvarırım cümlemizi gafletten koru, herbirimizi: Hak bilen, hakikati gören, kadir, kıymet bilen kullardan eyle. Yüreklerimizi senân ile, muhabbetinle, hamd ve şükrünle doldur. Yüreğimizi gülsün. Yüzümüz gülsün. Senin bize verdiğin kıymeti idrâk edelim bütün gökleri ve yerleri ve içindeki nimetleri insanı yetiştirmek, insanı kemâle erdirmek için yarattığını düşünelim. Sana lâayık kul ve keremine lâayık insan olalım. Kemâle gidelim, kemâle erelim. Amin.

MÜNACÂT — 3

Mukaddes Kitaplardan intibalarım vesilesiyle :

Ey, benim Allahım ; ismini anarken sevgi alâkalarıyla titriyorum. Onun için Sana; yalnız, Allah demekle doyamıyorum, benim Allahım diyorum. Ve bu

hitabımla (Seninim ben Allahım) ikrarı gönlümden taşıyor.

Varlığından duyduğum zevk, kulluğumdan aldığım haz bana bunları söyletiyor. Bu yakınlıkları bana duyuruyor. Daima yanında kendimi ve yanımda kendini hissetmek istiyorum. Muayyen ibâdet farzları ile kulluk hissimi doyuramıyorum. İlâhî söylemeği pek seviyorum. Namazda Senin sözünü Sana tekrar ediyoruz. Duada yalnız istiyoruz. Fakat bir şey taktim etmiş olmuyoruz. Ancak ilâhîde Allahım ; Sana hissimizi, yüreğimizi takdim ediyoruz. Sana gönlümüzü veriyoruz, dilimizin döndüğü kadar, Seni Sana senâ ediyoruz. Ve bunu nağme ile sesle yayarak etrafımızdakilere de duyuruyoruz ve duyurmakla onlara da iyi bir hizmet etmiş oluyoruz. İsmine açılan sofraya onlar da kalben, veya fikren iştirâk etmiş oluyor. Biz bu imtihanı yaparken, Allahı Allaha senâ hissini ifade ederken hem bir küçük çocuk özenişini, hem de heyecanını duyuyoruz. Ve bunu mürüvvet, mânevî rüşde alâmet addediyoruz.

Biz senin önünde zaten bir çocuktan başka neyiz ? Ve biliyoruz ki namaz ; borçtur. İlâhî ise takdimedir. Borcu ödemek bir vazife, fakat takdime bir hediyedir. Senin verdiğini yine Sana vermek kabilinden olsa da Sana vermek için huzûruna çıkmak ne tatlı şey, bir kulun Allahına hediye takdim etmesi ne mutlu şey.

Allahım namazda âciz bir borçlu gibi titriyorum.

Fakat ilâhîde cömerd bir merd gibi rahatlıyorum.

Namaz, günlük bir vazife, fakat ilâhî, ihtiyarî bir cemîle.

Allahım! sıfırdan küçük, hiçten aşağı bir âciz kulun nihayetsiz bir büyüklük, sonsuz bir kudret sahibi Allahla uzun uzun konuşması, ona derin derin dökülmesi ne kadar mühim bir hareket, fakat ne kadar da tabîî bir ihtiyaç, benim Allahım ! Kulun Allahtan başka derdini dinleyecek kimi var, sevgisine mukabele görecek kimi var. Yüreğim elinde Allahım, sevgin de içinde, yüreğimin de sevgimin de yaradanı Sensin. Vereni alanı da Sensin. Sen, nazarının altında erimiş rûhları, yanmış yürekleri benimsersin.

Mukaddes Kitaplar insanlara tebşir ediyor. Sen ezilmiş rûhları hor görmezsin. Kırılmış yürekleri red etmezsin. Kulun Davûd ne güzel demiş : «Allahın ismine ilâhî ile hamd ideyim ve şükran ile Ânı tâzîm ideyim. » - «Bu dahi boynuzlu ve tırnaklı boğadan ve danadan ziyade Rabbe makbul olacaktır. »

Allahım Sen ki; selîm bir kâlb istersin. San'at değil safvet istersin. Ve sevgilin İbrâhimi yâd ederken ona selâm edersin. «Ve bana selîm bir kâlb ile geldi dersin. » Ve dilsizin, kalemsizin bile ubûdiyet hissini kalbine bakarak kabul edersin, çünkü Sen mahlûkun varlığına değil, kendi varlığına bakarsın. Yokluk bizim, varlık Senin. Allahım bir Azizinin insana yakışan sözünü Sana ârz ile anın yüzü hürmetine Senin bir iltifatını diliyorum :

«Müflisleriz, yurduna mültecileriz. »

«Şey'en lillâh cemâlinden biz bekleriz »

İşitmiyeceğin ses yok, dinlemiyeceğin söz yok..
Boş çevireceğin el yok, çünkü Senin olmıyan bir şey
yok ve Senden olmıyan bir hareket yok. Hepimiz Se-
niniz, Sendeniz, ve Sanayız.

Senin zevkin bizimledir. Senin işin bizimledir.
Seninle biz duruyoruz, Seninle biz yürüyoruz. Her
adımımız Seninledir. Her düşüncemiz Seninledir. Her
nefesimiz Seninledir. Her bir varlık Senindir. Senin
rûhunla yaşıyoruz. Senin inâyetinle muvaffak oluyo-
ruz.

Her nefeste sonsuz secdeler Sana Allahım.

MÜNACÂT - 4

Mukaddes kitablardan intibalarım vesilesiyle :

Ey Allahım, Sen artık yalnız Benî İsrâilin veya
bir avuç Yahûdalıların (A) Rabbi değilsin.

« (A) Yahudalılar; Benî İsrâilin oniki kabilesinden bi-
risidir. Gün geldi ki (yerubaam) ismindeki bir müfsid,
komitacı Benî İsrâilin ekseriyetini tevhîd dininden ayırdı
ve onları maddî ve manevî tâbiyyetlerini şahsına bağ-
lamak için onları putperest de yaptı. Tevhîd dinine sadık
ve Hazreti Davûdun ahfadından bir zatın hükümdarlığı
altında Kudsü Şerifte yalnız Yahudalılar kaldı.

İsmi (Yahova) (B) perdesi altında Orşlimin (C) semâsından bakan, Orşlimin surları içinde kanaat eden görünen İlâh değilsin.

İnsan çocukların büyüdü, ellerindeki bebekler (D) kırılıp döküldü. Her biri bir tarafa atıldı. Büyük, küçük ne bu kuklalar (D) ne de semânın yüksek yıldızları, ayı, güneşi (E) göz, gönül doyurmaz oldu. Bunların üstünde bir Mâbût aradılar. Ve Senin varlığını seçtiler, her şeyin içinde, özünde Senin güzel yüzünü gördüler. Yüzlerini Sana döndüler. Artık gözlerini Sana diktiler. Gönüllerini Sana çevirdiler, avuçlarını Sana açtılar, çünkü Senin âlemlerin Rabbi olduğunu anladılar. Artık dertler Senin önüne döküldü, göz yaşları Senin önünde döküldü. Ümid kapısı ismin oldu. Yegâne merci' yegâne melce' güzel isimlerin oldu. Kapın yetimlerle doldu.

Eşiğin bikelere baş yastığı oldu. Âcizler, dilsizler, mazlûmlar, Seni vekil tuttular, borçlular Seni kefil buldular, kapın derdlilerle doldu. Kapında derdli tesselli buldu, hasta şifa buldu, garip sığınak buldu, sanki

(B) Yahova Cenabı Hakkın Benî İsrâîle Hazreti Musa vasıtasıyla ilk kendini tanıttığı isimdir.

(C) Orşlim Kudsü Şerifin tarihî eski ismidir.

(D) Putlar

(E) Putperestlik devirlerinin sonunda beşeriyet; aya, güneşe, yıldızlara gökte ve yüksekte olan şeylere tapınıştır.

herkes babasına kavuştu, anasına kavuştu, ilâcına kavuştu, yerine kavuştu, yurduna kavuştu, hattâ aradığına kavuştu, sevgilisine kavuştu, canı acıyan kapına koşuyor, başı sıkılan kapına koşuyor, kimsesizler orada barınıyor, okşamadığın baş yok, almadığın gönül yok, düzeltmediğin iş yok, sarmadığın kırık yok, güldürmediğin kederli yok.

Sen artık bir şey değilsin, artık Sen herşeyisin, her kesin herşeyi, herşeyin her bir şeyi, güzel yüzünün nûru her gönülde, her zerrede parlıyor, Sensiz bir yer yok, Sensiz bir şey yok Sensiz ne hayat var, ne varlık, ne sefa, ne saadet.

Gönlünü Sana açanlar, Senin muhabbetinle beraber bütün insanların muhabbetini de birlikte içlerine aldılar. Çünkü bütün insanları Sana, bitişik, yapışık Sana sarılı buldular. Bütün eller eteğinde, bütün başlar dizinde ve Senin elin hepsinin üzerinde.

Ey Benî İsrâîlin sinesinde asırlarca gizlenen büyük Allahım, insan Sana her yüzden nasıl hayran olmasın ki bâzan bir kavmin içinde, bâzan bir tek kalbin içinde rahatlırsın. Bazan dünyaya sığmaz göklere sığmaz hattâ namütenâhîliğe de sığmazsın.

Bir anlık irâden âlemler yaratır. Bir anlık nazarı n kâinatı eritir.

Ne mutlu bu asrın nesline ki Seni tanımakta, Sana inanmakta Seni benimsemekte kemâle erdi. Artık bütün dünya bir Orşlim (C), bütün kavimler Senin bir tek kavmin, ve Sen onların bir tek Allahı! Oooh, Allahım,

ne saadet ki Sen ; artık orşlimin (C) genç çocuklarının, gazabiyte tanınan şiddet Allahı değil, bütün dünyanın merhametiyle övdüğü, muhabbetiyle, dostluğu ile övündüğü Halim Allahısın.

MÜNACÂT — 5

Mukaddes kitaplardan intibalarım vesilesiyle :

Ey.. Güzel Allahım, herşeyin güzelliği Senindir, ve Sendendir, herşeyin tatlılığı, câzibesi Sendendir. Ve Sanadır. Güneş nûrunu Senden alıyor. Ay ; Senin yüzüne bakıyor. Yıldızlar, Senin şenliğini yapıyor. Çiçek Senin güzelliklerini naklediyor, güzel yüzler Senin güzelliklerini aksettiriyor. Her zerredeki, hayat, hareket, ihtizaz bile Sendendir. Ey güzel, her şey'i güzel Allahım, binlerce sene Âdemin taş toprakla oynayan putperest çocuklarına şefkatle baktın. Yaşları kemâl buluncaya kadar onların, idrâksizliklerine, kayidsizliklerine tahammül ettin, sabrettin, yaramazlıklarını arttırdıkları zaman korkutmak için kâh şimşeklerde göründün, bulutlara büründün, yerleri gökleri inlettin, kâh ateşten ses verdin, kâh ortalığı ateşe verdin.

Sen bir zaman yaşı küçük çocuklarına korku Rabbi oldun. Inzibat hâkimi oldun. Fakat Allahım Sana çok şükür, bugün çocukların büyümüş, artık Seni muhabbet Allahı biliyor, artık korkularından değil muhabbetlerinden titriyor. Senden kaçmak değil, Sana

koşmak istiyor. Senden bir şey almak için değil; Sana birşey vermek için koşuyor. Sana gönlünü vermek için koşuyor, Sana sadakatini, bağlılıklarını göstermek için koşuyor. Ve artık Seni orşlimin (F) ma'bedinde değil kalbinde arıyor. Ve Sana orada kavuşuyor, her kâlb Beytullah oldu. Her gönül mîraca semâ oldu. Herkes Allahiyle yürüyor. Allahiyle yatıyor, Allahiyle kalkıyor. Artık insan Seni hotkâm nefsi için değil, diğergâm kalbi için arıyor. Ve takdîme olarak nefsini kurban ediyor. Mahrike (G) olarak gönlünü yakıyor.

MÜNACÂT - 6

Mukaddes kitaplardan intibâlarım vesilesiyle:

Güzel Allahım, artık Seni bilmiyen yok, Küçük çocuklar bile annelerine söyliyendiklerini Sana söylüyorlar. Seni annelerinden babalarından daha yakın hissediyorlar, ve her biri her adımda küçük avuçlarını Sana açıp kaldırıyor. Her işte Sana müracaat edip yardım diliyor, yegâne melce', yegâne merci' güvenilecek tek varlık ; Sen olduğunu idrâk ediyor, ve ancak Senden bir şey bekliyor, biliyor ki Sen vermedikçe anne ona bir şey veremez. Sen izin vermedikçe kimse kimseye bir şey yapamaz. Herkes yanılır. Sen

(F) Orşlim Kudsü Şerifin tarihî ismidir.

(G) (Allahın evi - Beytullah) da Musevîlerin Allah için yaktıkları koku neşreden muayyen şeyler.

yanılmazsın, herkes cayar Sen caymazsın. Herkes kaçar Sen ayrılmazsın.

Ne mutlu bu nesle ki, artık herkes, her yerde ve her vakit derdini Sana açıyor, ve çareyi yalnız Senden bekliyor. Herkes diliyle, yüreğiyle, hissiyle hep Seninle münâcâtta ve herkes Peygamber gibi nefsiyle mücadelede, sürün artık değneksiz, sırf ilhamınla, nûrunla yürüyor. Sürünün her cüz'ü sanki birer çoban, rüşde kemâle ermiş bir insan, verdiği akıl ile hikmet ile Senin mevhâbelerine; serbest hareket ediyor. Herkesin Peygamberi de mâbedi de mâbûdu da içinde. Allahsız adım atan yok. Fikirsiz bir iş tutan yok. Sen artık ne semânın ne zemînin Allahsın Sen her yerin, her mahlûkun Allahsın. Vasıtasız, irâdesini ef'alini mahlûkunda izhar eden, malının sahibi Allahsın.

Semâ ; müşterek kalblerin ; Altında birleştiği dam. Zemin ; müşterek kalblerin secde ettiği yer. Bütün kâinat bir tek ma'bed. Herkes ; Mukaddes Kitablardaki tebsirâtı gâye edinmiş, gönül birliğine el birliğine çalışıyor. Ve birlik içinde Senin mülkünü imara, Senin güzelliklerini izhara hazırlanıyor. Ya Allahım kemâlini yeryüzünde izhar için bütün insanlara, bu yürek birliğini, bu fikir birliğini bu iş birliğini ihsan eyle. Mev'ûd kemâl devrini yaklaştı, ve insanı bahtiyar eyle.

Amîn.

— 132 —
İLÂHÎLER
KISIM — 1

- 1 -

Güvendiğim, bir Sensin
Övündüğüm; tek Sensin
Tapındığım, Hak Sensin
Gam kasavet ; nerede. .

- 2 -

Susayorum, Adına
Can atarım tadına
Seviyorum andıkça
Böyle bir ad nerede. . .

- 3 -

Hava değil nûrunu
Alıyorum her nefes
Doluyorum, tadımla
Böyle bir tad , nerede..

- 4 -

Nûrun sarmış rûhumu
Okşıyor her uzvûmu
Vecd içinde her nefes
Böyle hayat nerede. . .

KISIM — 2

- 1 -

El üstünde elimsin
Göz üstünde gözüksün
Sen benim can, özüksün
Böyle varlık; nerede...

- 2 -

Ayrılmaz bir yakınlık
Tükenmez bir alâka
Hüküm sürer arada
Böyle dostluk, nerede...

- 3 -

El çekmez hiç kulundan
Tutmuş yeder kolundan
Bıkmaz O hiç birinden
Böyle sahip, nerede ...

- 4 -

Önümdesin her bir an
Gözümdesin her zaman
Aydınlanır her yanım
Yok karanlık, nerede...

KISIM — 3

- 1 -

Tutulmuşum ezelde
Alevlerim yürekte
Sürecek tâ ebede
Böyle ateş; nerede ...

- 3 -

Susayorum andıkça
Yanıyorum sardıkça
Seviyorum yandıkça
Buna kanmak nerede ...

- 2 -

Sönmeyince yangınım
Uçmayınca hep külüm
Bitmeyince benliğim
Rahat, huzur; nerede...

- 4 -

Gönlüm dolu sevginle
Fikrim meşgul Seninle
İşim gücüm Seninle
Başka bir iş; nerede...

KISIM — 4

- 1 -

İçim Senle doluyken
Seninle iç içeyken
Yine müştakım Sana
Peki vuslat; nerede

- 3 -

Bir tek varlık, hep yokluk
Bir tek emel, hep boşluk
Ta ezelden koşuştuk
Sükûn, âram, nerede . . .

- 2 -

Tam bulunca ben Seni
Kaybederim kendimi
Ben ararken kendimi
Buluşmak da; nerede ...

- 4 -

Dert; firkattir, başka yok
Emel; vuslat; gayri yok
Her iptilâ bahane
Başka bir dert nerede...

-5-

Peşindeyiz her nefes
Yolundayız her nefes
Ne durmak var, dinlenme
Yok yorgunluk, nerede..

-6-

Yenilenir her nefes
Hep artar hiç eksilmez
Gayretimiz, şevkimiz
Böyle bir yol, nerede ...

KISIM - 5

- 1 -

Doymam ki ben, hiç asla
Cazibene Allahım
İçimde olsan da boş
Dışında olsan da boş

- 2 -

Mutlu bu kulluk bana
Minnet, şükür, hep Sana
İftiharım kulluğum
Başka bir şey nerede...

-3-

Acıyıp kurtaracak
Yaraları saracak
Bir tek Sensin, dünyada
Başka bir el, nerede ...

- 4 -

Bütün kuvvet elinde
Bütün dertler önünde
Bütün gözler gözünde
Başka ümit nerede ...

— Dünya harbi dolayısıyla —
Dilimiz, gönlümüz, fikrimiz :

- 1 -

Yaşlı gözler bakıyor.
Eller açık bekliyor,
Titreyerek dudaklar
Senden halâs diliyor

- 2 -

Kana gark oldu dünya
Istıraptan bir derya
Ana, baba, yetimler
Kapında; kaynaşiyor

- 3 -

Mamûreler hep viran
insanlık hep perişan
Kılıç, kıtlık, hastalık
Tehdidinde her bir yan

- 5 -

Seniniz biz Allahım
Sana ait bir şeyiz
Saadetimiz gibi
Senindir kederimiz

- 7 -

Faydalı kıl Allahım
Her kulunu mülküne
Çalışalım el ele
Dinlenelim baş başa

- 4 -

Rahmet eyle Allahım
Mülteciyiz kapında
Hem kurtar hem İslah et
Yeryüzünü, insanı

- 6 -

Her can bir damla nûrun
Her can aziz mahlûkun
Hatâ bizim kârımız

- 8 -

Kemâl ver Allahım
Salâh, felâh, necât ver
Kemâline yakışır
Birer insan olalım. Âmîn

BİR AFRİKALI ÇOCUĞUN DUASI

Aslı İngilizce olan bu dâa henüz elime geçti. İlmî kıymeti pek büyük olan bu duanın evvelâ aynen ve nesren Türkçesini aşağıya dercediyorum :

SURET

«Büyük reisim, kalbime bir mum yak ki göreyim,
meskeninden çöpü süpüreyim. »

MANZUM HÂLİ

«Bir mum yak ki kalbime»
«İçini ben göreyim»
«Meskeninden Allahım»
«Çöpleri süpüreyim»

Fiatı 300 kuruştur.